

**zdrava istra
istria sana**

**PLAN ZA ZDRAVLJE ISTARSKE ŽUPANIJE
IZVJEŠĆE OPERATIVNOG PLANA AKTIVNOSTI
ZA 2013. GODINU**

Travanj, 2014.

**PLAN ZA ZDRAVLJE ISTARSKE ŽUPANIJE
IZVJEŠĆE OPERATIVNOG PLANA AKTIVNOSTI ZA 2013. GODINU**

Sadržaj:

OPĆI DIO	1
I. Novi županijski javnozdravstveni o socijalni prioriteta predstavljani su ciljanim dionicima	1
II. Oko novih prioriteta okupljeni su novi partneri i suradnici	2
III. Evaluacija postignuća iz Plana za zdravlje građana Istarske županije 2005.-2012.	4
Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za Opći dio Plana	5
prioritetno područje: MENTALNO ZDRAVLJE DJECE I MLADIH	6
SMJERNICE DJELOVANJA – aktivnosti i projekti:	
1. Istražiti mogućnosti implementacije sadržaja i aktivnosti za razvoj socijalno-emocionalnih kompetencija kod djece osnovnoškolske dobi u školski kurikulum	6
2. Poticati razvoj lokalne zajednice za spremnost za intervenciju na području jačanja mentalnog zdravlja djece	7
3. Edukacija stručnjaka za mentalno zdravlje djece	9
Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioritetno područje	10
prioritetno područje: PODRŠKA OBITELJI	11
SMJERNICE DJELOVANJA – aktivnosti i projekti:	
1. Promocija i razvoj izvaninstitucionalnih oblika obiteljske podrške	11
2. Razvoj obiteljskih savjetova i podrška stručnjacima	12
3. Projekti odabrani temeljem javnog poziva	13
Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioritetno područje	15
prioritetno područje: UNAPRJEĐENJE KVALITETE USLUGA RANE INTERVENCIJE KOD DJECE S NEURORIZICIMA I RAZVOJNIM TEŠKOĆAMA	16
SMJERNICE DJELOVANJA – aktivnosti i projekti:	
1. Povećanje stručnih kompetencija, te funkcionalno povezivanje pružatelja usluga rane intervencije na razini županije	16
2. Pобољшanje prostornih uvjeta i opreme za pružanje usluga rane intervencije	20
3. Kvalitetnije vođenje i uključivanje djetetove obitelji kroz cjelokupan proces	20
Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioritetno područje	21
prioritetno područje: SKRB ZA STARIJE I NEMOĆNE OSOBE	22
SMJERNICE DJELOVANJA – aktivnosti i projekti:	
1. Definiranje problema i politika skrbi o starijima	22
2. Programi skrbi o starijima - institucionalna skrb	22
3. Programi skrbi o starijima - izvaninstitucionalni oblici skrbi za starije i nemoćne	25
Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioritetno područje	29

---

prioritetno područje: „ ZAŠTITA I UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA OSOBA S INVALIDITETOM (OSI) “	30
--	-----------

SMJERNICE DJELOVANJA – aktivnosti i projekti:

1. Povećati dostupnost i teritorijalnu ujednačenost izvaninstitucionalnih socijalnih usluga za osobe s invaliditetom	30
2. Utjecati na uvjete u okolišu i zajednici radi osiguravanja mobilnosti i komunikacije osobama s invaliditetom	37
3. Poticati veću socijalnu uključenost osoba s invaliditetom kroz podršku programima za pripremu i zapošljavanje osoba s invaliditetom	38
Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioritetno područje	39

---

prioritetno područje: PREVENCIJA KARDIOVASKULARNIH BOLESTI	40
---	-----------

---

1. Projekt LOVE YOUR HEART – provedba i rezultati	40
2. Umrežavanje rada dionika	42
3. Aktivnosti Zavoda za javno zdravstvo vezane uz prevenciju KVB	42
4. Edukacija o rizičnim čimbenicima	43
5. Lokalni programi prevencije	43
Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioritetno područje	44

---

prioritetno područje: RAK DEBELOG I ZAVRŠNOG CRIJEVA–KOLOREKTALNI KARCINOM ..	45
--	-----------

SMJERNICE DJELOVANJA – aktivnosti i projekti:

1. Edukacija i osvješćivanje populacije o ranom otkrivanju KRK-a uz naglašavanje individualne odgovornosti za zdravlje (odaziv na preventivni program)	45
2. Jačanje uloge liječnika opće/obiteljske medicine i patronaže u poticanju osoba na odaziv	47
3. Stvaranje preduvjeta u OB Pula (prostor, kadrovi, oprema) za prihvata većeg broja osoba na kolonoskopiju (sukladno povećanju odaziva)	47
Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioritetno područje	47

---

prioritetno područje: PALIJATIVNA SKRB	48
---	-----------

---

1. Organizacija palijativne skrbi i koordinacija razvoja projekta na županijskoj razini	48
2. Centar za palijativnu skrb istarske županije	50
3. Specijalističko-konzilijarni mobilni palijativni tim	52
4. Bolnička palijativna skrb	53
5. Socijalna palijativna skrb	54
6. Volonteri u palijativnoj skrbi	55
7. Mreža posudionica pomagala za palijativne bolesnika	56
8. Duhovna palijativna skrb	56
Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioritetno područje	57

---

prioritetno područje: ZAŠTITA ZRAKA	58
--	-----------

---

1. Administrativne mjere i program praćenja kakvoće zraka na području IŽ	58
2. Unapređenje sustava informiranja javnosti	60
Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioritetno područje.....	62

---

prioritetno područje iz perioda 2005.-2012.: **PREVENCIJA I LIJEČENJE OVISNOSTI I POREMEĆAJA U PONAŠANJU DJECE I MLADIH** 63

1. Iz rada Službe za prevenciju, izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti i zaštitu mentalnog zdravlja Zavoda za javno zdravstvo 63
  2. Udruga Institut - Program Smanjenja šteta 65
  3. Udruga UZPIRO-CRO Pula – Prevencija, rehabilitacija i resocijalizacija liječenih ovisnika o drogama kroz edukaciju do zaposlenja 65
- Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioritetno područje 65

prioritetno područje iz perioda 2005.-2012.: **RANO OTKRIVANJE RAKA DOJKE** 66

1. Iz rada Službe za javno zdravstvo Zavoda za javno zdravstvo 66
  2. Gea Pula, Klub žena liječenih od karcinoma dojke – Prevencija karcinoma dojke, post-operativna rehabilitacija i limfna drenaža operiranih i liječenih žena 67
  3. Liga protiv raka Labin – Metode ranog otkrivanja raka dojke 67
  4. Liga protiv raka Pula – Rehabilitacijsko-terapijske keramičke radionice za osobe liječene od karcinoma 68
  5. Zavod za javno zdravstvo IŽ – Koordinacija i evaluacije Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke na županijskoj razini 68
  6. Istarski domovi zdravlja – Provedba Županijskog programa mamografiranja 68
- Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioritetno područje 68

prioritetno područje iz perioda 2005.-2012.: **UNAPRJEĐENJE KAKVOĆE VODA** 69

1. Provođenje administrativnih mjera zaštite vodnih resursa i podizanje ekološke svijesti o očuvanju okoliša 69
  2. Unapređenje gospodarenja krutim otpadnim tvarima 72
  3. Unapređenje sustava javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda 72
  4. Podizanje kvalitete vodoopskrbnog sustava 73
- Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za prioritetno područje 74

Projekti odabrani temeljem javnog poziva koji nisu uvršteni u prioritetna područja 75

1. Udruga Zelena Istra – Zeleni telefon Istarske županije – zaštitom okoliša do zaštite zdravlja.. 75
2. Hrvatska donorska mreža – Promicanje postmortalnog darivanja organa među građanima i potrebe transplantacijskog liječenja organima umrlih osoba 75
3. Društvo Naša djeca Pula – Za osmijeh djeteta u bolnici 75
4. Zavod za javno zdravstvo – Praćenje populacije Tigrastog komarca na području Istre i istraživanje procjene rizika od Denge, Chiknugunya groznice i groznice Zapadnog Nila 76
5. Hrvatska liga protiv reumatizma – ogranak za Istarsku županiju – Prevencija, rano otkrivanje i liječenje osteoporoze..... 76

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za provedbu Plana za zdravlje u 2013. godini 77

OPĆI DIO

Operativni plan aktivnosti Plana za zdravlje Istarske županije za 2013. (u daljem tekstu: Plan) usvojen je na sjednici Županijske skupštine 17.12.2012. godine. Tim činom, županijski vijećnici, potvrdili su rad na devet novoizabranih županijskih javnozdravstvenih i socijalnih prioriteta do kraja 2016. godine, te provoditeljima pojedinih aktivnosti i projekata odobrili raspodjelu financijskih sredstava iz Proračuna Istarske županije za 2013. godinu. Ovim izvješćem daje se informacija i potvrda o provedenim aktivnostima, postignutim rezultatima i utrošenim financijskim sredstvima u općem (zajedničkom) dijelu Plana kao i po pojedinim prioritetnim područjima. Daje se i kraća informacija o prioritetima iz razdoblja do 2012. godine, a sa svrhom kontrole postignutog standarda; te, konačno i izvješće i provedenim projektima koji su, temeljem prijave na javni poziv ocijenjeni kao projekti od interesa za Istarsku županiju, iako nisu prioriteti.

Informiranost, kontinuirana politička podrška donositelja odluka na županijskoj razini, suradnja s jedinicama lokalne samouprave, spremnost zdravstvenog sustava i sustava socijalne skrbi za promjene i uvođenje inovativnih pristupa, aktivna participacija korisnika usluga i građana; te konsenzus svih navedenih dionika oko najvažnijih pitanja u razvoju i implementaciji Plana pokazali su se kao ključni čimbenici uspjeha u provedbi planiranih aktivnosti i „ono nešto“ što Istarsku županiju razlikuje od drugih (manje uspješnih) jedinica regionalne (područne) ili lokalne samouprave. Takva praksa doprinosi unapređenju zdravlja i socijalne zaštite, odnosno razvoju sustava zdravstva i sustava socijalne skrbi ali uključuje i druge sektore važne za zdravlje i socijalnu sigurnost (obrazovanje, gospodarstvo, poljoprivreda, prostorno planiranje ...).

U Općem dijelu Operativnog plana aktivnosti za 2013. bila su postavljena 3 cilja:

- I. Predstaviti nove prioritete ciljanim dionicima, lokalno i nacionalno - direktno i putem medija
- II. Okupiti nove partnere i suradnike sukladno novim prioritetima, te definirati njihovu ulogu u implementaciji Plana
- III. Izvršiti evaluaciju postignuća iz Plana za zdravlje građana Istarske županije 2005.-2012.

Svaki cilj bio je razrađen kroz konkretne zadatke i aktivnosti za provedbu kojih su bili zaduženi članovi Županijskog tima, te se na osnovu njihovih očitovanja, ali i niza materijalnih dokaza (zapisnici o radu, izrađeni dokumenti, izvješća provoditelja o ostvarenim aktivnostima/projektima/programima i utrošku financijskih sredstava, prilozi s web-stranice <http://zdrava-sana.istra-istria.hr>) može potvrditi da je izvršeno slijedeće:

I. Novi županijski javnozdravstveni o socijalni prioriteti predstavljani su ciljanim dionicima, lokalno i nacionalno - direktno i putem medija

---

Novi županijski prioriteti predstavljani su predstavnicima strukovnih društava koja djeluju na području županije: Zbor liječnika, Udruga socijalnih radnika, Društvo psihologa. Članovi Tima za zdravlje Istarske županije i radnih grupa po prioritetnim područjima aktivno su sudjelovali u radu brojnih stručnih skupova (Motovunske ljetne škole unapređenja zdravlja, Međunarodni kongres „Palliative care – beyond pain-across the border“ u Opatiji, Međunarodna znanstveno-stručna konferencija „učinkovita prevencija u zajednici – partnerstvo znanosti i prakse“ u Puli, Međunarodni susret „Reti di competenze“ u Forlilmpopoliju u Italiji, Prvi internacionalni kongres „Person in medicine and Healthcare“ u Dubrovniku); te su objavljivali i veći broj stručnih članaka u časopisima iz područja javnog zdravstva (npr. Epoha zdravlja, Qualia javnog zdravstva). Tijekom 2013. godine na web-stranicu Zdrava Istra – Istria sana postavljeno je 42 priloga s prikazima rada na pojedinim

projektima i/ili Planu kao cjelini. Članovi Tima zajedno sa brojnim suradnicima organizirali su i/ili sudjelovali u javnim manifestacijama upriličenim prigodom obilježavanja datuma značajnih za županijske prioritete (Dan zdravih gradova, Međunarodni dan svjesnosti o prijevremenom rođenju, Svjetski dan mentalnog zdravlja, Međunarodni Dan kretanja, Svjetski dan zdravlja, Dan u plavom). U pojedinim fazama razvoja projekata održavane su i press-konferencije, a u medijima su objavljivani prilozi (intervjui, članci, pozivi ..) povezani sa Planom. Članovi Županijskog tima aktivno su sudjelovali u suorganizaciji Motovunske ljetne škole unapređenja zdravlja; te smo financijski poduprli i Dječji filmski kamp kao i u susret Dječjeg filmskog i video-stvaralaštva. Detaljnije informacije o spomenutim aktivnostima prikazane su po prioritetskim područjima ovog izvješća.

IZ PRORAČUNA ISTARSKÉ ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 21.650,00 kn

II. Oko novih prioriteta okupljeni su novi partneri i suradnici – prepoznaju se i jačaju njihovi profesionalni i stručni kapaciteti, te se među njima uspostavljaju odnosi kolaboracije

Obzirom da je 2013. godina značila početak rada na novim županijskim prioritetima, velik dio rada tijekom protekle godine odnosio se na prepoznavanje i uključivanje „nadležnih“ ili potencijalnih resursa u rješavanje problema i na uspostavljanje bolje međusobne suradnje, te na usmjeravanje djelovanja pojedinačnih organizacija prema zajedničkim ciljevima iz Plana.

Iako smo, u nedostatku odgovarajućih suradnika, relativno velik broj aktivnosti bili prisiljeni odraditi na razini Županijskog tima za zdravlje (15 članova) i/ili Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb odnosno Istarske županije, broj i kvalitetu suradnika, pokušali smo povećati kroz:

- pregovaranje i direktno ugovaranje aktivnosti sa ustanovama kojima je Istarska županija osnivač
- raspisivanje javnog poziva, te ugovaranje izabranih projekata sa drugim ponuditeljima (druge ustanove, udruge građana, organizacije civilnog društva i sl.)
- okupljanje i formiranje radnih skupina po prioritetima ili za pojedina pitanja unutar prioriteta

Na opisan način, uspjeli smo, do kraja godine, oko svakog prioriteta okupiti relativno respektabilan broj suradnika iz različitih sektora (lokalne samouprave, zdravstvenog sustava, socijalne skrbi, civilnog sektora, obrazovanja, ali i partnere iz drugih zemalja), što predstavlja novi potencijal za dalju implementaciju Plana i realizaciju postavljenih ciljeva.

Broj i struktura suradnika – nositelja projekata/aktivnosti na Planu za zdravlje po prioritetima u 2013. godini

	Županijski tim / upravni odjeli	Ustanova kojima je osnivač IŽ	Javni poziv	Ukupno	Radne grupe
Mentalno zdravlje	4	3	8	15	
Podrška obitelji	4	-	12	16	
Rane intervencije	11	-	1	12	DA
Skrb o starijim osobama	4	6	11	21	DA
Osobe s invaliditetom	6	-	26	32	DA
Kardiovaskularne bolesti	2	5	6	13	DA
Rak debelog crijeva	1	6	-	7	
Palijativna skrb	6	2	-	8	DA
Zaštita zraka	10	2	1	13	DA
	48	24	65	137	

Podaci iz tablice jasno ukazuju da resursi potrebni za rješavanje županijskih javnozdravstvenih i socijalnih prioriteta nisu jednako raspoloživi za sve prioritete. Posebno je uočljiv nedostatak institucionalnih kapaciteta u prioritetima „podrška obitelji“ (koji ukidanjem Obiteljskog centra postaje još naglašeniji) i „unapređenje kvalitete života osoba s invaliditetom“ (obzirom da županija nije osnivač niti jedne ustanove koja se bavi tom populacijskom skupinom). Taj „nedostatak“ donekle je kompenziran većim brojem projekata koje su provodile udruge građana, no njihov kapacitet u smislu obuhvata većeg broja korisnika i teritorijalne pokrivenosti županije još je ograničen, što ćemo pokušati rješavati u narednom periodu.

Izrazitu sinergiju u provedbi Plana uspjeli smo postići s Gradom Poreč, s čijim upravnim tijelima i drugim organizacijama intenzivno koordiniramo aktivnosti, ali i sufinanciranje projekata. Grad Pazin i Grad Buzet pojavljuju se kao predlagatelji nekoliko projekata koji se sufinanciraju iz Proračuna Istarske županije a provode se u lokalnim zajednicama, no potencijal za kvalitetniju suradnju potrebno je još bolje iskoristiti. Iz Županijskog proračuna sufinancira se i veći broj projekata koji se provode u drugim jedinicama lokalne samouprave, no komunikaciju sa njima, zajedničko planiranje i rad, također je potrebno unaprijediti.

Članovi Županijskog tima koji su ujedno i voditelji prioriteta područja okupljaju i rade s posebnim radnim skupinama. Te su radne skupine formirane od stručnjaka iz različitih sektora, korisnika usluga, ali i predstavnika akademske zajednice i drugih stručnjaka po potrebi.

Socijalno planiranje - U 2013. godini članovi/ce Savjeta za socijalnu skrb Istarske županije su aktivnosti socijalnog planiranja odrađivali kroz radionice u sklopu projekta kojeg predvodi Ministarstvo socijalne politike i mladih uz podršku Komponente IV – Razvoj ljudskih potencijala Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA), a svrha istog jest pružiti podršku stručnjacima iz sustava socijalne skrbi pri daljnjem razvoju i provedbi učinkovitih i inkluzivnih socijalnih usluga unaprjeđivanjem procesa socijalnog planiranja i transformacije ustanova. Održano je ukupno 4 radionice na kojima je sudjelovalo 20-ak sudionika.

Radi analize i boljeg razumijevanja problema do kojih smo došli u prioritetnim područjima, povremeno provodimo i ciljana istraživanja i/ili tematske rasprave. Tijekom 2013. godine na taj je način provedena analiza postojećih programa pomoći u kući za starije i nemoćne osobe.

Kontinuiranu administrativnu podršku za provedbu Plana za zdravlje (izrada akata, dopisi prema vanjskim suradnicima, pisanje poziva, prikupljanje podataka, vođenje statistike) pružaju nadležni upravni odjeli Istarske županije (za zdravstvo i socijalnu skrb, te za održivi razvoj) i Zavod za javno zdravstvo Istarske županije (Uprava i Služba za javno zdravstvo).

Glavni izvor financiranja aktivnosti i projekata kojima se ostvaruju ciljevi Plana za zdravlje u 2013. godini bio je Proračun Istarske županije, no dio aktivnosti provoditelji su osigurali i iz vlastitih prihoda i/ili drugih izvora (proračuni gradova i općina, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, drugi donatori). Iz EU fonda - IPA-Adriatic ostvarena su sredstva za provedbu projekta „Love Your Heart“ koji je detaljnije opisan u prioritetu prevencije kardiovaskularnih bolesti, a veći broj suradnika na planu prisustvovao je nizu organiziranih predavanja, prezentacija i drugih oblika upoznavanja sa mogućnostima financiranja iz EU fondova. Tijekom godine nekoliko naših suradnika prijavilo se na natječaje sa projektima koji su povezani s Planom, zbog čega su dobivali i preporuke u ime Istarske županije.

Cijeneći da je, za postizanje dobrih rezultata, provođenje organizacijskih i funkcionalnih promjena, te razvoj inovativnih rješenja, potrebno uvijek novo i specifično znanje, posebnu pažnju posvetili smo dodatnom stručnom usavršavanju članova Tima i suradnika na Planu. Sukladno uočenim potrebama i/ili prijedlozima provoditelja aktivnosti i pružatelja usluga, pronalazili smo odgovarajuće stručnjake i institucije (Medicinski fakultet, Školu narodnog zdravlja, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, sveučilište J. Dobrila), te organizirali ciljane tečajeve, radionice i druge oblike edukacije; informirali i uključivali polaznike, te analizirali postignuća. Temeljem posebnog ugovora o Programskog partnerstvu sa Hrvatskom mrežom zdravih gradova održano je više radionica Total Quality Managementa za 5 različitih grupa sudionika, te je dobivana potpora tijekom razvoja modela palijative skrbi i evaluacije Plana. Više o specifičnim treninzima, pisano je u izvješćima po prioritetnim područjima.

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 40.000,00 kn

III. Evaluacija postignuća iz Plana za zdravlje građana Istarske županije 2005.-2012. izvršena je djelomično, ali su postignuća u područjima koja više nisu prioriteti uspješno održana i stabilna

---

Evaluacija rada na Planu za zdravlje građana Istarske županije 2005-2012. izvršena je na dvije razine: nacionalnoj koju su proveli Suportivni centar Hrvatske mreže zdravih gradova i Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“, te lokalnoj – samo-evaluaciji članova Županijskog tima. Rezultati nacionalne evaluacije omogućuju nam usporedbu sa drugim županijama, te pokazuju da „predan, kvalitetan i kontinuiran rad pouzdano donosi i odlične rezultate“ i da je Istarska županija savladala „mudrost stvaranja dobre politike zdravlja“; postignuti su pomaci „u smislu unapređenja javnozdravstvene prakse i isporuke konkretnih proizvoda“; „unaprijeđene su vještine suradnje i umrežavanja, motiviranja za promjenu kod struke i politike te sidrenja (očuvanja postignutog stupnja promjene).“

Rezultati samo-evaluacije Županijskog tima pokazuju da su:

- najveća očekivanja od Županijskog plana za zdravlje imali građani (koji su očekivali povećane napore odgovornih u unapređenju ekonomskih i zdravstvenih uvjeta življenja te na unapređenje socijalnog i prirodnog okruženja);
- zatim političari (koji su očekivali da uprava u suradnji sa strukom učinkovito djeluje i odgovori na potrebe građana);
- pa stručnjaci (koji su očekivali da će uz uključenost u implementaciju Plana uspjeti poboljšati uvjete rada i upotpuniti svoje tehničke uvjete a moguće i ljudske resurse, te pronaći način kako efikasno promovirati zdrav način života)

Ako navedena očekivanja dovedemo u relaciju sa činjenicama da su svi dokumenti vezani uz Plan za zdravlje bili su uvijek jednoglasno usvojeni od strane nadležnih županijskih tijela (Župana, Županijskog poglavarstva, Županijske skupštine); da struka (zdravstvo i socijala) prepoznaje naš pristup u rješavanju socio-zdravstvenih potreba te surađuje s nositeljima programa; da se udruge građana nastoje povezati s drugim akterima u svojim zajednicama i da kreiraju i provode sve bolje projekte usmjerene na županijske prioritete; te da usluge proizišle iz Plana za zdravlje koristi relativno velik broj građana, čini se da su očekivanja politike, struke, upravnih tijela, udruga civilnog društva i građana u velikoj mjeri i ispunjena.

Ipak, kao najznačajniji rezultat rada na Planu za zdravlje ističe se konsenzus i suradnja politike, struke i građana o javnozdravstvenoj politici u Istri.

Kako bismo iskustvo s „prvim“ Planom za zdravlje građana Istarske županije mogli sačuvati „na jednom mjestu“, i iz njega crpiti smjernice i motivaciju za dalji rad, izradili smo i prigodnu publikaciju „Zdrava Istra – Istria sana 2005.-2012.“ u kojoj su sažeto prikazani konkretni rezultati u radu na problemima koji su bili utvrđeni kao županijski prioriteti u periodu od 2005. do 2012. godine: prevencija ovisnosti i poremećaja u ponašanju djece i mladih; rano otkrivanje raka dojke; zaštita izvorišta vode za piće; prevencija kardiovaskularnih bolesti; socio-zdravstvena zaštita starijih osoba. Posljednja dva problema zadržala su status prioriteta i u aktualnom planskom razdoblju dok prva tri problema više nisu ocijenjena prioritetnim, no kako bismo zadržali postignuća na razini ne nižoj od one iz 2012., Županijski tim i dalje njima posvećuje posebnu pažnju te je opis stanja i aktivnosti u tim područjima sastavni dio ovog izvješća.

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 44.500,00 kn

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za Opći dio Plana:

Namjena sredstava	planirana financijska sredstva (kn)	utrošena financijska sredstva (kn)
Plan za zdravlje – promocija i izrada publikacije	44.500,00	44.500,00
Programsko partnerstvo s Hrvatskom mrežom zdravih gradova	40.000,00	40.000,00
Suorganizacija Motovunske ljetne škole i javnih manifestacija	30.000,00	21.650,00
UKUPNO	114.500,00	106.650,00

Obrazloženje: Manje utrošena sredstva odnose se na manje troškove suorganizacije Motovunske ljetne škole.

Odgovorne osobe za Opći dio Plana: *članovi Županijskog tima za zdravlje*

---

prioritetno područje: **MENTALNO ZDRAVLJE DJECE I MLADIH**

Sukladno uočenom PROBLEMU:

„Nedovoljno razvijene socijalno-emocionalne kompetencije (znanja i vještine) kod djece osnovnoškolskog uzrasta, koje uzrokuju nekritične stavove i ponašanja u odnosu na rizike.“

U ovom prioritetnom području postavljen je STRATEŠKI CILJ:

„Do kraja 2016. godine smanjiti pojavnost rizičnih ponašanja i utjecati na promjenu stavova u odnosu na rizike, jačanjem socijalno-emocionalnih vještina kod djece osnovnoškolskog uzrasta.“

I osnovne SMJERNICE DJELOVANJA:

1. Istražiti mogućnosti implementacije sadržaja i aktivnosti za razvoj socijalno-emocionalnih kompetencija kod djece osnovnoškolske dobi u školski kurikulum
2. Poticati razvoj lokalne zajednice za spremnost za intervenciju na području jačanja mentalnog zdravlja djece
3. Edukacija stručnjaka za mentalno zdravlje djece

A tijekom 2013. godini realizirane su obveze iz OPERATIVNOG PLANA AKTIVNOSTI – aktivnosti su prikazane po smjernicama, uz kratki opis i iznos odobrenih/isplaćenih financijskih sredstava iz Proračuna Istarske županije ili drugih izvora (ako su uplaćeni kroz Proračun Istarske županije).

1. Istražiti mogućnosti implementacije sadržaja i aktivnosti za razvoj socijalno-emocionalnih kompetencija kod djece osnovnoškolske dobi u školski kurikulum

---

1.1. Zavod za javno zdravstvo Istarske županije - je u suradnji sa Institutom za društvena istraživanja proveo istraživanje „Analiza rizičnih ponašanja i konzumacije opojnih sredstava srednjoškolaca u Istarskoj županiji“

Istraživanje slijedi potrebu za praćenjem rizičnih ponašanja mladih u širem psihosocijalnom kontekstu i potrebu za boljim razumijevanjem pojave korištenja sredstava ovisnosti te shvaćanje da su rizična ponašanja uzrokovana višestrukim faktorima i okolnostima svakodnevnog života. Provedeno je standardiziranim upitnikom na reprezentativnom uzorku od 20% slučajno odabranih učenika svih razreda svih srednjih škola u županiji. Ovako veliki uzorak se koristio kako bi svaka škola mogla dobiti relativno pouzdane podatke o svojim učenicima. Svrha istraživanja bila je: (1) dobiti uvid u pojavnost i strukturu rizičnih oblika ponašanja i njihovih socio-psiholoških korelata u populaciji srednjoškolaca, (2) utvrditi dominantne psihološke i socijalne probleme koji se nalaze u osnovi rizičnih oblika ponašanja adolescenata, (3) istražiti specifične odrednice rizičnih oblika ponašanja na koje se u školskoj situaciji može učinkovito preventivno djelovati, te (4) na temelju ovih uvida potaknuti razvoj ciljanih i učinkovitih programa prevencije.

1.2. Zavod za javno zdravstvo Istarske županije - započeo je provođenje projekta „Korištenje rezultata istraživanja rizičnih ponašanja učenika srednjih škola za učinkovitije planiranje i provedbu školskih preventivnih programa“

Kao nastavak gore opisanog istraživanja, sklopljen je ugovor o suradnji s Institutom za društvena istraživanja. U rujnu 2013. godine organiziran je skup na kojem su prikazani rezultati istraživanja. Prisustvovali su ravnatelji škola, stručni suradnici u školama i voditelji školskih preventivnih programa, liječnici školske medicine, predstavnici savjetovališta diljem Istarske županije, predstavnici centara za socijalnu skrb, policije, suda za mladež i državnog odvjetništva, predstavnici gradova i Istarske županije te ostali stručnjaci koji se u svom radu susreću s djecom. Pripremljeni su

pojedinačni rezultati za svaku srednju školu u Istarskoj županiji koja je sudjelovala u istraživanju. Ovi podaci poslužit će školama kao vrijedna informacija o tome koliko su njihovi učenici izloženi zdravstveno rizičnim čimbenicima, kakvo im je samopoimanje, kakvi su im obiteljski odnosi, kako vide odnose s vršnjacima, kako vide svoju školu, kako provode slobodno vrijeme. Plan je da ovi podaci posluže kao valjano polazište za samo-analizu vlastitih preventivnih programa i vlastitog odgojno – obrazovnog rada.

PROJEKTI ODABRANI TEMELJEM JAVNOG POZIVA	PROVODITELJ	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
<p>1.3. Lakše kroz školu U projekt bilo uključeno 83 djece i mladih, koje se kroz pomoć u učenju poticalo na usvajanje školskog gradiva, razvijanje strategija uspješnog učenja te na suradničku komunikaciju i 14 studentica i studenata se kroz ciklus radionica educiralo za provođenje pomoći u učenju i radioničkog načina rada s djecom i mladima. Suradnik u projektu je Sveučilište J. Dobrile.</p>	Udruga Suncokret - Pula	30.000,00 kn
<p>1.4. Profesionalno ojačavanje škola (POŠ): Radionice za roditelje učenika osnovnih i srednjih škola "Uspješno roditeljstvo" - provedeno je 5 radionica za roditelje, u 2 osnovne i u 2 srednje škole u kojima je obuhvaćeno 54 roditelja. Kod roditelja su nastupile pozitivne promjene u stavovima, razmišljanju i ponašanju na način da se poboljšala njihova komunikacija s djecom i članovima obitelji i ojačalo njihovo samopouzdanje i senzibilitet za razumijevanje potreba vlastite djece, te nastojanje da djeci pruže veću podršku u savladavanju problema.</p>	Udruga za osobni rast i razvoj "Odiseja"	20.000,00 kn

2. Poticati razvoj lokalne zajednice za spremnost za intervenciju na području jačanja mentalnog zdravlja djece

2.1. Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb - provodi istraživanje „Procjena spremnost zajednica za prevenciju rizičnih ponašanja djece i mladih“

Realizira se u 5 istarskih gradova (Labin, Pazin, Poreč, Pula, Rovinj) kroz strukturirani intervju i upitnik. Ispitanici su ključni ljudi navedenih gradova (gradonačelnici, njihovi zamjenici, ravnatelji škola, centara za socijalnu skrb, liječnici, načelnici policijskih ispostava, predstavnici medija i udruga mladih, po 40 u svakom grad) te drugi poznavatelji i/ili provoditelji preventivskih aktivnosti u zajednici koje preporuča prije navedeni ispitanici (ukupno oko 400). Ovim istraživanjem bit će omogućeno ući u stvarne probleme spremnosti i mobilizacije zajednica za prevenciju rizičnih ponašanja djece i mladih te odgovoriti na pitanje što je značajno učiniti da ulaganja u prevenciju zaista budu učinkovita.

2.2. Kabinet Župana u suradnji s Agencijom Čempres provodi medijski projekt protiv bolesti ovisnosti Bježi-Via

Medijska kampanja tijekom 2013. godine provodila se pod sloganom „Bolje sam nego s drogom kumpanjan“. Slogan je odabran između 188 pristiglih idejnih rješenja od djece i mladih, a njegov autor je student Luka Vukajlović. Tijekom godine provodile su se brojne sportske aktivnosti (nogomet, plivanje, atletika) u koje su se, s ciljem prevencije ovisnosti kod djece i mladih, kao promotori uključivali sportski klubovi. Kampanja „Bježi-Via“ je u 2013. godini obilježila jubilarnih 10 godina od pokretanja te je izrađen DVD i brošura s osvrtom na provedene aktivnosti i materijale

tijekom proteklih 10 godina. Iz Proračuna Istarske županije za medijski projekt planirano je 130.000,00 kn, međutim zbog nepodmirene obveze iz 2012. godine utrošeno je 137.482,00 kn.

IZ PRORAČUNA ISTARSKE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 137.482,00 kn

PROJEKTI ODABRANI TEMELJEM JAVNOG POZIVA	PROVODITELJ	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
2.3. Vikend bolnica za adolescente - uključeno 48 direktnih korisnika. U radu s djecom primjenjuje se grupni rad psihodinamskog pristupa, dok se u radu s obitelji radi po principima višeobiteljske grupne psihoterapije. Ukoliko je potrebno djeci se uključuje psihofarmakoterapija.	Opća bolnica Pula	70.000,00 kn
2.4. Rano pijenje mladih i njegova prevencija - Projekt je realiziran sa učenicima 7. razreda kroz 4 radionice po 2 školska sata. Projektom se nastojalo utjecati na odgodu početka konzumiranja alkohola i drugih droga kod učenika, reducirati konzumiranje alkohola među onima koji su već počeli piti, te ograničiti broj problema s kojima se mladi suočavaju zbog konzumacije alkohola.	Grad Pazin	10.000,00 kn
2.5. Kvartovski dir - Provedeno je 40 radionica s 48 djece, 4 voditeljice i 5 volonterki. Organizirana je edukacija za volontere, uspostavljene nove suradnje i učvršćene dosadašnje (osnovne škole, MO Nova Veruda). U programu je sudjelovalo i 65 roditelja. Evaluacija je pokazala izrazito zadovoljstvo djece, voditeljica i volontera.	Obiteljski centar Istarske županije	10.000,00 kn
2.6. Mentorski program "Daj pet!" - Naglasak je u provedbi stavljen na informiranje i promoviranje ideje mentoriranja / mentorskih programa, kvalitetne komunikacije i preventivnih programa sudjelovalo je 120 osoba. Zbog nedostatka volontera u program je uključen manji broj djece od planiranog pa je provedba imala manje troškove. Ustanova je izvršila povrat sredstava u visini od 9.803,45 kn od čega se dio sredstava odnosi i na program 2012. godine.	Obiteljski centar Istarske županije	4.196,55 kn
2.7. Grupni savjetodavni rad za maloljetne počinitelje kaznenih djela i šira podrška zajednice - grupe koje imaju za cilj osvještavanje nefunkcionalnih, visokorizičnih oblika ponašanja i modifikaciju istih. S obzirom da se radi o nedobrovoljnim klijentima, rad se provodio u malim grupama od 7-9 članova. Provedene su dvije grupe maloljetnih počinitelja.	Fond Zdravi grad Poreč	10.000,00 kn
2.8. Vršnjak pomagač-mladi volonteri zdravoga grada -- suradnja mladih u zajednici. Projekt je realiziran u Poreču za srednjoškolce Poreča i općina Poreštine koji pohađaju porečke škole (Višnjan, Kaštelir-Labinci, Sv. Lovreč, Vižinada, Tar-Vabriga, Vrsar, Funtana) te za mlade sjeverozapadne Istre koji pohađaju porečke škole (Novigrad, Umag, Brtonigla, Buje...) kao kontinuirani rad s motiviranim srednjoškolcima usmjeren dijelom njihovu osobnom osnaživanju, a dijelom osnaživanje za volontariat u zajednici. Evaluacijom projekta identificirani su pozitivni učinci na osobni rast i razvoj mladih što projektu daje zaštitni karakter prema mladima. Istraživanje o ostvarivanju individualnih ciljeva pokazalo je da je sudjelovanje u projektu mladima pomoglo u razvijanju socijalnih vještina, postizanju osobnih ciljeva, boljem funkcioniranju u grupi. U odnosu na vršnjake, u kontrolnim skupinama, utvrđena je značajna razlika na svim varijablama socijalnih vještina.	Fond Zdravi grad Poreč	20.000,00 kn

---

3. Edukacija stručnjaka za mentalno zdravlje djece

3.1. Održana je Međunarodna znanstveno-stručna konferencija "Učinkovita prevencija u zajednici: partnerstvo znanosti i prakse"

Konferencija je održana u Puli 19. i 20. rujna 2013. godine u organizaciji Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu i Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb Istarske županije. Program prvog dana konferencije odnosio se uglavnom na rezultate znanstvenog projekta "Zajednice koje brinu: razvoj, implementacija i evaluacija prevencije u zajednici", a drugi dan konferencije bio je posvećen strategijama osiguravanja kvalitete preventivnih programa i promocije mentalnog zdravlja kao novog županijskog javnozdravstvenog prioriteta u "Planu za zdravlje" u naredne tri godine.

IZ PRORAČUNA ISTARSKE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 16.484,00 kn

3.2. Provodio se Projekt PATHS-RASTEM

PATHS – Promoting Alternative Thinking Strategies je sveobuhvatan program za promicanje emocionalne i socijalne kompetencije i smanjivanje agresije i nasilnih ponašanja u ranoj osnovnoškolskoj dobi. Početkom školske 2011./2012. godine gradovi Labin i Poreč izrazili su interes za implementaciju PATHS-RASTEM programa u sve prve, a školske 2012./2013. godine i druge razrede osnovnih škola "Ivo Lola Ribar" i "Matija Vlačić" u Labinu te OŠ Poreč u Poreču. Financijsku podršku implementaciji projekta osigurali su navedeni gradovi, dok je financijska podrška istraživačkom timu osigurana od strane Istarske županije. U Labinu je PATHS-RASTEM program bio implementiran u 6 drugih razreda (ukupno 107 učenika), te u Poreču u 7 drugih razreda (ukupno 136 učenika). Analiza podataka o učenicima koji su prikupljeni putem upitničke baterije za učitelje pokazala je da je nakon prvog razreda došlo do statistički značajnog: (1) smanjenja simptoma hiperaktivnosti, (2) smanjenja simptoma problema s vršnjacima, (3) smanjenja hiperaktivnosti i nepažnje, (4) povećanja prosocijalnog ponašanja.

IZ PRORAČUNA ISTARSKE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 100.000,00 kn

3.3. Zavod za javno zdravstvo Istarske županije - Program rada Službe za prevenciju, izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti i zaštitu mentalnog zdravlja

Tijekom 2013. godine, uslugama savjetovaništva za mentalno zdravlje u Službi za prevenciju, izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti i zaštitu mentalnog zdravlja, koristilo se 314 osoba i 221 član obitelji. Pomoć su potražili djeca, adolescenti i odrasle osobe. Stručni rad se odvijao putem individualnog, partnerskog, obiteljskog, grupnog savjetodavnog i psihoterapijskog tretmana. U sklopu preventivnih programa, izrađeno je 1000 letaka, u suradnji s učenicima Škole primijenjenih umjetnosti i dizajna, kroz koje je predstavljen rad savjetovaništva za mentalno zdravlje. Nadalje, provedena su i predavanja na temu «Uloga škole u zaštiti mentalnog zdravlja djece i mladih u gradovima Vodnjan, Labin, Pazin i Rovinj, namijenjena djelatnicima i stručnim suradnicima osnovnih i srednjih škola. Na predavanjima je sudjelovalo ukupno 306 osoba. Povodom Svjetskog dana mentalnog zdravlja, organizirana je i tribina na kojoj su sudjelovali učenici iz 6 srednjih škola s područja Grada Pule.

IZ PRORAČUNA ISTARSKE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 100.000,00 kn

---

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za ovo prioritetno područje:

Namjena sredstava – po smjericama	planirana financijska sredstva (kn)	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ (kn)
1. Istražiti mogućnosti implementacije sadržaja i aktivnosti za razvoj socijalno- emocionalnih kompetencija kod djece osnovnoškolske dobi u školski kurikulum	50.000,00	50.000,00
2. Poticati razvoj lokalne zajednice za spremnost za intervenciju na području jačanja mentalnog zdravlja djece	264.000,00	261.678,55
3. Edukacija stručnjaka za mentalno zdravlje djece	216.000,00	216.484,00
UKUPNO	530.000,00	528.162,55

Obrazloženje: Razlika izvršenja u odnosu na planirana financijska sredstva odnosi se na povrat sredstava za projekt Obiteljskog centra „Daj pet“, kao i na više utrošena sredstva za aktivnosti Medijske promocije „Bježi-Via“ nastalih zbog nepodmirenog računa iz prosinca 2012. godine.

Odgovorne osobe za prioritetno područje: *Tihana Mikulčić i Helena Mitrović*

---

prioritetno područje: **PODRŠKA OBITELJI**

Sukladno uočenom PROBLEMU:

„U Istarskoj županiji je u porastu broj obitelji u teškoćama – onih koje se nisu u stanju prilagoditi novonastalim uvjetima života i koje se ne mogu suočiti sa stresom bez pomoći / podrške zajednice, te naročito imaju teškoća u ispunjavanju svoje odgojne funkcije.“

U ovom prioritetnom području postavljen je STRATEŠKI CILJ:

„U prioritetu "Podrška obitelji" potrebno se usmjeriti na uspostavljanje organiziranog i umreženog sustava podrške koji će aktualno odgovarati potrebama suvremenih obitelji, posebno na planu odgojne funkcije i roditeljstva, te podizanja razine kvalitete partnerskih i obiteljskih odnosa.“

A tijekom 2013. godini realizirane slijedeće obveze iz OPERATIVNOG PLANA AKTIVNOSTI: – aktivnosti su prikazane uz kratki opis i iznos odobrenih/isplaćenih financijskih sredstava iz Proračuna Istarske županije ili drugih izvora (ako su uplaćeni kroz Proračun Istarske županije).

1. Promocija i razvoj izvaninstitucionalnih oblika obiteljske podrške

---

Osim u Obiteljskom centru, u Istarskoj županiji se provodi redovito veći broj programa za roditelje. Uz financijsku podršku Istarske županije i/ili pojedinih gradova, programe za roditelje provodili su: Zdravi grad Poreč, gradska savjetovišta u Pazinu i Labinu, Grad Buzet, Društvo Naša djeca Pula, Udruga Art studio Pula. Temeljem dostupnih podataka iz izvješća provoditelja programa sufinanciranih iz proračuna IŽ proizlazi da je u različite programe bilo uključeno 1074 roditelja te 619 djece.

1.1. Održana je stručna konferencija „Perspektive programa podrške roditeljstvu u Istarskoj županiji“

Održana je u Puli je 16. prosinca 2013. godine, u organizaciji Obiteljskog centra Istarske županije i Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb IŽ te uz pokroviteljstvo Grada Pule. Na Konferenciji je sudjelovalo 70 stručnjaka iz različitih sektora, zainteresiranih za rad s roditeljima djece predškolskog i školskog uzrasta i preventivne programe (više informacija na www.ociz.hr). Izrađeni su zaključci i preporuke za roditeljske programe u Istarskoj županiji: (1) Postojeći roditeljski programi krenuli su odozdo (bottom-up) i njihova je snaga vezana uz visoku motivaciju izvoditeljica i izvoditelja, a sada je vrijeme za daljnji razvoj: organiziranje, umrežavanje, suradnju; (2) Kako nema dovoljno informacija o problemima i potrebama vezanima za roditeljstvo, potrebno je poticati provođenje istraživanja; (3) Za uspješan roditeljski program koristan je širi okvir razumijevanja zbog čega i u čemu je roditeljima potrebna podrška. Dio programa razvio se iz poznatih teorijskih okvira, a dio iz vlastitih teorijskih koncepata – različitost teorijskih utemeljenja programa podrške roditeljstvu predstavlja bogatstvo (a ne međusobno isključivanje). Pitanje je kako postići da se svi roditeljski programi rade na dovoljno sličan način da osiguraju prijenos znanja i vještina koje su roditeljima potrebne; (4) Što se provedbe tiče, izvoditelji/ce programa trebaju biti autentični i vješti u uspostavljanju odnosa, dok se vrlo važnom temom pokazalo postavljanje granica u odgoju. Vrlo je korisno u programe uključiti i zajedničke aktivnosti djece i roditelja. Može se planirati i davanje podrške grupama roditelja da sami imaju svoje grupe (samopomoći ili uzajamne podrške), inovativno partnerstvo s medijima, promocija roditeljskih programa kroz povezivanje s kazalištem i

---

sl; (5) Jedan od problema je kako obuhvatiti rizične roditelje. Mogući odgovori su povezivanje s CZSS-om (uz protokol o upućivanju, zaštiti informacija, izvještavanju, kako bi taj partnerski odnos bio što učinkovitiji) i olakšavanje uključivanja roditelja kroz neke poticaje (npr. osiguravanje obroka, prijevoza, organiziranog čuvanja djece, izleti i sl.); (6) Nadalje je potrebno: mapirati programe za roditelje, napraviti bazu programa, umrežiti roditeljske programe, popisati pružatelje usluga i povećati informiranost roditelja o njihovoj dostupnosti; (7) Postoji potreba za razvijanjem instrumenata za evaluaciju roditeljskih programa, kao i za razvijanjem tima za praćenje kvalitete i učinaka programa. (lociranje resursa za evaluaciju) Postoje dobra iskustva iz projekta Zajednice koje brinu; (8) Poželjno je produžiti period financiranja na više od godinu dana (mogućnosti financiranja iz europskih fondova, uz prethodno umrežavanje provoditelja programa).

1.2. Obilježavanje Međunarodnog dana obitelji i drugih značajnih datuma

U povodu Međunarodnog dana obitelji koji se svake godine obilježava 15. svibnja, provedene su u više gradova brojne aktivnosti za roditelje i djecu, kao i za suradnike koji rade s djecom, mladima i obiteljima. Izdvajamo ovom prilikom druženje djece i roditelja i njihovo sudjelovanje u različitim zajedničkim disciplinama u sklopu Obiteljske olimpijade koja je održana u Buzetu već četvrtu godinu za redom.

Obiteljski centar IŽ je u sklopu Međunarodnog dana obitelji obilježio i svoju petu godišnjicu rada, kroz slijedeće aktivnosti: 12. regionalni susret sudionika skrbi o djeci s temom „Podrška zajednice kvalitetnim odnosima u obitelji” (u suorganizaciji sa Udrugom Oaza, Udrugom udomitelja IŽ, Forumom za kvalitetno udomiteljstvo); okrugli stol na temu „Vrijeme za obitelj: Naše bake i djedovi – naši nonići”, (u suradnji s Gradom Pula); Igre i obiteljsko druženje uz prigodan edukativno zabavni program u Nacionalnom parku Brijuni; radni susret predstavnika svih savjetovališta koja djeluju u Istarskoj županiji, s ciljem boljeg povezivanja i unaprjeđenja kvalitete rada; "Igre bez granica" u Park šumi Šijana - obiteljsko okupljanje kroz zabavno edukativne sadržaje za djecu i roditelje; Okrugli stol na temu: "U susret primjeni Zakona o dadiljama", za predstavnike različitih organizacija uključene u provedbu novog Zakona. Osim navedenog, prigodnim jednokratnim aktivnostima obilježavali su se i drugi dani vezani uz prevenciju nasilja u obitelji, prava djece, prevenciju ovisnosti, te ljudska prava.

2. Razvoj obiteljskih savjetovališta i podrška stručnjacima

2.1. Provedeno je istraživanje i analiza podataka o savjetovalištimu u IŽ

Kao dio višegodišnjih nastojanja da se kontinuirano unaprjeđuje rad savjetovališta u Istarskoj županiji i dodatno potaknuti usvajanjem novih županijskih prioriteta iz područja zdravstva i socijalne skrbi, u 2013. godini izrađen je Upitnik za savjetovališta u Istarskoj županiji namijenjen prikupljanju dosadašnjih iskustava i potreba savjetovališta/pružatelja usluga savjetovanja. Upitnik je poslan na sva nama poznata neprofitna savjetovališta (općeg tipa¹) u Istri, odnosno na organizacije u čijem sastavu djeluju „odjeli” ili višegodišnji projekti prepoznati kao savjetovališta od strane samih organizacija i korisnika. Obiteljski centar IŽ izvršio je analizu stanja iz čega su proizašle smjernice i mogućnosti za daljnji razvoj usluga savjetovanja u županiji. Obrađeni su podaci za ukupno pet savjetovališta u IŽ koja su vratila ispunjeni upitnik², a koja pružaju usluge na području Pule (2),

---

¹ Iz ove analize su isključena savjetovališta specijalizirana za podršku građanima u nošenju s invaliditetom, određenim bolestima i sl. koja ne zahtijevaju od pružatelja usluga savjetovanja trajniju izobrazbu za profesionalni psihosocijalni rad.

² Radi se o sljedećim savjetovalištimu (nazive prenosimo kako su navedeni u ispunjenim upitnicima): Savjetovalište za djecu, mlade, brak i obitelj Zdravog grada Poreč, Služba za prevenciju, izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti i zaštitu mentalnog zdravlja (Zavod za javno zdravstvo Istarske županije), Obiteljska savjetovališta Biskupije porečke i pulske,

Poreča (1), Novigrada (1) i Rovinja (1). Iskazane potrebe savjetovališta³ – smjernice za daljnji rad u okviru županijskog prioriteta Podrška obitelji: (I) Sva savjetovališta žele povećati broj pružatelja usluga savjetovanja (obzirom na zamijećen porast potreba u zajednici za korištenjem usluga savjetovanja); (II) Sva savjetovališta smatraju redovno susretanje i povezivanje savjetovališta korisnim, s naglaskom na definiranje minimalnih standarda, zajedničke edukacije, ujednačavanje načina praćenja, pokretanje zajedničkih projekata i dr.; (III) Prijedlozi tema zajedničkih edukacija: evaluacija i osiguranje kvalitete u savjetovališnom radu, partnersko/ bračno savjetovanje i terapija, psihopatologija kod djece, suradnja s drugim organizacijama, zaštita savjetovatelja, te općenito, teme vezane uz stručni rad i treninzi za različite vještine.

2.2. Savjetovalište Obiteljskog centra IŽ

Iz evidencije proizlazi da je u Obiteljskom centru tijekom 2013. godine za ukupno 735 korisnika pruženo ukupno 1449 usluga savjetovanja. Najveći broj korisnika uključen je u individualno savjetovanje, a od ukupnog broja korisnika, njih 298 su muški i 437 žene. Pretežno se radi o osobama iz dobne skupine od 31-44 godine, koje su pretežno u braku, najvećim dijelom zaposleni i imaju srednju stručnu spremu. U odnosu na prethodne godine, nešto je manji broj korisnika usluga savjetovanja, ali se povećava broj korisnika različitih grupnih programa, posebno onih koji su namijenjeni roditeljima. Tako je kroz različite cikluse radionica u većem broju preventivnih programa bilo uključeno ukupno 229 korisnika, od čega 124 u programima za roditelje.

U Proračunu Istarske županije za aktivnosti iz točaka 2.1 i 2.2. ukupno je planirano 115.000,00 kn, a utrošeno 25.000,00 kn. Obiteljski centar proveo je velik broj aktivnosti u sklopu svog redovnog radnog vremena, a znatno manji utrošak sredstava nastao je zbog neizvjesnosti oko daljnjeg rada Obiteljskog centra i nadležnosti.

IZ PRORAČUNA ISTARSKE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 25.000,00 kn

3. PROJEKTI ODABRANI TEMELJEM JAVNOG POZIVA	PROVODITELJ	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
3.1. Rastimo zajedno - proveden je u partnerstvu s Gradom Pazinom i Centrom za socijalnu skrb. Kroz projekt odrađen je ciklus preventivnih radionica u svim 4. razredima OŠ V. Nazora, u 4. razredu PŠ Trviž te u 4. razredu PŠ Kašćerga koje je sufinancirao Grad Pazin, ciklus preventivnih radionica s 5. razredima koje je sufinancirala IŽ te ciklus preventivnih radionica s 6. razredima koje je sufinancirao Pazin te Društvo Naša djeca vlastitim sredstvima. Sveukupan broj djece na radionicama bio je oko 350.	Društvo Naša djeca Pazin	5.000,00 kn

Gradsko psihološko savjetovalište za brak, obitelj, djecu i mladež (Grad Rovinj-Rovigno), Psihološko savjetovalište za studentice i studente (Sveučilište Jurja Dobrile u Puli).

³ Odnosi se samo na potrebe o kojima su se savjetovališta eksplicitno izrazila. O dijelu potreba može se djelomično zaključivati i iz podataka o sličnostima i razlikama među savjetovalištima. Tu je nužan oprez, jer postoji mogućnost da samo savjetovalište određene stavke ne smatra problemom odnosno vlastitom potrebom ili da savjetovalište (i/ili organizacija u okviru koje djeluje) iz raznih razloga nije spremno primijeniti ponuđeno rješenje, općenito ili u trenutku u kojem se ono nudi. Stoga predlažemo da se prije svake opsežnije aktivnosti usmjerene podizanju kvalitete rada savjetovališta ili povećanju dostupnosti njihovih usluga održe kraće konzultacije (može i telefonom ili e-mailom) s voditeljima/ predstavnicima savjetovališta.

<p>3.2. Tečaj kvalitetnog roditeljstva - Tečaj se odvijao utorkom od 17,30 do 19,00 sati sa predviđenim sadržajima. Svaki susret sastojao se od uključivanja, predavanja koje je ovisno o temi trajalo 20-30 min., vježbi vezanih uz predavanje te analize problema. Broj roditelja koji su se prijavili za tečaj bio je 10, no međutim došlo je do manjeg osipanja odnosno odustajanja zbog obaveza i terapija bolesti koje su se javile tijekom tečaja.</p>	<p>Grad Pazin</p>	<p>5.000,00 kn</p>
<p>3.3. Tečaj kvalitetnog roditeljstva - Održana su četiri tečaja, dva početna tečaja, treći u obliku fokus grupe, te tečaj za roditelje romskog vrtića u Vodnjanu, kako je i planom bilo predviđeno. U tri nove grupe bilo je 40 roditelja, od čega 35 majke i pet očeva. Raspon godina od 23 do 56. Korisnici su bili sa područja Pule, Medulina, Fažane, Vodnjana. Sedmero majki, bivših učesnika tečaja iskoristilo je mogućnost individualnog psihološkog savjetodavnog rada zbog poteškoća u obitelji.</p>	<p>Društvo Naša Djeca Pula</p>	<p>20.000,00 kn</p>
<p>3.4. Roditeljstvo se može učiti - U projekt se uključilo 10 roditelja koji se nalaze u tretmanu CZSS Pazin a obuhvaćeni su mjerama obiteljsko pravne zaštite ili su obitelji pod rizikom. Aktivnosti su obavljene kroz 12 susreta, po 2 sata, jednom tjedno na kojima se kroz interakcijske radionice obrađivale teme odgoja, roditeljskog stresa, komunikacije, samopoštovanja i samopouzdanja, pravila u obitelji, prednostima i nedostacima Tv, Interneta, društvenih mreža, pružala znanja i vještine koje pomažu u ostvarivanju boljeg roditeljstva.</p>	<p>Grad Pazin</p>	<p>5.000,00 kn</p>
<p>3.5. Svijet pun izazova - Za vrijeme izdržavanja kazne ne bilježimo niti jedan slučaj over-dosea, komunikacija sa apstinentima je kontinuirana, redovito pratimo 52 apstinenta. Projekt je u ovom izvještajnom razdoblju ispunio svrhu, te povezivanjem i umrežavanjem sa ostalim kaznenim zavodima u RH, dolazimo do većeg broja korisnika kojima možemo ponuditi naše usluge, a istovremeno korisnike motivirati na ulazak u programe resocijalizacije neke od srodnih udruga. Tim putem smanjujemo mogućnost recidiva krajnjih korisnika, povratak u kriminal, drogu i u krajnjem slučaju smrt.</p>	<p>Udruga Institut</p>	<p>20.000,00 kn</p>
<p>3.6. Baby fitness - U 2013.g. u provedeno je 6 ciklusa radionica, od čega su 3 ciklusa prijavljena i provedena uz sufinanciranje IŽ. Na ta 3 ciklusa sudjelovalo je ukupno 74 korisnika radionica od čega 44 roditelja i 30 djece, te 11 stručnjaka iz zdravstva i predškolskog odgoja, što čini sveukupno 85 direktnih korisnika programa. 2 ciklusa radionica za roditelje i djecu provedena su u Pazinu dok je u 1 ciklus proveden u Puli.</p>	<p>Obiteljski centar Istarske županije</p>	<p>10.000,00 kn</p>
<p>3.7. Podrška udomiteljskim obiteljima u Istri - aktivno smo radili na promicanju pozitivne slike udomiteljstva djece, većoj obaviještenosti javnosti i osviještenosti o prednostima obiteljskog smještaja, razvijali smo suradnju među dionicima u zbrinjavanju djece, te smo nastojali dati svoj doprinos boljem planiranju udomiteljske skrbi u Istri, poboljšanju kvalitete udomljavanja, jačanju kapaciteta za 2 istarske udruge udomitelja, te smo surađivali sa nacionalnom mrežom udruga Forum za kvalitetno udomiteljstvo djece.</p>	<p>Humanitarna udruga Oaza</p>	<p>10.000,00 kn</p>
<p>3.8. PSTN - psihosocijalni tretman počinitelja nasilja u obitelji – U radu s počiniteljima nasilnog ponašanja u obitelji najuspješnijim se pokazao grupni strukturirani tretman koji se provodi u skladu s kognitivno – bihevioralnim pristupom i temelji se na konceptu psiho-edukacije. Uspješnu psihosocijalnu intervenciju s nasilnicima karakteriziraju: neposredni ili posredni kontakt nadležne službe sa ženama žrtvama, suradnja i koordinacija s programima koji se skrbe za ženu.</p>	<p>Udruga Lux Vitae</p>	<p>20.000,00 kn</p>
<p>3.9. Junior + -. U partnerstvu s Obiteljskim centrom IŽ održane su radionice na kojima je sudjelovalo 11 obitelji (14 roditelja i 17 djece) koji su dva puta tjedno dolazili na radionice. Rezultati ovogodišnjeg projekta predstavljeni su na završnoj izložbi u Gradskoj knjižnici i čitaonici. Projekt je predstavljen široj javnosti u prosincu 2013. na jednodnevnoj radionici. I treća generacija sudionika projekta Junior + dala je svoj doprinos očuvanju obiteljskih vrijednosti</p>	<p>Udruga za promicanje stvaralaštva Art studio</p>	<p>10.000,00 kn</p>

te potvrdila kako interes za kvalitetno provođenje vremena s djecom uistinu postoji i treba ga njegovati.		
3.10. Odgoj s osmijehom - Osnaživanje obitelji postavlja se kao prioritet preventivnog djelovanja. U 2013.g. provedeno je 3 ciklusa radionica na području Istarske županije. Od 24.01. do 21.03. u DV Rapčiči, Žminj; od 19.04. do 06.06. u DV Zvončica, Vodnjan te od 24.09. do 12.11. u DV More, Valbandon, Fažana. Radionice je pohađalo ukupno 34 polaznika.	Obiteljski centar Istarske županije	20.000,00 kn
3.11. Liječenje, rehabilitacija i resocijalizacija liječenih alkoholičara - Nastavak liječenja u klubu; Održavanje redovitih sastanaka KLA; Broj sudionika je 30; Strukturu korisnika čine korisnici svih dobnih i spolnih skupina; Pojedinačni razgovori sa liječenim alkoholičarima i sa članovima njihovih obitelji; Posjećivanje drugih KLA u regiji;; Aktivno učestvovanje u programu mjeseca borbe protiv ovisnosti; Održavanje radionica za djecu i mlade o štetnosti zlouporabe alkoholnih pića;	KLA Pula	10.000,00 kn
3.12. Savjetovalište za obitelj - unutar kojeg je ginekološko savjetovalište za mlade, programi osnaživanja mladih parova; pružanje podrške roditeljima u roditeljstvu; rad s rizičnim skupinama mladih i odraslih; pružanje podrške bolesnima; osobama s invaliditetom; osiguravanje podrške kod gubitaka i tugovanja, provođenje kriznih intervencija i dr. Pomoć najčešće traže građani dobi od 27 do 45 god iz sjeverozapadne Istre. Psihosocijalnu pomoć pružali su im stručnjaci različitih profila, a koristili su verificirane savjetodavne/ psihoterapijske pristupe u individualnom, obiteljskom ili grupnom radu. Nije realiziran u potpunosti program za obitelji u MPO i antistres programu jer nisu financijski podržani.	Fond Zdravi grad Poreč	10.000,00 kn
3.13. Suzbijanje alkoholizma u lokalnoj zajednici-izvanbolničko liječenje – Porečki program liječenja baziran je na opisanom Hudolinovu pristupu. Realizira se u Terapijskoj zajednici u izvan bolničkom pristupu. Pristup Terapijske zajednice u Poreču jedinstven je primjer izvan bolničkog liječenja ovisnika o alkoholu u našoj županiji i šire s ciljem suzbijanja i liječenja ovisnosti o alkoholu te povećanja funkcionalnosti čitavih obitelji. U programu se realizira i grupna podrška djeci čiji se roditelji liječe u Terapijskoj zajednici „Zdravog grada“ Poreč s izvanrednim uspjesima koje pokazuju evaluacije u odnosu na djecu i funkcionalnost obitelji uopće.	Fond Zdravi grad Poreč	10.000,00 kn

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za ovo prioritetno područje:

Namjena sredstava – po smjernicama	planirana financijska sredstva (kn)	utrošena financijska sredstva (kn)
1. Promocija i razvoj izvaninstitucionalnih oblika obiteljske podrške	30.000,00	0,00
2. Razvoj obiteljskih savjetovališta i podrška stručnjacima	240.000,00	180.000,00
UKUPNO	270.000,00	180.000,00

Obrazloženje: Manji utrošak financijskih sredstava u visini od 90.000,00 kn odnosi se na planirane aktivnosti iz nadležnosti Obiteljskog centra. Obiteljski centar proveo je velik broj aktivnosti u sklopu svog redovnog radnog vremena, a znatno manji utrošak sredstava nastao je zbog neizvjesnosti oko njegovog daljnjeg rada.

Odgovorne osobe za prioritetno područje: Ines Pušar i Vesna Kordić

---

prioritetno područje:

UNAPRJEĐENJE KVALITETE USLUGA RANE INTERVENCIJE KOD DJECE S NEURORIZICIMA I RAZVOJNIM TEŠKOĆAMA

Sukladno uočenom PROBLEMU:

„Prepoznata rizična djeca (0-3 godine) ne dobivaju dostatne rane intervencije što za posljedicu ima neostvaren optimalan razvoj djeteta i porast financijskih troškova zbog kasnih intervencija.“

U ovom prioritetnom području postavljen je STRATEŠKI CILJ:

„Do kraja 2016. godine prepoznata rizična djeca će biti u većem opsegu obuhvaćena dostatnim uslugama rane intervencije što će rezultirati boljim uvjetima za razvoj djeteta i smanjenje financijskih troškova zbog kasnijih intervencija.“

I osnovne SMJERNICE DJELOVANJA:

1. Povećanje stručnih kompetencija, te funkcionalno povezivanje pružatelja usluga rane intervencije na razini županije
2. Poboljšanje prostornih uvjeta i opreme za pružanje usluga rane intervencije
3. Kvalitetnije vođenje i uključivanje djetetove obitelji kroz cjelokupan proces

A tijekom 2013. godini realizirane su obveze iz OPERATIVNOG PLANA AKTIVNOSTI – aktivnosti su prikazane po smjernicama, uz kratki opis i iznos odobrenih/isplaćenih financijskih sredstava iz Proračuna Istarske županije ili drugih izvora (ako su uplaćeni kroz Proračun Istarske županije).

1. Povećanje stručnih kompetencija, te funkcionalno povezivanje pružatelja usluga rane intervencije na razini županije

---

Formirana je radna grupa od stručnjaka iz različitih sektora uključenih u ranu intervenciju, U SASTAVU: (1) Mirjana Jelača, socijalna radnica iz Centra za socijalnu skrb Pula; (2) Loretta Morosin, ravnateljica Dnevnog centra za rehabilitaciju Veruda-Pula; (3) Evgenija Tranfić, predsjednica Udruge za autizam Istra; (4) Višnja Pilepić, logopedica u Općoj bolnici Pula (zamjena je Kristina Tomić, logopedica); (5) Jadranka Tomičić, medicinska sestra u predškolskoj ustanovi Dječji vrtići Pula; (6) Ivanka Ružić -Marinić, patronažna sestra u Istarskim domovima zdravlja; (7) Ivona Močenić, neuropedijatrica u Općoj bolnici Pula; (8) Mirjana Radetić-Paić, docentica na Odjelu za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli; (9) Irena Krajcar Kokalj, psihologinja u Obiteljskom centru (podružnica Centra za socijalnu skrb Pula); (10) Dolores Jelenaca, odgajateljica u Dječjem vrtiću Fažana; (11) Tatjana Ravnić-Bunčić, pedijatrica (privatna pedijatrijska ordinacija). Članice radne grupe redovito su se sastajale, razmatrale pitanja i preduvjete potrebne za realizaciju Plana u ovom prioritetnom području, i donosile odgovarajuće preporuke, a to su:

1.1. Utvrđivanje broja neurorizične djece u Istarskoj županiji

Za utvrđivanje točnog broja neurorizične djece u Istarskoj županiji potrebni su podaci iz rodilišta Opće bolnice Pula o broju rođene djece i broju evidentirane neurorizične djece te podaci nadležnih pedijatara iz Istarske županije. Isto tako, potrebni su podaci o broju djece koja su rođena izvan Istarske županije, a imaju mjesto boravišta u Istarskoj županiji. Veoma je bitna komunikacija između svih dionika zbog što brže i učinkovitije intervencije. Prema podacima Dnevnog centra za rehabilitaciju Veruda Pula, u tu je ustanovu u 2013. godini bilo uključeno 167 novorođene rizične i

visoko rizične djece. Važno je napomenuti da je ukupan broj djece uključene u tretman Odjela za djecu predškolske dobi i rehabilitaciju u navedenoj ustanovi bio 264 djece (u ovaj broj osim djece s teškoćama uključena su i neurorizična djeca). U cilju kontinuiranog kvalitetnijeg praćenja neurorizične predložena je izrada Registra u kojem bi svi pružatelji usluga mogli unositi potrebne podatke o korisnicima i uslugama. Mišljenje je radne grupe da bi se registar najkvalitetnije mogao voditi u sklopu zdravstvene ustanove (npr. Zavod za javno zdravstvo ili Opća bolnica Pula) ili u sklopu Dnevnog centra za rehabilitaciju Veruda-Pula, iako će se taj dio detaljnije razraditi kroz sljedeću godinu te će se utvrditi mogućnosti za formiranje istog.

1.2. Popis pružatelja usluga rane intervencije u Istarskoj županiji

Rana intervencija temelji se na multidisciplinarnom pristupu pa tako pružatelji usluga dolaze iz različitih sektora - iz sustava zdravstva, socijalne skrbi i odgoja i obrazovanja. Osim ova tri sustava, usluge se pružaju i kroz civilni sektor, pa tako usluge rane intervencije za djecu s poremećajem autističnog spektra pružaju stručnjaci – vanjski suradnici Udruge za autizam Istra. U donjoj tablici prikazana je struktura pružatelja usluga u Istarskoj županiji. Kako na nacionalnoj, tako je i na županijskoj i lokalnoj razini izražena potreba za povezivanjem (umrežavanjem) sustava zdravstva, socijalne skrbi i obrazovanja, te organizacija civilnog društva koji pružaju usluge djeci i njihovim obiteljima. Tu se prvenstveno misli na razmjenu informacija između stručnjaka iz različitih sustava ali i na usklađivanje protokola pružanja usluga.

Trenutno aktivni dionici u procesu pružanja usluga rane intervencije u Istarskoj županiji

SUSTAV ZDRAVSTVA	SUSTAV SOCIJALNE SKRBI	SUSTAV ODGOJA I OBRAZOVANJA	ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA
Opća bolnica Pula – rodilište	Dnevni centar za rehabilitaciju Veruda-Pula	Predškolske ustanove u Istarskoj županiji	Udruga za autizam Istra
Opća bolnica Pula – logoped	Down centar Pula		Udruga Škrinjica ⁴

1.3. Popis postojećih protokola i procedura u pružanju usluge rane intervencije

Prikupljanjem podataka od pružatelja usluga u prethodnoj godini utvrđeno je da u Istarskoj županiji ne postoje propisani formalni protokoli i procedure u pružanju usluga rane intervencije. Suradnja između pružatelja usluga provodi se kroz „neformalne protokole“ te na taj način dolazi do preklapanja usluga te neki pružatelji budu preopterećeni zahtjevima korisnika koji su upućeni od strane ostalih pružatelja zbog njihove nemogućnosti adekvatnog i dostatnog pružanja usluga (ponajprije zbog nedostatka stručnih i kadrovskih resursa). Iz prikupljenih podataka očito je da je potrebno raditi na definiranju jedinstvenog formalnog protokola u provođenju usluga rane intervencije u Istarskoj županiji između svih dionika uključenih u proces.

1.4. Pregled pravne i stručne literature

Iako je usluga rane intervencije prvenstveno definirana u sustavu socijalne skrbi, ona je u svojoj biti multiprofesionalna i multisektorska, te se niz usluga pruža i kroz sustave zdravstva i odgoja i obrazovanja. Ta činjenica nosi prednosti (više raspoloživih resursa) ali i nedostatke (neusklađenost

⁴ Rana intervencija kod djece s teškoćama u razvoju koja su obuhvaćena predškolskim programom

---

i/ili kontradikcije među sustavima). Temeljni dokument koji regulira pružanje usluga rane intervencije u sustavu socijalne skrbi je Zakon o socijalnoj skrbi (NN, 157/13) koji uslugu definira na sljedeći način: Rana intervencija je „socijalna usluga koja obuhvaća stručnu poticajnu pomoć djeci i stručnu i savjetodavnu pomoć njihovim roditeljima, uključujući i druge članove obitelji te udomitelja za djecu, kod nekog utvrđenog razvojnog rizika ili razvojne teškoće djeteta.“ U sustavu zdravstva, roditelj ima pravo na dopust ili rad sa skraćenim radnim vremenom radi pojačane njege djeteta do navršene 3. ili 8. godine djetetova života. Programi za djecu rane i predškolske dobi s teškoćama u razvoju sastavni su dio programa koji se ostvaruje u dječjim vrtićima te se organiziraju po posebnim uvjetima i programu koji propisuje ministar znanosti, obrazovanja i športa. Na sustavni pristup u području rane intervencije Republiku Hrvatsku obvezuju i međunarodni dokumenti koje je ratificirala, kao i usvojene preporuke, strategije i smjernice: „Konvencija o pravima osoba s invaliditetom“; „Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom u razdoblju od 2007. do 2015.“; „Nacionalna strategija zaštite mentalnog zdravlja za razdoblje od 2011. do 2016. godine“.

1.5. Etički standardi rada – pregled:

U 2013. godini prikupljeni su podaci od pružatelja usluga o etičkim standardima u radu s djecom i roditeljima u njihovima organizacijama te je utvrđeno sljedeće: (1) Dnevni centar za rehabilitaciju Veruda ima Etički kodeks radnika u sklopu kojeg je definiran odnos prema korisnicima usluga; (2) u Dječjim vrtićima Pula ne postoje posebni dokumenti o etičkim standardima u radu s djecom s teškoćama i njihovima obiteljima ali zaposleni navode brojne etičke dileme u radu; (3) Obiteljski centar Istarske županije ima obrazac – Informirani pristanak - koji se daje korisnicima Obiteljskog savjetovališta na početku savjetovanja.

1.6. Suradnja s jedinicama lokalne samouprave

Provedena je početna procjena potreba u ovom području te je utvrđeno da usluge rane intervencije nisu teritorijalno dostupne korisnicima u Istarskoj županiji (obzirom da je specijalizirana ustanova za pružanje usluga usluge locirana samo u Puli) te da je potrebno formirati mobilne timove u lokalnoj zajednici kako bi usluge bile dostupnije korisnicima. U suradnji sa Dnevnim centrom za rehabilitaciju Veruda-Pula dogovoreno je osmišljavanje projekta mobilnog tima u lokalnoj zajednici za pružanje usluga rane intervencije. U 2014. godini tim će pružati usluge na području Grada Poreča te raditi na senzibilizaciji i motiviranju ostalih lokalnih zajednica (sjeverozapadni dio Istre) za financiranje ovih usluga te razvoj i širenje na njihovom području.

1.7. Edukacija i informiranje stručne i opće javnosti

Provedene su sljedeće aktivnosti u ovom području: (1) članice radne grupe zadužene za ovaj prioritet (5 članica) sudjelovale su na „Trećem simpoziju o ranoj intervenciji“ koji se održao na Sveučilištu u Zadru; (2) prisustvovanje djelatnice Upravnog odjela na individualnom „Floortime tretmanu“ sa djetetom autističnog spektra koji provodi Udruga za autizam Istra; (3) članice radne grupe za ranu intervenciju sudjelovale na TQM radionici (Total Quality Management) u organizaciji Upravnog odjela u cilju unaprjeđenja usluga rane intervencije kod djece s rizicima u Istarskoj županiji; (4) u organizaciji Udruge za autizam Istra održana su 3 predavanja za stručnjake: "Rano prepoznavanje autizma i djelovanje" - 38 sudionika; (5) "Edukacijsko-rehabilitacijska podrška djeci i osobama autističnog spektra": ABA terapija, floortime terapija i neurofeedback terapija - 15 sudionika; "Prikaz rada s djecom koja imaju poremećaj autističnog spektra po metodi floortime" - 58 sudionika; (6) u organizaciji Udruge za autizam Istra i Udruge za autizam Hrvatske, te Upravnog odjela - održan je okrugli stol na temu "Rana intervencija za djecu s poremećajem iz autističnog spektra".

1.8. Obilježavanje značajnih datuma

Dana 30. ožujka 2013. u organizaciji Udruge za autizam Istra obilježen je „Svjetski dan svjesnosti o autizmu“. Održan je niz promotivnih aktivnosti uz sudjelovanje predstavnika Grada Pula, Istarske županije i drugih brojnih udruga, simpatizera, volontera, građana Pule pod motom: „Istra treba Centar za autizam“. Dana 17. studenog 2013. u organizaciji Kluba roditelja nedonoščadi – podružnice Pula na Gradskoj tržnici u Puli je obilježen „Međunarodni dan svjesnosti o prijevremenom rođenju“. Cilj obilježavanja Međunarodnog dana svjesnosti o prijevremenom rođenju usmjeravanje je pažnje na globalni problem prijevremenog rođenja, tj. rođenja djeteta prije 37. tjedna trudnoće koji je vodeći uzrok smrti novorođenčadi u razvijenim i nerazvijenim zemljama te drugi po redu, odmah poslije upale pluća, uzrok smrti djece do pete godine starosti.

IZ PRORAČUNA ISTARSKE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 10.100,00 kn

PROJEKTI ODABRANI TEMELJEM JAVNOG POZIVA		
NOSITELJ I NASLOV PROJEKTA	OSNOVNE ZNAČAJKE PROJEKTA I REZULTATI	REZULTATI PO PLANIRANIM AKTIVNOSTIMA
1.9. Udruga za autizam Istra „Rana intervencija i rehabilitacijski postupci s djecom predškolske dobi autističnog spektra“	Realizirani su svi planirani zadaci i aktivnosti projekta. Postignut je glavni cilj projekta koji se odnosio na poticanje cjelokupnog razvoja djece sa sumnjom ili dijagnozom autističnog spektra. Posebna pažnja usmjerena je na podršku obitelji u osnaživanju, prihvaćanje trenutnog stanja djeteta, te osposobljavanje za poticanje cjelokupnog razvoja djeteta u obiteljskom okruženju. Sve projektne aktivnosti provodile su se u prostoru Udruge za autizam Istra, zbog jednostavnije organizacije korištenja didaktičkog materijala, jer je prostor veličinom i materijalnom opremom adekvatan za rad s djecom autističnog spektra. Obuhvaćena su sva djeca i njihovi roditelji koji su se prijavili u projekt (ukupno 19 korisnika). Realizirani su edukacijsko – rehabilitacijski postupci (ERP), te logopedске vježbe s djecom i predavanja za roditelje i širu javnost. ERP su realizirani kroz metodički pristup floortime i elemente ABA programa. Obzirom na velik broj djece realizirani su susreti gdje su roditelji dobili upute za poticanje djetetovih sposobnosti. Tijekom provođenja projekta korišteni su protokoli, upitnici i ostali materijali, te supervizijska podrška stručnjaka rane intervencije.	-održana predavanja za pedijatrijsku sekciju i radionice za roditelje -provedena opservacija djece u riziku -za 7 (sedam) djece u riziku na poremećaj autističnog spektra pruženi edukacijsko - rehabilitacijski postupci i 12 (dvanaest) djece s poremećajem iz autističnog spektra (terapijski postupci provodeni su 1-3x mjesečno) -13 (trinaest) djece s poremećajem autističnog spektra obuhvaćeno postupcima logoterapije (terapijski postupci provodeni su 1-3x mjesečno)

Napomena: Aktivnosti Udruge za autizam tijekom 2013. godine navedene su još i pod aktivnosti educiranja opće i stručne javnosti

Sredstva planirana za projekt Udruge za autizam - „Rana intervencija i rehabilitacijski postupci s djecom predškolske dobi autističnog spektra“ u visini od 30.000,00 kn nisu bila dostatna za završetak provedbe obzirom da od strane Ministarstva socijalne politike i mladih nije odobreno

financiranje navedenog projekta. Temeljem zahtjeva i obrazloženja Udruge za autizam Istra, iz Proračuna Istarske županije isplaćeno je dodatnih 6.900,00 kn za završetak provedbe projekta.

IZ PRORAČUNA ISTARSKE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: **36.900,00 kn**

2. Poboljšanje prostornih uvjeta i opreme za pružanje usluga rane intervencije

2.1. Izvršena je analiza prostornih uvjeta za pružanje usluga i utvrđeni su prioriteti za ulaganje

Od samog početka rada na ovom prioritetu, prostorni uvjeti za pružanje usluga rane intervencije u Istarskoj županiji su utvrđeni kao neadekvatni u većini ustanova/organizacija u kojima se pružaju usluge korisnicima te je istaknuta značajna potreba za ulaganjem i unaprijeđenjem. U prethodnoj godini prikupili smo podatke od pružatelja usluga u svrhu početne analize stanja i utvrdili prioritete za ulaganja u prostorne uvjete u 2014. godini. Tako je utvrđeno sljedeće:

PRUŽATELJ USLUGA	PROBLEMI/POTREBE
DNEVNI CENTAR ZA REHABILITACIJU VERUDA - PULA	male i nedostatne prostorije ustanove zvučna ne-izoliranost prostorija potreba izgradnje novog prostora namjenski i prema standardima
OPĆA BOLNICA PULA - LOGOPED	loša zvučna izolacija prostora manjak didaktičkog materijala zastarjela informatička podrška
UDRUGA ZA AUTIZAM ISTRA	neadekvatni prostorni uvjeti
PREDŠKOLSKA USTANOVA DJEČJI VRTIĆI PULA	opremanje senzorne sobe

2.2. Uložena su sredstva u opremanje sobe za senzornu integraciju Dnevnog centra za rehabilitaciju Veruda- Pula

Ukazana je potreba za opremanjem sobe za senzornu integraciju u Dnevnom centru za rehabilitaciju Veruda-Pula u cilju kvalitetnijeg pružanja usluga rane intervencije. Senzorna integracija je jedna od vrsta tretmana u ranoj intervenciji. Disfunkcija senzorne integracije se može uočiti u najranijoj dobi djeteta kroz izostanak normalnog obrasca kretanja, nespretnost, slabiji mišićni tonus, pojačanu ili smanjenu osjetljivost na neki osjet, zaostajanje u govoru, pa nadalje kroz loše funkcioniranje, izbjegavanje izvršavanja zadatka, hiperaktivnost, poteškoće s pažnjom, ponašanjem, učenjem i dr. Tehnike koje se koriste u tu svrhu su prirodne, aplicirane kroz igru gdje terapeut kroz adaptaciju okoline smišljeno dolazi do cilja. U tretmane senzorne integracije u Dnevnom centru uključeno je 11 (jedanaest) djece u dobi od 2,5 do 6 godina. Senzorna soba je nužan dio procjene i terapijskog rada.

IZ PRORAČUNA ISTARSKE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: **10.000,00 kn**

3. Kvalitetnije vođenje i uključivanje djetetove obitelji kroz cjelokupan proces

3.1. Provedeno je istraživanje iskustva i potreba roditelja djece s neurorizicima

Dnevni centar za rehabilitaciju Veruda Pula u suradnji sa Sveučilištem Jurja Dobrile – Odjelom za odgojne i obrazovne znanosti, proveo je istraživanje potreba roditelja djece s neurorizicima u Istarskoj županiji. Uzorak su činili roditelji djece s čimbenicima rizika na području Istarske županije (N=112) koji su uključeni u tretman Dnevnog centra za rehabilitaciju Veruda-Pula te logopeda u

Općoj bolnici u Puli. Uzorak je činilo 95% roditelja djece s čimbenicima rizika na području Istarske županije. Rezultati istraživanja su obrađeni te će biti javno prezentirani stručnjacima i roditeljima u 2014. godini.

IZ PRORAČUNA ISTARSKE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 20.000,00 kn

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za ovo prioritetno područje:

Namjena sredstava – po smjericama	planirana financijska sredstva (kn)	utrošena financijska sredstva (kn)
1. Povećanje stručnih kompetencija, te funkcionalno povezivanje pružatelja usluga rane intervencije na razini županije	70.000,00	47.000,00
2. Poboljšanje prostornih uvjeta i opreme za pružanje usluga rane intervencije	10.000,00	10.000,00
3. Kvalitetnije vođenje i uključivanje djetetove obitelji kroz cjelokupan proces	20.000,00	20.000,00
UKUPNO	100.000,00	77.000,00

Obrazloženje: Manje utrošena sredstva odnose se na planirane aktivnosti edukacija i informiranja opće javnosti za 2013. godinu o značaju rane intervencije, a zbog još nedovoljno utvrđenih specifičnih i ciljanih potreba za edukacijom u ovom području.

Odgovorne osobe za prioritetno područje: *Marša Camlić i Sonja Grozić-Živošić*

---

prioritetno područje: SKRB ZA STARIJE I NEMOĆNE OSOBE

Sukladno uočenom PROBLEMU:

„Socio-zdravstvena skrb, usluge i potpore starijim osobama i njihovim obiteljima u institucijama i van njih nisu dovoljno razvijene, Iskorištene i dostupne.“

U ovom prioritetnom području postavljene su osnovne SMJERNICE DJELOVANJA:

1. Definiranje problema i politika skrbi o starijima
2. Programi skrbi o starijima - institucionalna skrb
3. Programi skrbi o starijima - izvaninstitucionalni oblici skrbi za starije i nemoćne

Smjernice djelovanja u ovom su prioritetnom području bile postavljene okvirno kako bi se tijekom 2013.g. što kvalitetnije definirala politika skrbi o starijima, obzirom da na nacionalnom nivou, za razliku od drugih važnih prioritetnih područja, nije postojala strategija koja bi davala osnovne smjernice za razvoj.

A tijekom 2013. godini realizirane su obveze iz OPERATIVNOG PLANA AKTIVNOSTI – aktivnosti su prikazane po smjernicama, uz kratki opis i iznos odobrenih/ispłaćenih finansijskih sredstava iz Proračuna Istarske županije ili drugih izvora (ako su uplaćeni kroz Proračun Istarske županije).

1. Definiranje problema i politika skrbi o starijima

1.1. Definiranje problema i politika skrbi o starijim i nemoćnim osobama

Rad na definiranju problema i politika skrbi o starijima odvijao se tijekom cijele 2013. godine u sklopu provedbe projekta „Podrška sustavu socijalne skrbi u procesu daljnje deinstitucionalizacije socijalnih usluga“ kojeg provodi Ministarstvo socijalne politike i mladih uz podršku Komponente IV – Razvoj ljudskih potencijala Instrumenta pretprišupne pomoći (IPA) u vidu podrške stručnjacima iz sustava socijalne skrbi pri daljnjem razvoju i provedbi učinkovitih i inkluzivnih socijalnih usluga unaprijeđivanjem procesa socijalnog planiranja. Podrška stručnjacima bila je organizirana od strane konzultantske tvrke Oxford Policy Management. U svrhu planiranja županijskih socijalnih usluga za starije i nemoćne osobe formirana je radna grupa u sastavu: Sandra Ćakić Kuhar – Dom za starije i nemoćne osobe Poreč; Zorica Drandić - Sindikat umirovljenika Pula; Vesna Grubišić-Juhas – Dom za starije i nemoćne osobe „Alfredo Štiglić“ Pula; Radenko Vadanjel – Program „Dnevni boravak i pomoć u kući starijim osobama“ Pazin.

2. Programi skrbi o starijima - institucionalna skrb

2.1. Usluge institucionalne skrbi za starije i nemoćne osobe

u Istarskoj županiji pružaju 4 doma kojih je osnivač Istarska županija (domovi u Novigradu, Puli, Raši i Rovinju). Grad Poreč i Grad Buzet osnivači su domova na svom području. U Puli djeluje privatna ustanova Dom za starije i nemoćne Sv. Polikarp. Uz to na području županije djeluje nekoliko obiteljskih domova privatnih osnivača koji mogu zbrinuti do 20 korisnika.

Broj korisnika						
R.b	Opis	Broj korisnika na dan 31.12.2013.				
		Novigrad	Pula*	Raša	Rovinj	Ukupno
1.	Stambeni dio	26	66	41	17	150
2.	Stacionar	160	131	26	109	426
3.	Ukupno stambeni dio i stacionar	186	197	67	126	576
4.	Korisnici prehrane i dostave ručka	15	98	19	19	151
5.	Korisnici njege i pomoći u kući	0	30	0	0	30
6.	Ukupno (3+4+5):	201	325	86	145	757

Na dan 31.12.2013. ustanova je pružala i usluge za:
16 korisnika usluga Socijalno alarmnog uređaja Halo, niste sami i
78 Ugovora o najmu za 82 različita ortopedska pomagala ortopedske posudionice

2.2. Izrada projektne dokumentacije za dogradnju i/ili adaptaciju domova za starije i nemoćne osobe

Izmjenama i dopunama Proračuna Istarske županije za izradu projektne dokumentacije za dogradnje i/ili adaptacije domova za starije i nemoćne osobe kojima je osnivač Istarska županija osigurano je 466.660,22 kn umjesto planiranih 300.000,00 kn, za slijedeće:

Izvedbeni projekt za dogradnju Doma za starije i nemoćne osobe u Rovinju čime se povećava kapacitet za 40-50 korisnika, ali i stvaraju uvjeti za pružanje usluga smještaja oboljelima od Alzheimerove demencije te usluge dnevnog boravka. Istarska županija u skladu s potpisanim sporazumom financirala je 50%, a Grad Rovinj 50% troškova projektne dokumentacije. Dobivena je i potvrda glavnog projekta te su ispunjeni svi uvjeti za početak gradnje. (Utrošena financijska sredstva: 188.660,22 kn)

Idejni i glavni projekt rekonstrukcije zgrade Doma za starije i nemoćne osobe „Alfredo Štiglić“, na lokaciji Depandanse u Puli, Mažuranićeva 10 s ciljem otvaranja cjelodnevnog boravka za osobe oboljele od Alzheimerove demencije i drugih demencija (20 osoba) i povećanja postojećih kapaciteta za stalnu skrb u Centru za oboljele od Alzheimerove demencije i drugih demencija sa 12 na 24 korisnika (Utrošena financijska sredstva: 87.375,00 kn)

Idejno rješenje nadogradnje i rekonstrukcije Doma za starije i nemoćne osobe „Alfredo Štiglić“ Pula na lokaciji Krležina 33, čime bi se povećao smještajni kapacitet ali i stvorili uvjeti za daljnji razvoj izvan institucijskih usluga (Utrošena financijska sredstva: 58.750,00 kn)

Idejni, glavni i izvedbeni projekt dogradnje Doma za starije i nemoćne osobe u Raši čime bi se prostorni uvjeti uskladili s Pravilnikom o mjerilima za razvrstavanje domova za starije i nemoćne osobe (NN 121/00). Prema nalazu Povjerenstva nadležnog ministarstva Dom ne udovoljava uvjetima prostora i opreme iz navedenog Pravilnika i ne može biti razvrstan u niti jednu kategoriju. Prema sadašnjem stanju Dom mora ugraditi lift i smanjiti kapacitet za najmanje 12 korisnika. Nadogradnjom će Dom osigurati propisane uvjete za zadržavanje postojećeg broja korisnika, ali i dodatno osigurati prostor za pružanje usluga Dnevnog boravka. (Utrošena financijska sredstva: 131.875,00 kn)

IZ PRORAČUNA ISTARSKE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: **466.660,22 kn**

2.3. Usklađivanje s Pravilnikom o vrsti i djelatnosti doma socijalne skrbi, načinu pružanja skrbi izvan vlastite obitelji, uvjetima prostora, opreme i radnika doma socijalne skrbi, terapijske zajednice, vjerske zajednice, udruge i drugih pravnih osoba te centara za pomoć i njegu u kući (NN 64/09)

Odlukom Vlade Republike Hrvatske osiguravaju se financijska sredstva (minimalni financijski standardi) za poslovanje domova za starije i nemoćne u vlasništvu županija. Sredstva „iznad standarda decentralizacije“ osiguravaju se iz proračuna Istarske županije, jedinica lokalne samouprave te donacijama fizičkih i pravnih osoba, čime se podiže standard te kvantiteta i kvaliteta usluga. Uvođenje novih te povećanje opsega postojećih usluga u institucionalnoj skrbi odnosi se na dodatne mjere zdravstvene zaštite, odnosno specijalističke preglede u ustanovi, razvoj skrbi za oboljele od Alzheimerove i drugih demencija kao i razvoj radno-okupacijskih kompetencija zaposlenih u ustanovama. Uz to, domovi za starije i nemoćne razvijaju usluge izvaninstitucionalne skrbi za starije osobe u zajednici.

Pravilnik o vrsti i djelatnosti doma socijalne skrbi, načinu pružanja skrbi izvan vlastite obitelji, uvjetima prostora, opreme i radnika doma socijalne skrbi, terapijske zajednice, vjerske zajednice, udruge i drugih pravnih osoba te centara za pomoć i njegu u kući (NN 64/09) temeljem kojeg su usklađeni opći akti o unutarnjem ustrojstvu, sistematizaciji poslova i potrebnom broju radnika, propisao je bitno veći broj potrebnih kadrova u domovima u odnosu na postojeće stanje.

Obzirom da su financijska sredstva za decentralizirane funkcije u 2013. godini Odlukom Vlade RH za 2 milijuna kn manja u odnosu na 2012. godinu i da Dom za starije i nemoćne osobe Rovinj zbog zatvaranja objekta na lokaciji Zagrebačka nije mogao ostvariti planirane vlastite prihode, iz Proračuna IŽ osigurana su financijska sredstva za pokrivanje troškova redovnog poslovanja i to za slijedeće namjene:

Dom za starije i nemoćne osobe	Namjena	Financijska sredstva
Novigrad	Dogradnja signalizacije zbog prenamjene prostora iz stambenog u stacionarni	59.596,00
„A.Štiglic“ Pula	Lož ulje, prijevoz donacije, uvođenje standarda kvalitete E-Qualin, adaptacija kupatila, zamjena limarije na krovu	131.559,91
Raša	Lož ulje	32.828,00
„D.Pergolis“ Rovinj	Materijalni rashodi poslovanja	276.016,00
	Rashodi za zaposlene	384.634,26

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: **884.634,17 kn**

2.4. Volonterstvo u ustanovi - Dom za starije i nemoćne osobe „Alfredo Štiglic“ Pula –

Dom za starije i nemoćne osobe „Alfredo Štiglic“ u Puli dulji niz godina provodi projekt „Volonterstvo u ustanovi“ kojim nastoji uključiti nove volontere kao i organizacije civilnog društva u rad ustanove s ciljem povećanja socijalne uključenosti korisnika i senzibilizacije zajednice za volonterski rad.

Tijekom 2013.g. suradnja je ostvarena sa Sindikatом umirovljenika Pula, Gradskom radionicom, Ligom protiv raka, Art Studijom Pula, Udrugom Breza, Maticom umirovljenika Pula, Gea Pula, Inner wheel club Pula, Nacionalnom zakladom za razvoj civilnog društva. Tijekom 2013.g. u rad ustanove uključeno je ukupno 20 volontera/ki koji su odradili ukupno preko 1500 sati volonterskog rada.

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: **30.000,00 kn**

2.5. Dodatne mjere zdravstvene zaštite - svi domovi -

Financiranjem dodatnih mjera zdravstvene zaštite u domovima za starije i nemoćne osobe (uz domove u vlasništvu Istarske županije financiraju se i domovi u vlasništvu jedinica lokalne samouprave u Poreču i Buzetu) i domovima za psihički bolesne odrasle osobe od strane Istarske županije osigurava se značajno bolji standard rada jer se specijalistički pregledi (internist, neurolog, psihijatar, fizijatar, oftalmolog) obavljaju u ustanovama. S druge strane, značajna je ušteda na prijevozu korisnika koji su često nepokretni te je prijevoz potrebno vršiti sanitetskim vozilom uz pratnju.

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 300.130,00 kn

2.6. Centar pojačane skrbi za oboljele od Alzheimerove demencije i demencija sa savjetovalištem Dom za starije i nemoćne osobe „Alfredo Štiglic“ Pula

U sklopu Doma za starije i nemoćne osobe „Alfredo Štiglic“ djeluje Odsjek Centra pojačane skrbi za oboljele od Alzheimerove demencije i demencija sa savjetovalištem koji predstavlja inovativno je rješenje u području skrbi o osobama oboljelim od demencije, bolesti koja bi mogla postati jedan od najznačajnijih javnozdravstvenih problema današnjice. Rad Centra zbog specifičnosti korisnika zahtjeva posebnu prostornu i kadrovsku opremljenost. Kapacitet od 12 korisnika stalnog smještaja konstantno je tijekom 2013.g. bio popunjen, dva mjesta za privremeni smještaj bilježe popunjenost od 96% tijekom cijele godine. Centar je tijekom 2013.g. zaprimio 23 zahtjeva za stalni i 27 zahtjeva za privremeni smještaj. Potreba za ovom uslugom raste, mada zainteresirani često ne predaju zahtjev za smještaj iz razloga što nisu u mogućnosti čekati da se smještaj realizira kroz nekoliko godina.

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 410.842,00 kn

---

3. Programi skrbi o starijima - izvaninstitucionalni oblici skrbi za starije i nemoćne

3.1. Zdravstvena njega bolesnika u kući – koordinacija službi i pružanje usluge zdravstvene njege u kući bolesnika za osobe starije dobi

Na području Istarske županije usluge zdravstvene njege bolesnika u kući pružaju 4 ustanove i 8 privatnih praksi u kojima je u ugovornom odnosu s HZZO zaposleno 58 medicinskih sestara. Potrebe bolesnika za uslugama zdravstvene njege u kući već su godinama veće od standarda kojeg godišnje s provoditeljima usluga ugovara HZZO, te se „nadstandard“ financira iz lokalnih proračuna, proračuna Istarske županije ili korisnici usluge plaćaju sami. Za razdoblje I.-X.2013. godine zdravstvene njege su prema uputnicama obiteljskih liječnika pružile usluga u vrijednosti od 260.000,00 kn više od ugovorenog normativa s HZZO i taj iznos nisu mogle naplatiti već im HZZO vraća račune. U 2013. godini iz Proračuna Istarske županije za pružene usluge zdravstvene njege isplaćeno je 100.000,00 kn raspoređenih između pružatelja usluga po slijedećim kriterijima: broj pruženih usluga prema uputnicama obiteljskih liječnika koje nisu zbog prekoračenja standarda naplaćene iz HZZO niti iz drugih izvora i broj medicinskih sestara. Obzirom da je zbog veličine terena pojedinih pružatelja usluga potrebno angažirati više sati rada i nastaju veći rashodi na troškovima prijevoza (amortizacija, benzin), osim financiranja usluga, dio sredstava zdravstvene njege mogle su opravdati kao trošak prijevoza. Ukupno planirana sredstva u visini od 100.000,00 kn povećana su za 14.400,00 kn zbog nepodmirene ugovorne obveze prema zdravstvenoj njezi iz prosinca 2012.

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 114.400,00 kn

3.2. Monitoring i evaluacija zdravstvenih potreba i usluga za starije osobe u IŽ te predlaganje odgovarajućih zdravstvenih mjera - Zavod za javno zdravstvo Istarske županije – Centar za gerontologiju

U 2013.g. prikupljena su 254 individualna obrasca iz domova za starije i nemoćne i drugih socijalnih ustanova. U veljači 2013.g. održan je intersektorski sastanak radi razmjene iskustava i poticanja aktivnosti kojem su prisustvovali ravnatelji, doktori medicine, medicinske sestre i stručni suradnici u skrbi o starijima s područja Istarske županije.

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 40.000,00 kn

3.3. Socijalni alarmni sustav „Halo niste sami“ - Dom za starije i nemoćne osobe „Alfredo Štiglic“ Pula

organiziran je u vidu pomoći i podrške osobama starije životne dobi putem dežurnog telefona, a usluge pruža ustanova Dom za starije i nemoćne osobe „Alfredo Štiglic“ u Puli. U operativnom centru osigurava se 24 satno dežurstvo medicinskog stručnog osoblja, a u slučaju krizne situacije u domu korisnika. Korisnik pritiskom na alarm dojavljuje operativnom centru potrebu za pomoći. Tijekom 2013.g. bilo je uključenih 21 korisnika, od čega 20 korisnika iz Pule i jedan iz Šišana. Tijekom 2013.g. bilo je ostvareno 17 poziva u slučaju hitnoće, preostali pozivi bili su ostvareni zbog savjeta, informacija ili radi provjere sustava i sl. Uslugu, osim Istarske županije, financiraju jedinice lokalne samouprave i sami korisnici, a projekt je značajan jer unaprjeđuje vaninstitucionalnu skrb o starijim osobama, naročito onima koje žive u staračkim samačkim domaćinstvima.

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 97.290,00 kn

PROJEKTI ODABRANI TEMELJEM JAVNOG POZIVA

Dnevni boravci

3.4. Općina Lanišće provodi program Dislocirani dnevni boravak u Lanišću -

u kojem su u skladu s interesima i potrebama korisnika organizirana druženja, razgovori i sportsko rekreativne aktivnosti, glazbene i kreativne radionice, kao i tematska predavanja i obilježavanje prigodnih događanja. Usluge je koristilo 30 korisnika koji su sudjelovali u različitim radno-okupacijskim aktivnostima (ručni rad, kuharstvo, tradicionalni zanati, likovne kreativne i glazbene radionice, susreti i druženja), edukativnim i rekreativnim aktivnostima

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 40.000,00 kn

Pomoć u kući

3.5. Grad Pazin u suradnji s Ministarstvom socijalne politike i mladih provodi Program „Dnevni boravak i pomoć u kući starijim osobama“

već šestu godinu za redom. Programom se osigurava pomoć u kući starijim osobama, njega te prijevoz do grada za područje Grada Pazina i općina Cerovlje, Gračišće, Karojba, Lupoglav, Motovun, Sv. Petar u Šumi, Tinjan i Žminj. Program u dijelu Pomoć u kući koristi 125 korisnika, kojima je pruženo 60.422 usluge (dostava hrane, higijena, nabavka besplatnog ogrijeva i dr.) te je obavljeno 6.433 obilaska korisnika. Program u dijelu Dnevnog boravka koristi 53 korisnika, od čega dvadesetak korisnika dnevno boravi u prostoru dnevnog boravka, a utorkom i petkom zbog održavanja jutarnje tjelevoježbe boravi između 20 – 35 korisnika. Osim ove aktivnosti, organiziraju se različite radno-okupacijske radionice, društvene igre kao i izleti za korisnike.

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 250.000,00 kn

3.6. Programom „Volonterska skrb za starije osobe i zdravstvena edukacija“

koji provodi Sindikat umirovljenika Hrvatske, Podružnica Pula usluge skrbi za starije osobe pružane su redovito. Korisnicima su se pružale usluge donošenja namirnica i drugih potrepština, donošenje lijekova, naručivanje i pratnja kod liječnika, plaćanje troškova režija, pomoć i savjeti u pripremanju obroka, pomoć i savjeti u održavanju osobne higijene, odlazak u kupovinu i šetnju, druženje i sl. Usluge su pružene za ukupno 74 korisnika. Tijekom 2013.g. educirano je 14 novih volontera/ki, pruženo 5.611 usluga, obavljeno 3.836 obilazaka te je odrađeno 7.800 radnih sati. Program se provodi na području Grada Pule

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 30.000,00 kn

Aktivno starenje

3.7. Udruga „Suncokret“ iz Pule Projektom „Zabavne i korisne vještine“

nastoji pružiti znanja i vještine radnim terapeutima/kinjama i volonterima/kama ustanova ili udruga koje skrbe o osobama starije životne dobi ili osobama s psihičkim bolestima. Kroz edukacijske radionice koje su bile organizirane u Motovunu i Puli sudionice su naučile i primijenile tehniku izrade mozaika od stakla i nekoliko teme grupnog rada. U edukaciju je bilo uključeno 19 sudionika/ca od kojih troje korisnika

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 17.600,00 kn

3.8. Učilište za treću životnu dob pri Pučkom otvorenom učilištu Umag

organiziralo je u 2013.g. tečajeve informatike s internetom u trajanju od 30 sati za 52 polaznika, tečajeve stranih jezika u trajanju od 50 sati za 13 polaznika, dva ciklusa zabavno-psiholoških radionica po 6 do 8 radionica, od kojih je na svakoj bilo prisutno 30-tak polaznika, kreativne radionice crtanja i slikanja, dekupaž tehnike za 43 polaznika, priredbe, izložbe i putovanja na kojima je učestvovalo 30-40 polaznika, a ukupno je program u različitim vidovima koristio 181 direktni korisnik.

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 20.000,00 kn

3.9. Udruga „Gradska radionica“ projektom „Ekonomija zajedništva kroz banku vremena“

primjenom modela banke vremena pomaže u zadovoljavanju socio-zdravstvenih potreba starijih osoba. Udruga je ostvarila posebnu suradnju s Domom za starije i nemoćne osobe „A. Štiglić“ u Puli te Čitaonicom umirovljenika Pula, gdje su volonteri iz banke vremena „Ura po ura“ pružali različite usluge korisnicima. U projektu je sudjelovalo 12 volontera te je ostvareno 274 volonterska sata.

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 15.000,00 kn

3.10. Udruga za promicanje stvaralaštva „Art studio“ „Kreativnost nema godine“

projektom pomaže korisnicima Doma za starije i nemoćne osobe „Alfredo Štiglić“ Pula da iskažu svoju kreativnost radom i međusobnim druženjem u keramičkim radionicama. U aktivnosti radionice stalno je bilo uključeno 28 stalnih korisnika, a keramičarska je grupa u studenome 2013.g. imala samostalnu izložbu u novigradskoj Galeriji Agata.

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 12.000,00 kn

---

Potporna udrugama

3.11. Matica umirovljenika Istarske županije.

Poticanje na preventivne aktivnosti, informiranje članstva, druženja umirovljenika, obilježavanje Međunarodnog dana starijih osoba, sportske igre (turnir u boćanju, kartanju i pikadu i dr.), organiziranje Sportskih igara i plesnih zabava cilj je Preventivnih programa, međunarodne i međužupanijske suradnje, informiranja članstva putem glasila i interneta koju provodi Matica umirovljenika Istarske županije.

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 30.000,00 kn

3.12. Sindikat umirovljenika Hrvatske, Županijsko povjerenstvo SUH-a IŽ Pula

organizirao je IV. sportske igre članova SUH-a Istarske županije u Novigradu, u kojima je učestvovalo svih 11 podružnica, s 191 takmičarom, 80 ekipa u 6 disciplina i 99 navijača. Uz događaj je bila organizirana i izložba radova, svečana dodjela priznanja te druženje uz večeru i ples, a sve s ciljem promocije zdravog aktivnog starenja.

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 10.000,00 kn

3.13. Savez udruga antifašista Istarske županije

Posjete starijim osobama i dobrosusjedska pomoć organizirana je strane Saveza udruga antifašista Istarske županije. Te je posjećeno 325 boraca NOR-a, članova udruge. Savez je organizirao obilježavanje značajnih obljetnica NOR-a te djelovao u cilju izjednačavanja u pravima iz područja zdravstva i socijalne skrbi boraca NOR-a s borcima iz Domovinskog rata.

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 50.000,00 kn

3.14. Udruga umirovljenika unutarnjih poslova Istre

Projektom za javne potrebe iz područja zdravstva i socijalne skrbi u Istarskoj županiji materijalno i financijski pomaže u rješavanju svakodnevnih potreba svojih članova. Ukupno je u projekt uključeno 25 članova Udruge.

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 5.000,00 kn

3.15. Udruga za unaprjeđenje zdravlja i kvalitete života oboljelih od Alzheimerove bolesti i njihovih obitelji

Članovi sudjeluju kao stručni suradnici u radu Savjetovališta pri Centru pojačane skrbi za oboljele od Alzheimerove demencije i demencija. Savjetovalište pruža informacije o dijagnosticiranju, zbrinjavanju oboljelih, informacije o pravima, liječenju te pruža podršku i prevenira razvoj stresnih situacija. Tim koji radi u Savjetovalištu sastoji se od specijaliste psihijatra, obiteljskog liječnika, psihologa i socijalnog radnika. Usluge Savjetovališta su tijekom 2013.g. koristile 72 osobe, a značajan je i rad na senzibilizaciji javnosti za probleme ove specifične kategorije bolesnika i njihovih obitelji.

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 12.000,00 kn

U Pazinu je 27. studenog 2013.g. **održan stručni skup na temu „Širenje usluga pomoći i njege u kući u Istarskoj županiji“** u organizaciji Istarske županije – Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb, s ciljem upoznavanja predstavnika jedinica lokalne samouprave u Istarskoj županiji s postojećim modelima pružanja usluga pomoći i njege u kući te pokretanja inicijative za širenjem i organiziranjem usluga pomoći i njege u kući na lokalitete u kojima ove usluge nisu razvijene. Obzirom na istaknute potrebe za širenjem usluga pomoći i njege u kući u Istarskoj županiji zaključeno da će se poduzeti aktivnosti u svrhu širenja usluga na području Pule te na području

Umaga pokrenuti razvoj novih usluga. Od postojećih pružatelja ovih usluga prikupljeni su podaci te su razmijenjena iskustva modela dobre prakse. Na skupu je formirana je radna grupa (11 članova/ica) koja će intenzivnije raditi na razvoju ovih usluga u Istarskoj županiji.

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za ovo prioritetno područje:

Namjena sredstava – po smjernicama	planirana financijska sredstva (kn)	utrošena financijska sredstva (kn)
1. Definiranje problema i politika skrbi o starijima	0,00	0,00
2. Programi skrbi o starijima - institucionalna skrb	1.771.400,00	2.092.266,39
3. Programi skrbi o starijima - izvaninstitucionalni oblici skrbi za starije i nemoćne	728.890,00	743.290,00
UKUPNO:	2.500.290,00	2.835.556,39

Obrazloženje: Veća financijska sredstva u odnosu na planirana utrošena su u institucionalnoj skrbi za potrebe sufinanciranja redovnog poslovanja domova kojima je osnivač Istarska županija i izrade projektne dokumentacije, te kod usluga zdravstvene njege zbog nepodmirene obveze iz 2012. godine. Napominjemo i da je iz Proračuna Grada Pule, za programe Doma za starije i nemoćne osobe „A. Štiglic“ Pula u Proračun Istarske županije uplaćeno 634.500,00 kn, koje nisu prikazane u gornjoj tablici.

Odgovorne osobe za prioritetno područje: *Sandra Ćakić-Kuħar i Mladen Momčinović*

---

prioritetno područje: „ZAŠTITA I UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA OSOBA S INVALIDITETOM (OSI)“

Sukladno uočenom PROBLEMU:

„Nedostatak društvene uključenosti (usamljenost) osoba s Invaliditetom (najrizičnija populacija su osobe s teškim oštećenjima i osobe lošeg Imovinskog statusa) u istarskoj županiji, što dovodi do narušavanja njihovog cjelokupnog zdravlja i kvalitete života.“

U ovom prioritetnom području postavljen je STRATEŠKI CILJ:

„Osigurati uvjete za veću društvenu uključenost osoba s invaliditetom u život zajednice, čime očekujemo da ćemo utjecati na smanjivanje njihovog osjećaja usamljenosti.“

I osnovne SMJERNICE DJELOVANJA:

1. Povećati dostupnost i teritorijalnu ujednačenost izvaninstitucionalnih socijalnih usluga za osobe s invaliditetom
2. Utjecati na uvjete u okolišu i zajednici radi osiguravanja mobilnosti i komunikacije osobama s invaliditetom
3. Poticati veću socijalnu uključenost osoba s invaliditetom kroz podršku programima za pripremu i zapošljavanje osoba s invaliditetom

A tijekom 2013. godini realizirane su obveze iz OPERATIVNOG PLANA AKTIVNOSTI – aktivnosti su prikazane po smjernicama, uz kratki opis i iznos odobrenih/isplaćenih financijskih sredstava iz Proračuna Istarske županije ili drugih izvora (ako su uplaćeni kroz Proračun Istarske županije).

1. Povećati dostupnost i teritorijalnu ujednačenost izvaninstitucionalnih socijalnih usluga za osobe s invaliditetom

---

1.1. Sudjelovanje u projektima koji će omogućiti prijelaz korisnika iz smještaja u ustanovama u alternativni oblik smještaja u zajednici

Predstavnica Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb IŽ sudjelovala je na dva modula edukacije u organizaciji Ministarstva socijalne politike i mladih (IPA Komponenta IV – Razvoj ljudskih potencijala, Projekt „Podrška sustavu socijalne skrbi u procesu daljnje deinstitucionalizacije socijalnih usluga“; Komponenta 2 – osnaživanje kapaciteta stručnjaka pri procesu deinstitucionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi) a vezano uz deinstitucionalizaciju i transformaciju Centra za rehabilitaciju Gregovica i Doma za psihički bolesne odrasle osobe „Vila Maria“ Pula. Osnivač navedenih ustanova je Ministarstvo socijalne politike i mladih. U okviru edukacija formirane su radne grupe za svaku ustanovu u sastavu: predstavnici ustanove, centra za socijalnu skrb, civilnog društva, lokalne i regionalne samouprave, zdravstvenih ustanova. Cilj edukacija je pružiti podršku ustanovama u procesu deinstitucionalizacije odnosno smanjenju smještajnih kapaciteta i razvoju usluga u zajednici. Centru za rehabilitaciju pružit će se podrška i za pisanje projekta koji će aplicirati na neki od objavljenih EU natječaja za socijalne usluge u zajednici. Osim edukacija/modula osiguranih u okviru IPA projekta, Istarska županija u partnerstvu s Hrvatskom mrežom zdravih gradova, 6. i 7. lipnja 2013. organizirala je dvodnevnu radionicu koju je vodio dr.sc. Aleksandar Džakula. Cilj radionice bio je objektivno sagledavanje i analiza problema oko procesa deinstitucionalizacije i transformacije domova za psihički bolesne odrasle osobe u Puli i Brkaču, procjena potreba, procjena raspoloživih resursa i planiranje izvan institucijskih usluga koje ustanova može pružiti u zajednici. Radionica je održana u Domu „Vila Maria“ u Puli, a rad grupe osim predstavnika domova za psihički bolesne osobe, bili su uključeni predstavnici zdravstvenih

---

ustanova (patronaža IDZ i socijalna radnica i psihijatar OB Pula), centara za socijalnu skrb i lokalne samouprave.

Kroz opisanu aktivnost ostvareni su slijedeći rezultati:

- formirane radne grupe za stručnu podršku u procesu deinstitucionalizacije i transformacije Centra za rehabilitaciju Gregovica i Doma Vila Maria
- u prosincu 2013. četiri korisnika Doma za psihički bolesne odrasle osobe Vila Maria iz stalnog smještaja u ustanovi preseljeni su u organizirano stanovanje uz podršku u iznajmljeni stan u gradu Puli.
- Istarski domovi zdravlja donirali su rabljeno sanitetsko vozilo Domu za psihički bolesne osobe Motovun, Brkač .
- Domu za psihički bolesne osobe Motovun, Brkač financirana je nabava posuđa za pružanje usluge dostave obroka u kući i ugradnja plinske instalacije na doniranom kombi vozilu.

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 20.000,00 kn

1.2. Rad u Povjerenstvu za izradu prijedloga obnove Doma za psihički bolesne odrasle osobe Sv.Nedjelja

Temeljem dogovora o adaptaciji/rekonstrukciji ustanove Ministarstvo socijalne politike i mladih, kao osnivač ustanove, provelo je postupak nabave za adaptaciju kuhinje i podrumskih prostorija u Domu. Postupak je okončan krajem godine i odabran najpovoljniji ponuditelj za izvođenje radova. Zbog planirane rekonstrukcije Ministarstvo socijalne politike i mladih obustavilo je primanje novih korisnika. Krajem godine u ustanovi je bilo smješteno 63 korisnika, a na listi čekanja za smještaj čeka 80 osoba. Kapacitet Doma je prije donošenja Plana deinstitucionalizacije/transformacije bio 92 korisnika, ali je navedenim Planom određeno da u ustanovi bude smješteno najviše 70 korisnika. Planom transformacije ustanove planiran je razvoj izvan institucijskih usluga pa se adaptacijom planira urediti prostor za dnevni boravak.

1.3. Provedba mjera iz Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007.-2015. godine

U studenom 2013. Župan Istarske županije imenovao je Povjerenstvo za osobe s invaliditetom na području Istarske županije. Povjerenstvo ima zadaću izraditi prijedlog lokalne strategije/programa u svrhu izjednačavanja mogućnosti osoba s invaliditetom, pratiti i poticati provedbu Nacionalne strategije, pratiti stanje i razmatrati pitanja bitna za ostvarivanje prava osoba s invaliditetom koja su zajamčena Ustavom RH, zakonom i drugim propisima, razmatrati predstavke kojima se ukazuje na pojedinačne slučajeve diskriminacije osoba s invaliditetom i nadležnim tijelima predlagati mjere za njihovo uklanjanje, predlagati i poduzimati druge mjere i aktivnosti za ostvarivanje prava osoba s invaliditetom. Na prvoj sjednici Povjerenstva za predsjednicu je izabrana Jelena Vuković, predstavnik sporta osoba s invaliditetom. Članovi Povjerenstva su: Miodrag Čerina, zamjenik župana Istarske županije; Josip Zidarić, predstavnik Upravnog odjela za održivi razvoj IŽ, Davorka Maras-Tkačuk, predstavnik Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb IŽ; Arlin Gobo, predstavnik HZZ Područni ured Pula; Jelena Pereša, predstavnik Obiteljskog centra IŽ, Ines Dojković, predstavnik Zaklade za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva; Zvezdana di Capua, predstavnik Centra za socijalnu skrb Pula; Mirsada Budija, predstavnik osoba s tjelesnim invaliditetom; Zlatko Kuftić, predstavnik slijepih i slabovidnih osoba; Aleks Tanković, predstavnik gluhih i nagluhih osoba; Marko Perkov, predstavnik osoba s intelektualnim teškoćama i Zdenko Požgain, predstavnik vojnih invalida domovinskog rata.

Sve planirane i provedene aktivnosti iz Operativnog plana za 2013. godine usklađene su s mjerama iz Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom 2007.-2015. godine.

Budući da su tijekom godine realizirane i neke aktivnosti koje nisu bile planirane ovdje dajemo prikaz provedenog.

Nositelj i aktivnost	Osnovne značajke i rezultati	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
1.4. Udruga civilnih invalida - inkluzija Pula - Pružanje usluge pomoći i njege u kući za osobe s invaliditetom	Sufinancirano 15% plaće za dvije njegovateljice koje su obavljale poslove pomoći i njege u kući osobama s invaliditetom. 85% plaće sufinancirano je kroz potpore Zavoda za zapošljavanje (javni radovi). Usluge pomoći i njege u kući pružene su za 20 osoba (1-2 x tjedno po 4 sata).	5.835,12 kn
1.5. Dom za psihički bolesne odrasle osobe Motovun - Organizacija nogometnog prvenstva	Sufinancirana je nabava opreme za učesnike nogometnog prvenstva domova za psihički bolesne odrasle osobe koje se održalo 5. rujna u Pazinu u visini od 5.000,00 kn.	5.000,00 kn
1.6. Društvo distrofičara Istre - Nabava električnih kreveta za posudionicu	U prosincu nabavljeno 7 električnih kreveta za posudionicu koji su odmah dati na posudbu osobama s invaliditetom	21.000,00 kn
1.7. Istarski domovi zdravlja - Mamografski pregledi za žene s invaliditetom	Istarski domovi zdravlja u suradnji s Društvom distrofičara Istre, u okviru županijskog programa mamografiranja u 2013., organizirali su prijevoz žena s invaliditetom na preventivni mamografski pregled. Prijevoz od mjesta stanovanja do Opće bolnice Pula organizirano je za 27 žena.	6.542,50 kn
1.8. Udruga paraplegičara i tetraplegičara - Nabava informatičke opreme	Sufinancirana je nabava informatičke opreme neophodna za realizaciju programskih aktivnosti udruge.	5.562,50 kn
1.9. Centar za inkluziju i podršku u zajednici - Podrška Radnom centru za osobe s intelektualnim teškoćama	Osobe s intelektualnim teškoćama u okviru radnih aktivnosti Centra za inkluziju i podršku u zajednici u Labinu izradile su 500 promotivnih platnenih vrećica s logom i tiskom zdrava-sana.istra-istria.hr. Dobivena sredstva uložena su u adaptaciju prostora Centra u Labinu.	10.000,00 kn

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 53.940,12 kn

PROJEKTI ODABRANI TEMELJEM JAVNOG POZIVA

POTICANJE SOCIJALNE INTERAKCIJE KORISNIKA USTANOVA SA ZAJEDNICOM I OSNAŽIVANJE KORISNIKA ZA SAMOSTALAN ŽIVOT		
Nositelj i naziv projekta	Osnovne značajke projekta i rezultati	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
1.10. Dom „Vila Maria“ - „ Školarci slikom do Vila Marie “; socijalna interakcija i	Projektom se razvija socijalna interakcija između korisnika ustanove, učenika, profesora. Održana su tri tematska susreta: Međunarodni dan obitelji, Svjetski dan mentalnog zdravlja i 5	10.000,00 kn

suradnja s lokalnom zajednicom	likovno kreativnih radionica u suradnji s HD likovnih umjetnika Istre. U projekt je bilo uključeno oko 130 učenika (osnovnih i srednjih škola Pule) i 30 korisnika. Učenici i korisnici ustanove pokazuju veliki interes za nastavkom suradnje i daljnjem kreativnom uređenju interijera i parka ustanove.	
1.11. Dom „Vila Maria“ - „ Vila Maria kroz prirodu, sliku i zvuk prema osamostaljenju “; razvijanje specifičnih vještina i sposobnosti korisnika	Projektom se potiču i osnažuju korisnici za samostalan život i što veću uključenost u aktivnosti lokalne zajednice. Organizirane su razne radno-terapijske aktivnosti; intenzivno se radilo na međusobnoj komunikaciji i međuljudskim odnosima posebno kod korisnika koji su pripremani za organizirano stanovanje uz podršku. Krajem godine 4 korisnika premješteno je u organizirano stanovanje.	5.000,00 kn

DNEVNI BORAVCI I CENTRI ZA OSOBE S INVALIDITETOM		
Nositelj i naziv projekta	Osnovne značajke projekta i rezultati	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
1.12. Grad Buzet - „ I mi smo dio zajednice “; dnevni boravak za osobe s MR u Buzetu	Projekt se provodi u suradnji s Udrugom za pomoć osobama s mentalno retardacijom IŽ kojoj je Buzet dodijelio prostor na korištenje. Dnevni boravak korisnici polaze 2x tjedno (kratko vrijeme radio je 4x tjedno privremenim zapošljavanjem stručne suradnice kroz program javnih radova HZZZ). Od 12 korisnika prosječno je u razne radno-okupacijske aktivnosti dnevno bilo uključeno njih 9 te 1 stalna volonterka. Uređen je okoliš postavljanjem žardinjera, priprema se ručak; tijekom šetnje korisnici odlaze do gradske knjižnice (Klubu je knjižnica donirala besplatnu članarinu).	25.000,00 kn
1.13. Centar za inkluziju i podršku u zajednici - „ Naša dnevna zajednica “; širenje mreže poludnevnih boravka za osobe s intelektualnim teškoćama (Pula, Poreč, Labin, Buje)	U poludnevnim boravcima organizirane su dnevne inkluzivne edukacijsko-rehabilitacijske aktivnosti za 50 odraslih osoba s intelektualnim teškoćama u Puli, Poreču, Labinu i Bujama. Kontinuirano se provodi monitoring i evaluacija programa (upitnik za voditelje programa, upitnik za korisnike i roditelje) Evaluacija je bila usmjerena na pokazatelje osposobljenosti korisnika, zadovoljstvo korisnika i postignute rezultate: 90% korisnika i obitelji smatra da je program povećao njihovu kvalitetu života; 60% ima znatno veću osposobljenost za aktivnosti svakodnevnog života, 80% unaprijedilo je tjelesnu kondiciju i kreativne vještine.)	30.000,00 kn
1.14. Dnevni centar za radnu terapiju i rehabilitaciju Pula - „ Kreativnost i učenje “ dnevni centar za osobe s intelektualnim teškoćama u Puli	Projektom su realizirane razne radionice: likovno-kreativne, literarno-dramske, plesne, informatičke, šivačko-krojačke i sportsko-rekreativne te sudjelovanje na festivalima. Kroz radionice korisnici stječu vještine potrebne u svakodnevnom životu, razvijaju motoriku, afirmiraju svoje kreativne mogućnosti, održavaju fizičku aktivnost i preveniraju napredak degenerativnih bolesti. Uključeno 40 direktnih i 60 indirektnih korisnika.	35.000,00 kn

<p>1.15. Dnevni centar za rehabilitaciju Veruda Pula - Usluge rane intervencije, medicinske re/habilitacije, odgoja i obrazovanja u predškolskoj i školskoj dobi; psihosocijalne rehabilitacije, radne i fizikalne terapije, usluge mobilnog tima – potpora integraciji djece u redovne predškolske i školske ustanove</p>	<p>Dnevni centar pružao je usluge boravka, prehrane, njege i brige o zdravlju, medicinske i psihosocijalne rehabilitacije djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom (tjelesnim, intelektualnim oštećenjem). U programe Dnevnog centra bilo je ukupno uključeno 312 korisnika (167 rizične djece, 70 djece s dijagnozom u ambulantnom tretmanu, 33 djece predškolske dobi, 26 djece školske dobi, 16 u odsjeku za mladež i odrasle osobe).</p>	<p>1.000.000,00 kn</p>
---	---	------------------------

<p style="text-align: center;">OSTALE SOCIJALNE USLUGE ZA OSOBE S INVALIDITETOM (PODRŠKA OBITELJI, SAVJETOVANJA, POMOĆI I NJEGE U KUĆI)</p>		
<p style="text-align: center;">Nositelj i naziv projekta</p>	<p style="text-align: center;">Osnovne značajke projekta i rezultati</p>	<p style="text-align: center;">Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ</p>
<p>1.16. Udruga osoba s invaliditetom Labin - „Posudionica invalidskih pomagala“</p>	<p>Posudionica raspolaže hodalicama, nastavcima za WC, liftovima za kadu, invalidskim kolicima, karolinama, gusjeničarima, stubišnim stolicama i hidrauličnim stolom za potrebe fizikalne terapije. Pomagala se daju na revers, a prioritet imaju članovi Udruge. Potrebe su veće od raspoloživih pomagala pa se formirala lista čekanja.</p>	<p>20.000,00 kn</p>
<p>1.17. Udruga djece i mladih oštećena sluha Istre - „IŽ – prijatelj djece i mladih oštećena sluha Istre“; radionice, tečaj znakovnog jezika, potpora roditeljima</p>	<p>Organizirane su kreativne i edukativne radionice za korisnike i obitelji; 34 direktnih i 200 indirektnih korisnika; osnaživanje za prevladavanje raznih barijera posebno u komunikaciji, pomoć u ostvarivanju socijalnih prava, socijalizacija i integracija sa čujućom zajednicom kroz zajedničke aktivnosti. Kroz druženja raslo je samopouzdanje članova, a okolina je upoznata sa načinom komunikacije i kulturom osoba oštećena sluha. Veliki broj čujućih osoba izrazio je želju za učenjem znakovnog jezika, te je prijavljen Projekt na natječaj Zaklade za poticanje partnerstva i razvoja civilnoga društva.</p>	<p>10.000,00 kn</p>
<p>1.18. Društvo multiple skleroze IŽ - „Kako živjeti s multiplom sklerozom“; edukacije, savjetovalište</p>	<p>Aktivnosti su bile usmjerene na druženja i posjete članova, rekreativno-rehabilitacijsko plivanje i vježbanje, terapijsko jahanje na konjima, likovno kreativne i psihološke radionice, edukacije i predavanja, druženje s neurologom, izlete, darivanje članova vitaminima, preparatima i sl., pomoć članovima u kući uz pomoć osobnih asistenata i gerontodomaćica. Obilježen je Dan multiple skleroze. Raznim aktivnostima utjecalo se na podizanje razine svijesti šire zajednice o multipli sklerozi i razvijanju senzibiliteta za osobe s invaliditetom. U program je bilo uključeno 148 članova.</p>	<p>12.000,00 kn</p>

1.19. Liga protiv raka - „ Klub laringektomiranih “; pomoć oboljelima, edukacije	Realizirane su posjete novo operiranima, podijeljeni informativni letci o radu Kluba, održavani redoviti mjesečni sastanci uz prisustvo fizioterapeuta, uključivani su novi bolesnici u govorne vježbe, održavano redovito tjedno savjetovanište tijekom godine, održana predavanja za učenike u Puli, Labinu i Pazinu, TV i radio emisije.	11.000,00 kn
1.20. Savez udruga osoba s invaliditetom Istarske županije - Savjetovanjem i edukacijom do kvalitetnijeg života osoba s invaliditetom	Koordinacija zajedničkih aktivnosti i programa članica Saveza ; svakodnevni rad savjetovaništa za OSI, organizacija prijevoza; zdravstveno-edukativne radionice (samopregled dojki, pravilna prehrana, vježbanjem do zdravlja); informiranje o dostupnim pravima i uslugama iz područja zdravstva i socijalne skrbi; razne kreativne radionice i druženja. Uključeno 85 direktnih i 483 indirektna korisnika.	20.000,00 kn

PROJEKTI KOJI OSOBAMA S INVALIDITETOM OSIGURAVAJU PODRŠKU I VEĆE UKLJUČIVANJE U ŽIVOT ZAJEDNICE		
Nositelj i naziv projekta	Osnovne značajke projekta i rezultati	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
1.21. Boćarski klub osoba s invaliditetom „Istrijana“ - „Zdravim duhom i tijelom kroz 2013.“	Baveći se boćanjem namijenjeno isključivo osobama s najtežim stupnjem i vrstom invaliditeta odnosno 100% tjelesnim oštećenjem i ruku i nogu, samostalno ili uz pomoć specijalnih sprava i uz pomoć boćarskog asistenta, članovi Kluba - 24 osobe s najtežom vrstom i stupnjem tjelesnog invaliditeta održali su i poboljšali svoje zdravstveno stanje, unaprijedili svoje psihofizičke sposobnosti odnosno svoje zdravlje u cjelini i bitno smanjili progresiju bolesti. Klub „Istrijana“ najuspješniji je i najtrofejniji boćarski klub osoba s invaliditetom u HR.	10.000,00 kn
1.22. Udruga cerebralne paralize IŽ - Plivanje i ronjene osoba s invaliditetom; djeca s tjelesnim invaliditetom	Projekt se provodi cijelu godinu (zimi u bazenu); uključeno 18 korisnika; osim usvajanja vještina plivanja i ronjenja poboljšava se psihofizička kondicija korisnika te obogaćuje društveni život i korisnika i zajednice. Uključeni su volonteri vršnjaci.	20.000,00 kn
1.23. Udruga cerebralne paralize IŽ - Međunarodni kamp „Sunce i avantura“ 2013.	Djeca s CP (10) i mladi volonteri u dobi od 16-20 godina (10) boravili su u kampu u razdoblju od 23.-29.06. Djeca s CP su pozitivno prihvatila odvajanje od roditelja. Kamp je njihova omiljena aktivnost jer omogućava druženje s vršnjacima. Vrijedan rezultat ovog projekta je i senzibilizacija srednjoškolaca te volonterska pomoć vršnjacima s CP.	5.000,00 kn
1.24. Udruga za terapijsko jahanje „Philipos“ Pula - Terapijsko jahanje za osobe s posebnim potrebama u IŽ	Sustavnom primjenom terapije pomoću konja osobe s invaliditetom i djeca s teškoćama u razvoju postizali su napretke u poboljšanju svog psiho-fizičkog i općeg stanja organizma. Uključena 22 direktna i 56 indirektnih korisnika (Pula, Vodnjan, Sv.Petar u šumi, Poreč, Umag, Labin, Štinjan, Fažana).	15.000,00 kn

<p>1.25. Društvo distrofičara Istre - Integracija distrofičara Istre</p>	<p>Brojnim aktivnostima udruge i koordinacijom s drugim sustavima poboljšani su uvjeti života oboljelih od mišićne distrofije i njihovih obitelji, unaprijeđena mobilnost, unaprijeđena su znanja i vještine oboljelih članova, njihovih obitelji, skrbnika i osobnih asistenata, a članovi Društva/korisnici projekta kvalitetno su educirani o novim saznanjima i spoznajama o neuromuskularnim bolestima . Po provedbi projekta korisnici jednostavnije izražavaju specifične potrebe i aktivnije se uključuju u širu društvenu zajednicu.</p> <p>Javnost je u velikom dijelu senzibilizirana za potrebe osoba oboljelih od mišićne distrofije i jednostavniji je pristup okoline osobama s invaliditetom. Veliki dio zajednice upoznat je sa potrebama osoba sa invaliditetom, što je dovelo do bliže i jednostavnije suradnje. Uspješno organiziran 10. Simpozij distrofičara Istre „Ususret zdravlju 2013“. U aktivnosti uključena 132 direktna i 2000 indirektnih korisnika.</p>	<p>42.000,00 kn</p>
<p>1.26. Udruga slijepih IŽ - Zaštita i unaprjeđenje kvalitete života slijepih osoba u IŽ</p>	<p>Projekt je usmjeren na unaprjeđenje kvalitete života slijepih osoba i njihovih obitelji, povećanju informiranosti, mobilnosti i većoj integraciji u život zajednice. Slijepoća je težak invaliditet te se osnovne životne potrebe ne mogu obavljati s lakoćom već je neophodan pratitelj. Članovima je pružana pomoć u rješavanju pitanja pomagala, ostvarivanju zakonskih prava, rješavanju financijskih teškoća te pomoć pri zapošljavanju. Udruga je organizirala razne sportsko rekreativne aktivnosti i natjecanja (pikado turnir, maraton) te natjecanje u čitanju Brailleovog pisma. Projektom je obuhvaćeno 312 direktnih i 90 indirektnih korisnika, a provodi se na području cijele IŽ.</p>	<p>45.000,00 kn</p>
<p>1.27. Udruga invalida rada Istre - Zdravlje za sve za 21.stoljeće</p>	<p>Projektom je omogućen prvi pregled za 10 članova kod fizioterapeuta te preporuka za daljnju rehabilitaciju radi osposobljavanja invalida rada za očuvanje preostale radne i opće sposobnosti. Organizirana je kinezioterapija za 16 članica; održana radionica o važnosti redovite tjelovježbe i fizikalne terapije (dr.Rosanda) na kojoj je sudjelovalo 30 članova; spec.ginek. održao predavanje i preglede.</p>	<p>10.000,00 kn</p>
<p>1.28. Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom - Unaprjeđenje kvalitete života osoba s mentalnom retardacijom u IŽ</p>	<p>Projekt je djelovao s ciljem da se osobama s mentalnom retardacijom na području Istarske županije poveća kvaliteta življenja kao i njihova društvena integriranost, te kvalitetno korištenje slobodnog vremena. Direktni korisnici projekta bile su odrasle osobe s mentalnom retardacijom oba spola, svih dobnih skupina s područja Istarske županije (115), a indirektni korisnici njihovi roditelji i skrbnici (450). Aktivnosti namijenjene direktnim korisnicima projekta bile su: rad klubova, međusobne posjete članova klubova drugom klubu povodom obilježavanja blagdana, sudjelovanje na manifestacijama. Provođenjem projektnih aktivnosti ostvarile su se pozitivne promjene u: osposobljenosti osoba s mentalnom retardacijom za samostalniji život; vještinama i znanjem za održavanje brige o sebi i okruženju; aktivnom i smislenom korištenju slobodnog vremena; većem razumijevanju i angažmanu roditelja za potrebe svog člana obitelji. 90% korisnika projekta redovito dolazi na aktivnosti. Prema anketi među roditeljima 50% korisnika poboljšalo je sposobnosti u održavanju brige o sebi te sposobnosti za samostalniji život. Područje</p>	<p>37.000,00 kn</p>

	provedbe: Pula, Umag, Buzet, Motovun, Rovinj, Marčana, Tar i okolne općine.	
1.29. Društvo invalida Poreč - Redovna programska djelatnost društva invalida Poreč	Područje djelovanja Udruge pokriva segmente: evidencija članstva i detektiranja problematike osoba s invaliditetom, psihosocijalna pomoć i podrška, briga o ostvarenju prava osoba s invaliditetom u svim domenama ljudskog i društvenog života, uklanjanje arhitektonskih barijera u gradu. Provodila se edukacija članova za rad na računalu te razne kreativne radionice.	10.000,00 kn

2. Utjecati na uvjete u okolišu i zajednici radi osiguravanja mobilnosti i komunikacije osobama s invaliditetom

2.1. Obavijestiti jedinice lokalne samouprave o rezultatima ispitivanja potreba tijekom kojih su pristupačnost javnih objekata i nedostatak javnog prijevoza za OSI istaknuti kao najvažniji problemi te preporučiti rješavanje

Aktivnost nije realizirana na način da su sve jedinice lokalne samouprave obaviještene o rezultatima ispitivanja potreba, ali su s pojedinim jedinicama lokalne samouprave dogovorene konkretne aktivnosti (Motovun, Kanfanar).

2.2. Uklanjanje arhitektonskih barijera u ustanovama kojima je osnivač Istarska županija

Nositelj i aktivnost	Osnovne značajke i rezultati	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
Grad Pazin - Prilagodba pristupa osobama s invaliditetom u Dnevni boravak za starije osobe u Pazinu	Sufinancirana je nabava gusjeničara i adaptacija/prilagodba sanitarnog čvora kako bi osobama s invaliditetom omogućili dolazak i sudjelovanje u raznim aktivnostima Dnevnog boravka (u prizemlju Spomen doma u Pazinu). Ukupna vrijednost investicije je 60.000,00 kn. Grad Pazin sufinancirao s iznosom od 15.000,00 kn.	45.000,00 kn
Istarski domovi zdravlja - Prilagodba pristupa osobama s invaliditetom u ambulantu primarne zdravstvene zaštite - Motovun	Istarska županija i Istarski domovi zdravlja u prosincu 2013. potpisali su ugovor i započeti su radovi na prilagodbi pristupa ambulanti primarne zdravstvene zaštite u Motovunu.	78.781,00 kn

Ova aktivnost dodatno je realizirana u suradnji s Upravnim odjelom za održivi razvoj IŽ koji je sudjelovao u planiranju i provedbi radova te osigurao financijska sredstva u ukupnoj visini od **287.893,05 kn za** prilagodbu prostora osobama s invaliditetom na slijedećim lokacijama: Pučko otvoreno učilište Pazin (Spomen dom), fiksna i pokretna rampa-platforma u hallu (86.000,00 kn); Ministarstvo pravosuđa - Zatvor u Puli, rampa , soba i sanitarni čvor (69. 852,80 kn); Istarski domovi zdravlja –Zdravstvena stanica Medulin, ulazna rampa (21.000,00 kn); Udruga slijepih Pula, ulazna rampa i ulaz (44.062,50); Dnevni centar za rehabilitaciju- Pula, sanitarni čvor i unutarnje rampe (54.977,75 kn); Društvo distrofičara Istre, ulaz na lokaciji Krmpotičeva ulica Pula (12.000,00 kn).

IZ PRORAČUNA ISTARSKE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: **123.781,00 kn**

PROJEKTI ODABRANI TEMELJEM JAVNOG POZIVA

OBlici POMOĆI NA PODRUČJU UNAPRJEĐENJA KOMUNIKACIJE I PRISTUPAČNOSTI OBJEKTIMA		
Nositelj i naziv projekta	Osnovne značajke projekta i rezultati	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
2.3. Auto SL 91 d.o.o. - „Invalid plus (auto škola za sve), osposobljavanje vozača	5 osoba s invaliditetom bilo je uključeno u program osposobljavanja za vozača; zbog nedostatka financijskih sredstava smanjen je interes u odnosu na prethodne godine	15.000,00 kn
2.4. Društvo osoba s tjelesnim invaliditetom - „Oснаživanje osoba s invaliditetom za život u zajednici i sveobuhvatna pomoć u svakodnevnom životu – prijevoz osoba bitno smanjene pokretljivosti	Pruženo 2088 usluga prijevoza za 59 korisnika; prijeđeno 27792 km. Područje: Barban, Fažana, Ližnjan, Marčana, Medulin, Pula, Svetvinčenat, Vodnjan	20.000,00 kn
2.5. Udruga gluhih i nagluhih IŽ - „Podizanje kvalitete života gluhih osoba „(tumač, tečajevi znakovnog jezika)	Tiskana su dva broja biltena „Glas“; organiziran je tečaj HZJ koji je pohađalo 15 osoba; 5 gluhe djece (Pula, Marčana, Pazin, Buzet) osigurana je podrška tumača u školskim i izvanškolskim aktivnostima	10.000,00 kn
2.6. Suncokret - „MOST“; trening za studente, edukacija o teškoćama socijalne integracije djece i mladih s teškoćama u razvoju, socijalizacijsko-kreativne radionice; povezivanje	Provedena su dva dvodnevna treninga za studente, prezentacija na Sveučilištu, edukativne radionice za učenike, 22 socijalizacijsko-kreativne radionice (2 x tjedno / dva sata) i izložba nastalih radova na radionicama. Rezultati: 18 educiranih studenata/ica za provođenje interaktivnih radionica; 18 studenata/ica uključeno u direktan rad s djecom i mladima s teškoćama u razvoju te djece i mladih bez teškoća; 45 učenika/ica informirano i senzibilizirano za rad s djecom i mladima s teškoćama u razvoju; 30 učenika uključeno u aktivnosti s djecom i mladima s teškoćama; 18 djece i mladih s teškoćama uključeno u aktivnosti s vršnjacima bez teškoća.	15.000,00 kn

3. Poticati veću socijalnu uključenost osoba s invaliditetom kroz podršku programima za pripremu i zapošljavanje osoba s invaliditetom

3.1. Izraditi analizu mogućnosti rada i zapošljavanja osoba s invaliditetom na području Istarske županije, te Informirati poduzetnike o mogućnostima korištenja poticajnih mjera zapošljavanja osoba s invaliditetom

Ove aktivnosti zbog nedostatka vremena i koordinacije s Zavodom za zapošljavanje i Hrvatskom gospodarskom komorom, nažalost nismo uspjeli odraditi te su planirane u 2014. godini.

PROJEKTI ODABRANI TEMELJEM JAVNOG POZIVA

POTICANJE OSPOSOBLJAVANJA I ZAPOSŁJAVANJA OSOBA S INVALIDITETOM		
Nositelj i naziv projekta	Osnovne značajke projekta i rezultati	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
3.2. Centar za inkluziju i podršku zajednici - IN.PROMO – radno uključivanje osoba s invaliditetom	Projektom IN.promo promiče se pravo na rad i zapošljavanje osoba s invaliditetom, kao jedno od temeljnih ljudskih prava svake osobe. Osobe s invaliditetom, a posebice osobe s intelektualnim teškoćama nalaze se u posebno nepovoljnom položaju na tržištu rada (podaci HZZ-a). Projekt IN.promo uključio je 8 osoba s invaliditetom u radne aktivnosti bez zasnivanja radnog odnosa te 8 osoba s invaliditetom putem zapošljavanja. Projektom su organizirane aktivnosti radnog centra (Labin, Pula), radne jedinice za zapošljavanje osoba s invaliditetom (Labin) te javne kampanje i prezentacije projekta na područjima: Poreč, Buje, Rovinj, Novigrad, Umag, Sv.Nedelja, Raša.	20.000,00 kn
3.3. Škola za odgoj i obrazovanje - „ Državna smotra radova učenika s teškoćama “; osposobljavanje učenika i informiranje javnosti o profesionalnim i socijalnim kompetencijama OSI	Rad s učenicima na pripremi 12. Državne smotre radova učenika s teškoćama u razvoju započeo je 15. siječnja, a Smotra je uspješno provedena 18. i 19. travnja kroz stručni skup, svečanu priredbu i samu smotru radova učenika iz cijele Hrvatske. Učenici su uspješno prezentirali svoje znanje i vještine, međutim izostalo je veće prisustvo potencijalnih poslodavaca. Smotrom je obuhvaćeno svih 30 učenika srednje škole, ali i ostali učenici (ukupno 80) sudjelovali su u pripremi i popratnim sadržajima. Glavni cilj Smotre je poticanje zapošljavanja osoba s teškoćama koje su kvalificirane za zanimanje na otvorenom tržištu rada.	20.000,00 kn

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za ovo prioritetno područje:

Namjena sredstava – po smjernicama	planirana financijska sredstva (kn)	utrošena financijska sredstva (kn)
1. povećati dostupnost i teritorijalnu ujednačenost izvaninstitucionalnih socijalnih usluga za osobe s invaliditetom*	1.550.000,00	1.445.940,12
2. utjecati na uvjete u okolišu i zajednici radi osiguravanja mobilnosti i komunikacije osobama s invaliditetom**	60.000,00	183.781,00
3. poticati veću socijalnu uključenost osoba s invaliditetom kroz podršku programima za pripremu i zapošljavanje osoba s invaliditetom	40.000,00	40.000,00
Ukupno:	1.650.000,00	1.669.721,12

*utrošak dijela neraspoređenih sredstava za provedbu Nacionalne strategije unutar smjernice I. prikazan je u smjernici II. aktivnost II.2. Uklanjanje arhitektonskih barijera

**u razdjelu UO za održivi razvoj utrošeno je dodatnih 287.893,05 kn za prilagodbu pristupa

Odgovorne osobe za prioritetno područje: *Davorika Maras-Tkačuk i Sonja Grozić-Živočić*

prioritetno područje:
PREVENCIJA KARDIOVASKULARNIH BOLESTI

Plan aktivnosti unutar prioritetnog područja prevencije kardiovaskularnih bolesti za 2013. godinu bio je podijeljen na opis implementacije:

1. Projekta LOVE YOUR HEART
2. Umrežavanja rada dionika
3. Aktivnosti Zavoda za javno zdravstvo vezane uz prevenciju KVB
4. Projekata odabrani temeljem javnog poziva

Na taj je način organizirano i ovo izvješće provedbe aktivnosti.

1. Projekt LOVE YOUR HEART – provedba i rezultati

Implementacija projekta LOVE YOUR HEART se uspješno provodila u suradnji Istarske županije, Istarskih domova zdravlja i Opće bolnice Pula, te talijanskih i albanskog partnera. Doprinos hrvatskih suradnika na projektu (Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije, Škole narodnog zdravlja Andrija Štampar, Zadarske županije i Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije) je također bio veoma značajan za postizanje postavljenih rezultata.

Iako je EU svim projektima, pa tako i ovom, smanjila proračun projekta za 5% u studenome 2013. godine te mjesecima kasni sa kontrolama odrađenih aktivnosti i isplatama troškova, planirane aktivnosti u Istri su realizirane po planu. U nastavku donosimo tabelarni pregled postignutih rezultata koji su značajni za istarske partnere (uz sažetak pripadajućih planiranih aktivnosti po radnim paketima).

1.1. RADNI PAKETI – AKTIVNOSTI I REZULTATI (s naglaskom na rezultate u Istarskoj županiji)

RADNI PAKET / PLANIRANE AKTIVNOSTI	POSTIGNUTI REZULTATI
RADNI PAKET 1 Upravljanje projektom Kordinacija Evaluacija Rad Upravnog odbora; radni susreti; detaljan akcijski plan; financijsko vođenje; plan praćenja i izvještavanja, na kraju vanjska revizija projekta; zapošljavanje koordinatora svih partnera (u IŽ)	U veljači 2013. godine održan je prvi sastanak Upravnog odbora, zaposlena je koordinatorka projekta u Istarskoj županiji, zaposlenici na projektu su dodatno educirani na nekoliko radionica, financijsko vođenje projekta i izvještavanja prema Upravljačkom tijelu su uspješno odrađeni. Istarska županija je vodeći partner u projektu i koordinirala je rad svih partnera.
RADNI PAKET 2 Komunikacija Informiranje Prezentacija projekta putem medija i promidžbenih materijala, senzibilizacija i informiranje javnosti, web stranica, obilježavanje prigodnih Dana putem preventivnih akcija, umrežavanja unutar struke i civilnog sektora, informiranje struke, sudjelovanje na međunarodnim kongresima i stručnim sastancima	Projekt je prvi puta javnosti predstavljen u veljači na Kick off meetingu Puli. Tijekom godine partneri su sa svojim prezentacijama sudjelovali i na međunarodnom kongresu u Forlimpopoliju u Italiji, na Motovunskoj ljetnoj školi te na poslovnom sastanku Hrvatske mreže zdravih gradova u Biogradu. Osmišljen je logotip projekta, dizajnirana web stranica, te je javnost u nekoliko navrata putem sredstava javnog priopćavanja obavješćavana o aktivnostima i rezultatima projekta.

<p>RADNI PAKET 3 Zajednički model prevencije KVB Procjena resursa i vještina, lokalnih potreba</p> <p>Prijedlog koncepta i nacrtu modela prevencije KVB, priprema materijala za edukaciju stručnjaka (na osnovi analize) i materijala za edukaciju građana (pokriveno 12 tema – rizični čimbenici, navike, bolesti...)</p>	<p>Tijekom godine predstavnici istarskih partnera i suradnika su se u nekoliko navrata susreli sa stručnjacima iz Italije, te su zajednički predložili model prevencije KVB na osnovi kojeg će se odvijati daljnje aktivnosti u projektu. Model se prilagođava nacionalnim uvjetima uključenih partnera, te ima za cilj podići rad na prevenciji KVB iznad nacionalnih standarda.</p> <p>U Istri se započelo sa pripremom dva edukativna paketa za edukaciju stručnjaka (rizični čimbenici u KVB i pretilost), te se intenzivno radi na pripremi edukativnih materijala za građane (osmišljeno 50-tak letaka s različitim temama).</p>
<p>RADNI PAKET 4 Edukacija i stručno osposobljavanje uz međunarodnu razmjenu iskustava</p> <p>Stručno osposobljavanje zdravstvenih radnika, edukativni programi za ugostitelje, studijske posjete, radno iskustvo i stažiranja; suradnja s ostalim priobalnim županijama i ŠNZ</p>	<p>U listopadu je organizirano prvi veliko studijsko putovanje zdravstvenih djelatnika iz Istre u regiju Veneto gdje su posjetili tri zdravstvene ustanove i prisustvovali stručnim prezentacijama (40 sudionika). Nakon studijskog putovanja održani su sastanci sudionika na kojima je odlučeno smjer daljnjih edukacija naših stručnjaka u Italiji u sklopu projekta (fizioterapeuti – kardiološka rehabilitacija, liječnici i psiholozi – mršavljenje djece, internisti – metoda BNP).</p>
<p>RADNI PAKET 5 Infrastruktura Oprema Software</p> <p>Centar za prevenciju KVB u Istri (IDZ: edukativno-koordinativni dio; OB – dijagnostički dio), Centar za prevenciju u Tirani; software za integraciju svih sudionika prevencije KVB u Istri; oprema: medicinska i informatička</p>	<p>Nabavljena je informatička oprema potrebna za rad u projektu za sva tri istarska partnera, te medicinska oprema u vrijednosti od 1.001.078 kuna i to:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ultrazvučni aparat srca – 1 kom Ergometar s pokretnom trakom – 1 kom Holter EKG-a - 3 kom Defibrilator – 2 kom Holter tlaka – 3 kom EKG uređaj – 2 kom pregledni ležajevi – 4 kom <p>U OB Pula je opremljena prostorija na kardiološkom odjelu u kojoj će se vršiti edukacija hospitaliziranih pacijenata. U sjedištu IDZ-a u Puli adaptirane su tri prostorije za rad budućeg Centar za prevenciju KVB (dvije ordinacije i dvorana), u tijeku su sitne daljnje adaptacije.</p> <p>Definirane su tehničke specifikacije „softwarea“ koji će povezati rad u primarnoj zdravstvenoj zaštiti sa bolnicom na ranom otkrivanju kardiovaskularnih rizika kod pacijenata, te u preventivnim aktivnostima.</p>
<p>RADNI PAKET 6 Najmanje 15 mjeseci eksperimentalnog rada Centara za prevenciju KVB u Istri i Tirani, vođenje registra KVB pacijenata, novozapošljavanje, edukacija građana, završna evaluacija</p>	<p>Aktivnosti iz ovog radnog paketa predviđene su za 2014./2015. godinu. Međutim, u Općoj bolnici Pula je započeo rad na novoj dijagnostičkoj opremi iako se otvaranje Centara planira sredinom 2014. godine.</p>

2. Umrežavanje rada dionika

Planirane i izvršene aktivnosti	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
Planirane aktivnosti: Umrežavanje rada dionika koji sudjeluju u prevenciji KVB (uprava, struka, civilne organizacije), organiziranje zajedničkih aktivnosti, razvoj modela prevencije KVB, razvoj projekta "Centar za prevenciju kardiovaskularnih bolesti" Izvršene aktivnosti: Pripremljen je vizualni identitet zdravstveno-rekreativne manifestacije HODITI I ZDRAVI BITI koja će se održati 18.05.2014. godine, kao i dio promidžbenog materijala Neurošena sredstva: dio planiranih aktivnosti odrađen je kroz projekt LOVE YOUR HEART tako da je dio planiranih sredstava iz Proračuna IŽ ostao neutrošen	33.775,00 kn

3. Aktivnosti Zavoda za javno zdravstvo vezane uz prevenciju KVB

- 3.1. **Program unapređenje prehrane u predškolskim ustanovama** Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije sustavno se provodi na području cijele Županije. U ovaj program uključen je higijensko sanitarni nadzor. U sklopu programa, osim uzimanja briseva čistoće i kemijskih analiza, obavlja se i računska analiza tjednih jelovnika i izrađuju se novi prijedlozi te se korigiraju eventualne nepravilnosti. Uključeno je 28 centralnih, 55 područnih i 31 privatnih vrtića.
- 3.2. Provedba **Programa unapređenja prehrane u osnovnim školama** provodi se u svih 11 osnovnih škola na području grada Pule i to u svim petim i šestim razredima. Program se sastoji od predavanja, radionica, podjele letaka kreiranih u ZZJŽ, te je u 2013. godini obuhvatio oko 1200 djece (52 razreda). U svakoj školi je također održano i predavanje o pravilnoj prehrani školske djece namijenjeno učiteljima, ravnateljima, stručnim suradnicima i kuhinjskom osoblju. Osim toga, u rujnu je u prostorijama Osnovne škole Šijana, održana je prezentacija i konzumacija preporučenih i „zdravih“ školskih marendi.
- 3.3. **Predavanja o važnosti pravilne prehrane za adolescente** održana su u Gimnaziji Pula, u Strukovnoj školi Pula, te na Sajmu zdravog života i ljepote koji je organizirala Strukovna škola Pula.
- 3.4. **Unaprjeđenje prehrane u domovima za starije i nemoćne osobe te psihički bolesne osobe s područja Istarske županije**
ZZJŽ je organizirao stručni sastanak namijenjen svim stručnjacima koji rade u domovima za starije i nemoćne osobe te domovima za psihički bolesne osobe s područja Istarske županije. Održana su predavanja na temu kvalitete socijalnih i zdravstvenih usluga te sigurnosti i kvalitete prehrane u domovima.
- 3.5. **Obilježavanje Svjetskih dana**
U organizaciji ZZJŽ i u suradnji s Upravnim odjelom za zdravstvo Istarske županije, sa Zdravim gradovima (Pula, Labin, Poreč), sa zdravstvenim (Istarski domovi zdravlja, Opća bolnica Pula) i obrazovnim (Strukovna škola Pula, Medicinska škola Pula, Dječji vrtić Duga Umag) ustanovama, te organizacijama civilnog društva (KRUPP), tijekom 2013. godine obilježeni su diljem Istre: 7. 4. Svjetski dan zdravlja (tema: visoki krvni); 10.5. Međunarodni dan tjelesne aktivnosti – Kretanjem do zdravlja; 17.5. Svjetski dan hipertenzije; 27.9. Svjetski dan srca i 16.10. Svjetski dan hrane.

4. PROJEKTI ODABRANI TEMELJEM JAVNOG POZIVA

EDUKACIJA O RIZIČNIM ČIMBENICIMA		
Nositelji i naslov projekta	Osnovne značajke projekta i rezultati	Utrošena sredstva iz Proračuna IŽ
4.1. HLZ – Istarska podružnica: Edukacijom do zdravlja	Liječnici su na jednostavan i razumljiv način govorili pacijentima i građanima općenito stručne informacije o prevenciji, promjenama načina života, zdravim navikama, dijagnostici i liječenju najčešćih bolesti (KVB, šećerna bolest, maligna oboljenja – rak debelog crijeva, mentalno zdravlje). Održano je sveukupno 18 predavanja: 6 za šećernu bolest, 6 predavanja za rano otkrivanje raka kolona, 6 psiho-onkoloških predavanja diljem Istre: u Puli, Poreču, Pazinu, Rovinju, Umagu, Buzetu i Medulinu. Predavači su u nekoliko navrata gostovali na lokalnim radijskim emisijama.	17.000,00 kn
4.2. Centar za građanske inicijative Poreč (CGI): Informiranjem do zdravog starenja	Kreirani su promidžbeni materijal sa porukama vezanima uz zdrave životne navike koje sprječavaju razvoj rizičnih čimbenika za KVB – prilagođeno za rad sa starijom populacijom, sa porukama informiranja o pravima iz zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, te o socio-zdravstvenim mjerama i programima u lokalnoj zajednici. Dijeljenje promidžbenih letaka se vršilo preko Centara za socijalnu skrb, patronažne službe Istarskih domova zdravlja, crvenog križa, udruga umirovljenika te domova za starije i nemoćne osobe diljem Istarske županije. Tiskano je 7100 komada letaka te je na web postavljen promotivni video spot.	40.000,00 kn
4.3. Udruga ZUM: NaZdravlje!	Prilikom obilježavanja Svjetskog dana pješaćenja i Međunarodnog dana mladih upriličene su javne akcije s ciljem promocije zdravih stilova života među mladima i povećanja svjesnosti građana o važnosti očuvanja vlastitog zdravlja. Mladi volonteri pripremili su posebno izdanje – tematski broj časopisa za mlade „3ska“ koji je tiskan u 1300 primjeraka i distribuiran po srednjim školama u Istri.	15.000,00 kn

LOKALNI PROGRAMI PREVENCIJE		
Nositelji i naslov projekta	Osnovne značajke projekta i rezultati	Utrošena sredstva iz Proračuna IŽ
4.4. KRUPP: Rekreativno pješaćenje i vježbe u prirodi u cilju prevencije KVB	Preventivni program zaštite zdravlja, prije svega prevencije KVB putem pješaćenja, vježbi u prirodi, edukacijom, medijskom promocijom, predavanjima. Osigurani su uvjeti i organizirano je 148 pješaćenja u prirodi na 682 km na kojima je sudjelovalo preko 4000 odraslih osoba (staze iz okolice Pule, ali i u drugim općinama i gradovima Istre). Održan je tečaj nordijskog hodanja, te su organizirana tri pješaćenja za djecu.	30.000,00 kn
4.5. DIJABETIČKA UDRUGA IŽ:	Rano otkrivanje šećerne bolesti u općoj populaciji i edukacija novoootkrivenih bolesnika o načinu života s ciljem sprječavanja komplikacija bolesti.	15.000,00 kn

Prevenција i edukacija oboljelih od šećerne bolesti	Organizirano je 8 predavanja diljem Istre (teme: Šećerna bolest – novosti o jednoj staroj bolesti, DM i moždani udar, Pravilna prehrana kod oboljelih od DM, DM i bolesti očiju, Dijabetes i motivacija). Kroz rad klubova (Pula, Pazin, Poreč, Buzet, Rovinj, Umag, Buje) je prošlo 2500 osoba, a kroz savjetovaništa za novooboljele je izvršeno 520 edukacija (Pula, Pazin, Rovinj, Poreč, Buzet). Jedno dijete sa šećernom bolešću je prošlo edukaciju kroz ljetni kamp mladih bolesnika. U 2013. godini je održano 38 akcija mjerenja šećera u krvi, jedna akcija mjerenja HbA1c, te jedna akcija mjerenja kolesterola. Testirano je 2440 osoba diljem Istre među kojima je otkriveno 440 osoba sa povišenim razinama šećera u krvi,	
4.6. FOND ZDRAVI GRAD POREČ: Promjena ponašanja kod osoba s prekomjernom tjelesnom težinom	Individualno i grupno savjetovanje osoba s prekomjernom tjelesnom težinom (djeca s roditeljima, odrasle osobe, starije osobe). Tijekom 2013. godine u program je bilo uključeno 9 djece s obiteljima, 103 odraslih osoba i 7 osoba starije životne dobi. S odraslima je odrađeno 128 grupna susreta i 22 individualna savjetovanja.	20.000,00 kn

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za ovo prioritetno područje:

Namjena sredstava	planirana financijska sredstva (kn)	utrošena financijska sredstva (kn)
1. EU projekt LOVE YOU HEART	3.617.093,00	2.942.542,43
2. Umrežavanje rada dionika	113.000,00	33.775,00
3. Edukacija o rizičnim čimbenicima	72.000,00	72.000,00
4. Lokalni programi prevencije	65.000,00	65.000,00
Proračun Istarske županije UKUPNO:	250.000,00	170.775,00
EU – IPA Adriatic i Proračun Istarske županije SVEUKUPNO:	3.617.093,00	2.942.542,43

Obrazloženje: Manje utrošena sredstva odnose se na dio planiranih aktivnosti na umrežavanju dionika koje su provedene na teret projekta LOVE YOUR HEART.

Planirana sredstva na poziciji projekta LOVE YOUR HEART nisu utrošena iz više razloga:

- 1) Slijedeći proceduru javne nabave po PRAG-u, natječaj za izradu informacijskog sustava (koji će spajati informatičke programe liječnika iz PZZ i bolničkog BIS-a, te novoosnovanog Centra za prevenciju KVB), nije završen do kraja 2013. godine i ta se aktivnost sa svim troškovima prebacila u 2014. godini .
- 2) Budući da je u ovom projektu Istarska županija Vodeći partner, troškovi svih ostalih (6) partnera prolaze kroz županijski Proračun. Ostali partneri u projektu nisu odrađili sve aktivnosti planirane u 2013.
- 3) Refundacija prijavljenih troškova od strane EU kasni u nekim slučajevima i do 6 mjeseci. Neki prijavljeni troškovi u 2013. godini još uvijek nisu refundirani, što je onemogućilo daljnje obavljanje aktivnosti.

Odgovorne osobe za prioritetno područje: *Olga Dabović-Rac i Roberta Katačić*

---

prioritetno područje: RAK DEBELOG I ZAVRŠNOG CRIJEVA – KOLOREKTALNI KARCINOM (KRK)

Sukladno uočenom PROBLEMU:

„Iako dobiju osobni poziv za sudjelovanje, 81% pozvanih osoba u dobi 50-74 g. u Istarskoj županiji ne odazove se na preventivni pregled za rano otkrivanje KRK-a, što ima za posljedicu kasno otkrivanje raka te manji uspjeh u liječenju, lošiju kvalitetu života i veću smrtnost od KRK-a.“

U ovom prioritetnom području postavljen je STRATEŠKI CILJ:

„Povećati odaziv pozvanih osoba u dobi 50-74 g. u Istarskoj županiji na preventivni pregled za rano otkrivanje KRK-a s 19% na 35% do 2016.g.“

I osnovne SMJERNICE DJELOVANJA:

1. Edukacija i osvješćivanje populacije o ranom otkrivanju KRK-a uz naglašavanje individualne odgovornosti za zdravlje (odaziv na preventivni program)
2. Jačanje uloge LOM-a i patronaže u poticanju osoba na odaziv
3. Stvaranje preduvjeta u OB Pula (prostor, kadrovi, oprema) za prihvatanje većeg broja osoba na kolonoskopiju (sukladno povećanju odaziva)

A tijekom 2013. godini realizirane slijedeće obveze iz OPERATIVNOG PLANA AKTIVNOSTI:

– aktivnosti su prikazane po smjernicama:

A tijekom 2013. godini realizirane su obveze iz OPERATIVNOG PLANA AKTIVNOSTI – aktivnosti su prikazane po smjernicama, uz kratki opis i iznos odobrenih/isplaćenih financijskih sredstava iz Proračuna Istarske županije ili drugih izvora (ako su uplaćeni kroz Proračun Istarske županije).

1. Edukacija i osvješćivanje populacije o ranom otkrivanju KRK-a uz naglašavanje individualne odgovornosti za zdravlje (odaziv na preventivni program)

---

povećanje vidljivosti preventivnog programa u lokalnim zajednicama

1.1. Zavod za javno zdravstvo Istarske županije - obilježavanje „Dana u plavom“

Prvi put smo organizirali obilježavanje „Dana u plavom“ čime smo se priključili Europi u obilježavanju ožujka - Europskog mjeseca svjesnosti o kolorektalnom raku (raku debelog i završnog crijeva) i SAD-u koji ga također obilježavaju. Organizatori događanja su bili Zavod za javno zdravstvo Istarske županije i Liga protiv raka Pula pod pokroviteljstvom Istarske županije i Grada Pule. Obilježen je na pulskoj tržnici 1. ožujka 2013.g. od 10,00-12,00 sati. Na štandu su organizatori i volonteri, učenici Srednje medicinske škole te osobe iz javnog života nosili plave šalove te dijelili prigodne edukativne i promotivne materijale, materijale za testiranje krvi u stolici i plave vrpce (međunarodni simbol borbe protiv raka debelog crijeva). Cilj je bio predočiti javnosti važnost i veličinu ovog problema, informirati ljude o prevenciji i ranom otkrivanju raka debelog crijeva te potaknuti na preuzimanje vlastite odgovornosti za zdravlje – odaziv na preventivne preglede.

IZ PRORAČUNA ISTARSKE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: **10.000,00 kn**

1.2. Zavod za javno zdravstvo Istarske županije - obilježavanja Dana zdravih gradova

Povodom obilježavanja Dana zdravih gradova 20. svibnja na pulskoj tržnici sudjelovali smo na štandu Zdrava Istra predstavljajući novi županijski javnozdravstveni prioritet rak debelog i završnog

---

crijeva. Zdravstvene radnice Zavoda promovirale su rano otkivanje raka debelog crijeva dijeleći građanima materijal za slanje uzoraka na testiranje stolice na okultno krvarenje.

1.3. Zavod za javno zdravstvo Istarske županije - promocija programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva

U listopadu je Zavod za javno zdravstvo Istarske županije organizirao promociju programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva te je po prvi put u našoj županiji izložen veliki napuhani model debelog crijeva. Građani su uz stručno vodstvo prolazili kroz njega i upoznavali se s izgledom dobroćudnih i zloćudnih promjena koje u njemu mogu nastati te važnošću prevencije i ranog otkrivanja. Promocija je trajala tri dana: u petak, 11. listopada 2013. od 9.00 do 12.00 sati na pulskoj tržnici, organizatori, suradnici (Medicinska škola, liječnici OB Pula) i članovi Lige za borbu protiv raka Pula dijelili su prigodne edukativne i promotivne materijale, materijale za testiranje krvi u stolici i plave vrpce (međunarodni simbol borbe protiv raka debelog crijeva); u subotu 12. listopada 2013. ponovile su se iste aktivnosti, ali u sklopu Obrtničkog sajma na Karolini od 10.00 do 14.00 sati; u ponedjeljak 14. listopada 2013. u dvorištu Zavoda model debelog crijeva razgledavali su građani, pacijenti i radnici ustanove, a organizirano su ga uz prigodno predavanje posjetili učenici i nastavnici Medicinske škole Pula (ukupno oko šezdeset učenika). U ova tri dana smo zainteresiranima podijelili oko tri stotine testova na okultno krvarenje te mnoštvo promotivnih materijala. Navedene aktivnosti su popraćene od strane raznih medija, a dodatno su liječnice Zavoda u veljači i listopadu 2013. u emisiji Stetoskop (Radio Pula) govorile o programu ranog otkrivanja raka debelog crijeva.

- Osmišljavanje planova edukacije i osvješćivanja populacije te do-edukacije zdravstvenih djelatnika

1.4. Hrvatski liječnički zbor- istarska podružnica u sklopu projekta EDUKACIJOM DO ZDRAVLJA

organizirali su 6 edukativnih predavanja namijenjenih pučanstvu grada Pazina, Poreča, Rovinja, Umaga, Buzeta i općine Medulin. Predavanja je održao abdominalni kirurg Opće bolnice Pula. Prezentirani su prvi znakovi, mogućnosti ranog otkrivanja i liječenja raka debelog crijeva, vlastiti rezultati, rad kliničko-onkoloških timova u OB Pula, a isto je uspoređeno s trenutnim stopama i rezultatima dijagnostike i liječenja u Europi i svijetu. Višekratno je akcentirana važnost preventivnih testova i odaziva besplatnim pregledima koji nude mogućnost ranog otkrivanja raka u fazi kad je operabilan, a mogućnosti liječenja su bolje.

1.5. Dogovoreno je s Društvom Crvenog križa Istarske županije

da će u 2014.g. biti provedena **edukacija edukatora** (liječnika i medicinskih sestara) - suradnika po njihovim gradskim društvima koji će u 2014. i sljedećim godinama educirati javnost diljem Istre.

1.6. Zavod za javno zdravstvo IŽ u drugom ciklusu Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva

poslao je 17.410 kuverti s pozivom na uključivanje u program osobama rođenim 1939.-1941. i 1961.-1963.g. Na adrese svih (2473) osoba koje su se odazvale u program (pismeno odgovorili da se žele testirati) poslali su kuverte s materijalima za uzimanje i besplatno slanje uzoraka stolice na testiranje u Zavod. Testirani su svi pristigli uzorci stolice na okultno krvarenje. Termin za kolonoskopiju ponudili smo svim osobama s pozitivnim testom uz prethodni dogovor s njihovim obiteljskim liječnicima (telefonom ili osobnim kontaktom u prostorima ZJZ te pismeno sa svim potrebnim uputama i kupovnicama). U prvom ciklusu (2008.-2013.g.) je materijale za testiranje

dobilo 70.545 osoba, testirano je 14.245 osoba, uz ukupni odaziv od 20,2%, 920 pozitivnih (6,5%), 745 (81,1% pozitivnih) obavilo kolonoskopiju i kod 624 (83,8% kolonoskopiranih) nađen je patološki nalaz (od toga kod 38 osobe otkriven je karcinom, kod 309 polipi, 168 hemeroidi, 93 divertikli, kod 16 osoba druge bolesti).

IZ PRORAČUNA ISTARSKJE ŽUPANIJE odobreno je i isplaćeno: 20.000,00 kn

2. Jačanje uloge LOM-a i patronaže u poticanju osoba na odaziv

U studenom 2013.g. u Zavodu za javno zdravstvo provedena je edukacija edukatora - svih epidemiologa o ovom županijskom prioritetnom području. Oni će početkom 2014.g. u dogovoru s Istarskim domovima zdravlja provesti edukaciju obiteljskih liječnika i drugih zdravstvenih radnika po čitavoj županiji (po ispostavama IDZ) kako bi ih potaknuli da se jače uključe u motiviranje vlastitih pacijenata na uključivanje u program ranog otkrivanja.

3. Stvaranje preduvjeta u OB Pula (prostor, kadrovi, oprema) za prihvata većeg broja osoba na kolonoskopiju (sukladno povećanju odaziva)

U OB Pula u sklopu Djelatnosti za unutarnje bolesti, u Odjelu za gastroenterologiju djeluje endoskopska ambulanta. U 2013.g. nabavili su jedan kolonoskop s endoskopskim stupom, tako da sada funkcioniraju 2 kolonoskopa (treći je stariji od 10 g.). Nedostaje još endoskopskih aparata, a postoji potreba i za uređenjem prostora ambulante. Liječnika endoskopičara (5) i medicinskih sestara endoskopičarki (3) imaju dovoljno. Također, imaju dobro organiziran multidisciplinarni stručni tim za kolorektalni karcinom.

- Podrška oboljelima:

3.1. Stoma klub djeluje pri Ligi protiv raka Pula.

Osim što sudjeluje u već spomenutim javnim i promotivnim akcijama s ciljem edukacije opće populacije o raku debelog crijeva, važnosti dijagnostike i ranog otkrivanja raka debelog crijeva; članovi Kluba redovito se sastaju, ali posjećivali su i novooboljele na abdominalnoj kirurgiji i /ili one koji nisu bili u mogućnosti dolaziti u Klub.

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za ovo prioritetno područje:

Namjena sredstava – po smjernicama	planirana financijska sredstva (kn)	utrošena financijska sredstva (kn)
1. edukacija i osvješćivanje populacije o ranom otkrivanju KRK-a uz naglašavanje individualne odgovornosti za zdravlje (odaziv na preventivni program)	30.000,00	30.000,00
2. jačanje uloge LOM-a i patronaže u poticanju osoba na odaziv	0,00	0,00
3. stvaranje preduvjeta u OB Pula (prostor, kadrovi, oprema) za prihvata većeg broja osoba na kolonoskopiju (sukladno povećanju odaziva)	0,00	0,00
UKUPNO:	30.000,00	30.000,00

Odgovorne osobe za prioritetno područje: *Daniјela Lazarić-Zec i Romanita Rojnić*

prioritetno područje: PALIJATIVNA SKRB

Razvoj palijativne skrbi u Istarskoj županiji u 2013. godini planiran je na slijedeći način:

- a) Organizacija palijativne skrbi u IŽ i koordinacija razvoja projekta odvija se na županijskoj razini
- b) Centar za palijativnu skrb IŽ iz kojeg se koordinira, povezuje i administrira rad svih pružatelja usluga palijativne skrbi, kao i njihova edukacija, te vrši promocija palijativne skrbi situiran je u Djelatnosti za palijativnu skrb Istarskih domova zdravlja
- c) Vanbolničku medicinsku palijativnu skrb pruža Mobilni palijativni tim sa sjedištem u Djelatnosti za palijativnu skrb Istarskih domova zdravlja
- d) Osim spomenutog, PS u Istarskoj županiji se razvija i u slijedećim smjerovima: bolnička palijativna skrb; socijalna palijativna skrb; volonteri u palijativnoj skrbi; posudionice pomagala; duhovna palijativna skrb.

Planirane i provedene aktivnosti u 2013. godini po ciljevima

1. ORGANIZACIJA PALIJATIVNE SKRBI I KOORDINACIJA RAZVOJA PROJEKTA NA ŽUPANIJSKOJ RAZINI

CILJ 1.1: Koordinirati razvoj projekta palijativne skrbi na županijskoj razini, menadžment projekta		
RB	PLANIRANE AKTIVNOSTI	IZVJEŠĆE REALIZIRANOG
1.1.1	Održavanje redovitih sastanaka Županijskog tima za PS kojeg čine odgovorne osobe raznih segmenta PS, nadziranje i objedinjavanje rada svih ostalih pod-timova koji rade na pružanju PS (tim IDZ, bolnički tim, tim volontera, socijalni, duhovni,..)	Tijekom 2013. godine održana su 4 sastanka Županijskog Tima za palijativnu skrb (20. veljače, 11. lipnja, 15. studenog te 11. prosinca) uz nekoliko sastanaka u manjim skupinama po raznim segmentima palijativne skrbi
1.1.2	Definiranje plana obvezne edukacije za osobe uključene u pružanje usluga PS	Definiran je plan edukacije za osobe uključene u PS za 2013. godinu i to: * Edukacija TIMA (teoretska i klinička praksa – Zagreb 5 osoba na postdiplomskom tečaju, Rijeka hospicij, Graz – 4 osobe) * Edukacija socijalnih radnika * Edukacija volontera (Labin, Pula) * Medicinskih sestara (Pazin, Pula)
1.1.3	Poticanje daljnjeg razvoja projekta kroz planiranje zapošljavanja i edukacije liječnika i više medicinske sestre iz područja PS, kao temelj razvoja savjetodavnog modela rada specijalističko-konzilijarnog MPT	Liječnik i viša medicinska sestra zaposleni u Centru za PS djeluju savjetodavno prema pacijentima i drugim zdravstvenim radnicima; u sklopu Županijskog tima se pregovara o potrebi zapošljavanja još jednog tima – mlađih djelatnika koji bi se dodatno educirali u PS; pregovaralo se sa MZ kako bi HZZO odobrio još jedan tim za rad u PS

1.1.4	Definiranje korisnika pojedinih usluga, te načine upućivanja i traženja usluga	Definirane su usluge na lokalnoj razini, a djelovalo se i na nacionalnoj razini: 1. Razrađen je protokol upućivanja, pružanja i evidentiranja usluga na razini MPT 2. Članovi Županijskog tima za PS sudjelovali su u razvoju strateškog plana razvoja palijativne skrbi Hrvatske i postavljanju nacionalnih smjernica na razini Povjerenstva za palijativnu skrb Ministarstva zdravlja i HDPM.
1.1.5	Stručna prezentacija projekta	Objavljena su 3 stručna članka u knjizi Osnove palijativne medicine, Medicinska naklada 2013 J.F. Marković: Palijativni pristup i palijativni principi. 7-16.; Evaluacija u palijativnoj skrbi 22-26. i Irena Grahovac; Uloga ljekarnika u palijativnoj skrbi 89-97. Projekt PS u Istri je prezentiran na brojnim stručnim skupovima, između ostalog na: 1) Internacionalni kongres Person in Medicine and Healthcare- Science and Art Dubrovnik. How to be a person in a palliative care team (Biti osoba u palijativnom timu) (J. FM) i Kontrola boli – Ibuprofen (I. Grahovac); 2) Organization of community palliative care service in Istrian County (JFM, DB, AI, SGŽ, RK) prezentirano na 13 World congress of the European association for palliative care u Pragu; 3) U organizaciji Sanicademia u Opatiji je na međunarodnom kongresu PS Beyond pain-across borders prezentiran rad u Istri: R. Katačić, J F Marković, B. Kovačević 4) Prezentacija 'Uloga sestre u MPT' na sajmu zdravlja u Vinkovcima (17. Sajam zdravlja, Sajamski zbornik i izvješća, str 137); 5) Predavanje na MF Zagreb u okviru poslijediplomskog studija Osnove palijativne medicine.
1.1.6	Suradnja s stručnim društvima: Hrvatsko društvo palijativne skrbi, HLZ, HLK, CEPAMET, EAPC...	Članovi Županijskog tima za PS su surađivali sa: 1) CEPAMET i HDPM (2 Savjetovanja županija i edukacije u njihovoj organizaciji); 2) EAPC obavljen prijevod za EAPC: Prague Charter dostupan na http://www.eapcnet.eu/LinkClick.aspx?fileticket=8ZWZY8S2H9w%3d&tabid=1904 3) Kings College London POS implementation; 4) Koordination Palliativbetreuung Steiermark (Graz)
1.1.7	Razmatranje potrebe i mogućnosti uključivanja specijalista fizikalne medicine i fizioterapeuta u rad MPT	Definirana je potreba za uključivanjem fizijatra u MPT, dr. Dolores Gersinich je ušla u MPT u studenom 2011. godine
1.1.8	Razvoj izvanbolničke institucionalne njege palijativnih bolesnika (stacionari/hospicij/dnevni boravci) – pripremna faza	Započeli su ozbiljni pregovori Istarske županije s Porečko-pulskom biskupijom o zajedničkim aktivnostima oko organiziranja hospicija u Puli
1.1.9	Predstavljanje projekta Županijskoj skupštini, osiguravanje podrške	Dokumenti vezani za palijativu poslani su na Skupštinu i prezentirani su, osigurana je podrška Županijske skupštine
1.1.10	Osmisliti logotip	Osmišljen je logotip Palijativne skrbi Istarske županije
1.1.11	Definirati suradnju s ustanovama iz obrazovnog sustava (Srednja medicinska škola Pula i Politehnika Pula – predavanje predmeta o PS; Medicinski fakultet Zagreb – organiziranje ljetne prakse i praktične edukacije studenata)	Definirana je suradnja na razini Medicinski fakultet – CEPAMET, članovi Istarskog MPT sudjeluju kao predavači. Zbog pravnih i organizacionih teškoća MPT je odustao od suradnje s Politehničkom školom. Dio praktičke nastave Srednje medicinske škole obavlja se u palijativnoj skrbi.

CILJ 1.2: Osigurati financiranje projekta palijativne skrbi u IŽ

RB	PLANIRANE AKTIVNOSTI	IZVJEŠĆE REALIZIRANOG
1.2.1	Osiguravanje sredstava iz županijskog proračuna za potrebe implementacije projekta	Sredstva su u potpunosti osigurana iz županijskog proračuna i namjenski su utrošena
1.2.2	Pregovaranje s HZZO-om i Ministarstvom zdravlja vezano uz financiranje i priznavanje palijativnih timova i kreveta u Mreži	Pročelnica UO za zdravstvo i socijalnu skrb, kao i članovi Županijskog tima u više su navrata razgovarali sa predstavnicima MZ o potrebi priznavanja palijativnih kreveta i još jednog tima u Mreži javne zdravstvene službe; u sklopu Nacionalne strategije razvoja PS Istarskoj županiji je određeno 17-21 palijativnih kreveta
1.2.3	Pružanje podrške oko prijavljivanja na EU natječaje	Obavljeno je nekoliko preliminarnih razgovora sa potencijalnim partnerima za prijavu na EU natječaje
1.2.4	Dogovaranje kriterija plaćanja dodatnog rada zdravstvene njege za potrebe palijativnih bolesnika (iznad standarda)	U nekoliko sastanaka sa predstavnicima pružatelja usluga zdravstvene njege u kući dogovarani su kriterij dodatnog plaćanja rada za potrebe palijativnih bolesnika, te je za taj rad u 2013. godini isplaćeno dodatnih 100.000,00 (sa pozicije 575 u Proračunu Istarske županije za 2013. godinu.)

2. CENTAR ZA PALIJATIVNU SKRB ISTARSKE ŽUPANIJE**CILJ 2.1: Koordinirati i administrirati rad svih sudionika pružanja palijativne skrbi (s pacijentom u središtu) i međusobno ih povezivati.**

RB	PLANIRANE AKTIVNOSTI	IZVJEŠĆE REALIZIRANOG
2.1.1	Održavanje redovitih koordinativnih sastanaka članova specijalističko-konzilijarnog Mobilnog palijativnog tima	Održano je 7 koordinativnih sastanaka MPT
2.1.2	Organizacija psihološke podrške članovima MPT kroz grupni rad predvođen od strane psihijatra.	Dr. Tomislav Peharda, specijalist psihijatrijske medicine održao je 8 sastanaka psihološke podrške članovima MPT
2.1.3	Djelovanje kao koordinativna spona između LOMa, obitelji ili drugih osoba koje «prijavljuju» potrebitog palijativnog pacijenta MPTa	Tijekom 2013. godine 381 novih pacijenata je uključeno u PS i pružene su im usluge MPT
2.1.4	Osmišljavanje načina koordiniranog rada i suradnje MPT s patronažnom službom i zdravstvenom njegom (dok se ne educira VMS koja će biti zadužena za njihovo savjetovanje).	Definirane su procedure rada. Prosljeđene su informacije patronažnim sestrama o novim pacijentima u PS. Odvija se svakodnevna komunikacija sa patronažnim sestrama (većinom u Puli) o praćenju stanja pacijenata. Članovi MPT su prisustvovali na sastancima sa Zdravstvenom njegom u kući (ZNJUK), prosljeđivanje informacija o radu savjetovišta i posudionica MPT se odvija, kao i komunikacija (telefonom) sa sestrama iz ZNJUK.
2.1.5	Povezivanje korisnika s posudionicama pomagala	12 pacijenata posudili krevete i 14 pacijenata posudili aspiratore iz IDZ Pula
2.1.6	Vođenje registra palijativnih pacijenata	Svi pacijenti u PS su uneseni u kompjuterski program uz pomoć VMS Nevenke Ferlin i učenice Andrijane Tijanić.
2.1.7	Poticanje ravnomyernog korištenja palijativnih usluga u svim dijelovima IŽ (praćenje na osnovi registra)	Usluge MPT se osim u Puli dobro koriste na Poreštini i Bujštini, donekle zadovoljavajuće u Rovinju, dok u jugoistočnoj i centralnoj Istri pacijenti uopće ne koriste usluge PS.

2.1.8	Razmatranje zapošljavanja administrativne osobe za rad u Centru	Radu Centra za PS pomažu dodatno VMS Nevenka Ferlin i učenica Andrijana Tijanić.
2.1.9	Priprema potrebne dokumentacije za rad, protokola rada s bolesnicima i njegovateljima (formulari pregleda, upitnika, informiranog pristanka bolesnika, povratna informacija o usluzi od strane njegovatelja)	U tijeku je tiskanje obrasca koji će članovi MPT popunjavati u kućnoj posjeti. Dio medicinske dokumentacije je postavljen u formulare a dio se uključuje u informatički sustav

CILJ 2.2: Promocija projekta (u struci i javnosti)		
RB	PLANIRANE AKTIVNOSTI	IZVJEŠĆE REALIZIRANOG
2.2.1	Poticanje LOM na uključivanje u palijativnu skrb (kućne posjete) i korištenje usluga MPT putem posjeta po Ispostavama IDZ	Redovito se tjedno održavaju posjete LOM koji rade u ispostavama Poreč i Umag. U Puli, u Flanatičkoj 27 posjete se održavaju 1x mjesečno. Potrebna je pomoć drugih dionika projekta u poticanju na aktivnije uključivanje drugih ispostava IDZ.
2.2.2	Medijska promocija za građanstvo (predavanja, članci u novinama, radio i TV emisije)	* 13.03. Predavanje umirovljenicima, TV prilog * Članci i intervjui u Ladonji, Glas Istre, Radio Labin, TV Istra (2), HRT * snimanje dokumentarnog filma Fade in
2.2.3	Uspostavljanje WEB stranice za javnost	Uspostavljene pod-stranice PS na web stranicama IDZ i Istarske županije, objavljujane su novosti na stranicama Istarske županije
2.2.4	Obilježavanje dana palijativne skrbi	Odrađene aktivnosti: * 9.10.13.gostovanje na TV Istra World hospice and palliative care day * http://www.worldday.org/events/ * 19.10.13. Edukacija iz PS u Splitu
2.2.5	Priprema vodiča za oboljele i članove obitelji-njegovatelje; tisak , distribucija	Krajem godine dizajniran je letak o PS, tiskano je 10.000 komada i započela je distribucija

CILJ 2.3: Koordinirati i implementirati plan edukacije		
RB	AKTIVNOSTI	IZVJEŠĆE REALIZIRANOG
2.3.1	Edukacija vodećih članova Tima po zaključcima Županijskog tima za PS (2 DR, 2 MS)	1) Tijekom siječnja i veljače 2013 godine obavljena je prva poslijediplomska edukacija: Osnove palijativne medicine na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu: CEPAMET. Tečaj su pohađali Diego Brumini, Bosiljka Kovačević, Egle Rojnić. J. Franinović Marković i Irena Grahovac bile su predavači i polaznici edukacije. (5 članova). 2) U studenom 2013 je obavljena klinička edukacija u Grazu: Medizinische Univerizitat Graz. Elizabethinen Krankenhaus Graz i Albert Schweizer Hospiz Graz, u trajanju od tjedan dana. Na kliničkoj edukaciji bili su Diego Brumini, Bosiljka Kovačević, Dragan Gurgurić i J. Franinović Marković (4 člana)
2.3.2	Edukacija ostalih koji su uključeni u pružanje PS po zaključcima Županijskog tima za PS (npr. poslijediplomski tečajevi, tečajevi za volontere, ...)	1) jednodnevna edukacija socijalnih radnika 2) edukacija volontera preko Lige protiv raka

3. SPECIJALISTIČKO-KONZILIJARNI MOBILNI PALIJATIVNI TIM

CILJ 3.1: Palijativnim pacijentima na kućnoj njezi diljem Istarske županije i njihovim obiteljima osigurati dostupnost usluga specijalističko-konzilijarnog mobilnog palijativnog tima u kući (u suradnji s LOM, patronažnom službom i zdravstvenom njegom u kući).		
RB	AKTIVNOSTI	IZVJEŠĆE REALIZIRANOG
3.1.1	Osiguravanje palijativnim pacijentima na kućnoj njezi kućne posjete liječnika specijalista – članova MPT	Tijekom 2013. godine obavljeno je 1.213 kućnih posjeta članova MPT (liječnika – dr. Brumini, dr. Marković, dr. Srdoč, dr. Božac)
3.1.2	Osiguravanje palijativnim pacijentima na kućnoj njezi indicirane medicinske intervencije i zahvate koji se mogu obavljati u kućnim uvjetima (primjena intravenske, intramuskularne ili subkutane terapije; promjena/stavljanje urinarnog katetera; abdominalna punkcija, pleuralna punkcija; citološka punkcija/biopsija; postavljanje nazo-gastrične sonde; previjanje; nekrektomija; mjerenje koncentracije O ₂ ; aspiracija dišnih putova; incizije; UZV pretraga;...)	Pruženo je 1.192 medicinskih intervencija
3.1.3	Osiguravanje palijativnim pacijentima na kućnoj njezi i članovima obitelji indicirane psihološke i psihoterapeutske intervencije (psihoterapija, suportivna psihoterapija, fokalna psihoterapija, KBT problem solving, žalovanje,...)	Odrađene su 44 psihološke i psihoterapeutske intervencije (dr. Peharda i prof. Kuzmanović)
3.1.4	Osiguravanje palijativnim pacijentima na kućnoj njezi i članovima obitelji telefonske konzultacije i savjetovanja	Izvršeno je 850 konzultacija i savjetovanja
3.1.5	Omogućavanje palijativnim pacijentima u kućnim uvjetima olakšani pristup pojedinim dijagnostičko-terapeutskim zahvatima u zdravstvenim ustanovama (npr. palijativna radioterapija u KBC Rijeka)	Za 10 pacijenata olakšan je pristup u KBC Rijeka
3.1.6	Evaluacija rada MPT	UO za zdravstvo i socijalnu skrb i Županijskom timu za PS je podneseno detaljno Izvješće o radu MPT

CILJ 3.2: Osigurati savjetodavnu podršku palijativnim pacijentima i njihovim obiteljima kroz rad savjetovališta diljem Istarske županije		
RB	AKTIVNOSTI	IZVJEŠĆE REALIZIRANOG
3.2.1	Rad onkologa i psihijatra u savjetovalištu u Poreču	45 pacijenata je odrađeno u savjetovalištu u Poreču
3.2.2	Rad onkologa i psihijatra u savjetovalištu u Umagu	U Umagu se pacijenti nisu uključili u savjetovališta, potrebno je analizirati u čemu je problem i napraviti bolju promociju rada MPT
3.2.3	Rad onkologa u savjetovalištu u Pazinu	U Pazinu se pacijenti nisu uključili u savjetovališta, potrebno je analizirati u čemu je problem i napraviti bolju promociju rada MPT
3.2.4	Rad psihoonkološkog savjetovališta psihologa u savjetovalištu u Labinu	U Labinu se pacijenti nisu uključili u savjetovališta, potrebno je analizirati u čemu je problem i napraviti bolju promociju rada MPT
3.2.5	Otvaranje savjetovališta na novim lokacijama (Rovinj u pregovorima) i sa novim specijalistima	U Rovinju se pacijenti nisu uključili u savjetovališta, potrebno je analizirati u čemu je problem i napraviti bolju promociju rada MPT

CILJ 3.3: Pružiti stručnu podršku u radu s palijativnim pacijentima smještenima u izvanbolničkim stacionarnim ustanovama		
RB	AKTIVNOSTI	IZVJEŠĆE REALIZIRANOG
3.3.1	Pružanje stručne podrške u radu s palijativnim pacijentima smještenima u izvanbolničkim stacionarnim ustanovama	Odrađeno je 47 konzultacijskih posjeta stacionarima

CILJ 3.4: Osigurati savjetodavnu podršku zdravstvenim djelatnicima PZZ koji pružaju palijativnu skrb pacijentima na kućnoj njezi		
RB	AKTIVNOSTI	IZVJEŠĆE REALIZIRANOG
3.4.1	Osiguravanje savjetodavne podrške zdravstvenim djelatnicima PZZ koji pružaju palijativnu skrb pacijentima na kućnoj njezi (LOM, patronažna služba, zdravstvena njega u kući)	Izvršeno je 321 konzultacija sa LOM – ovima i suradnicima

4. BOLNIČKA PALIJATIVNA SKRB

CILJ 4.1: Osigurati pružanje usluga psihoonkološkog tima		
RB	AKTIVNOSTI	IZVJEŠĆE REALIZIRANOG
4.1.1	Rad psihoonkološkog tima; koordinacija rada sa pacijentom u središtu	Rad psiho-onkološkog tima se vrši kontinuirano jedanput tjedno, uz to se vrši po potrebi i situacijama „outpatient and inpatient“ rad onkologa, psihijatra i psihologa u prepoznavanju rizičnih bolesnika te liječenju onih sa potrebom psihoonkološkog tretmana.
4.1.2	Grupna edukacija i psihološka podrška medicinskih sestara, VMS i liječnika koji rade sa palijativnim pacijentima	Odrađeno je nekoliko sastanka i organiziran psihoonkološki konzilij, odrađene su pripremne radnje za zapošljavanje psihologa koji će uz psihijatra vršiti edukaciju, pokrenuta je supervizija rada zdravstvenih radnika u palijativnom radu (7 djelatnika, 10 susreta)
4.1.3	Psihološko-psihijatrijska podrška pacijentima u fazi akutne bolesti i rekonvalescentima; te njihovim obiteljima (psihoonkološko grupno savjetovanje, savjetovanje u specifičnim situacijama, edukacija onkoloških bolesnika i obitelji) – uključenje Lige protiv raka Pula	U sklopu projekta <i>Unapređenje mentalnog zdravlja bolesnika oboljelih od malignih bolesti i njihovih obitelji</i> vršena su grupna psihoterapija, savjetovanja i edukacije za 18 korisnika i 45 članova obitelji. Usluge <i>Psihološkog savjetovišta za onkološke bolesnike</i> koristilo je 262 bolesnika i 165 člana obitelji u dnevnoj bolnici Opće bolnice Pula i na odjelu kardiovaskularne kirurgije.

CILJ 4.2: Integrirati rad Ambulante za bol OB Pula s ostalim komponentama projekta PS		
RB	AKTIVNOSTI	IZVJEŠĆE REALIZIRANOG
4.2.1	Integriranje rada Ambulante za bol OB Pula s ostalim komponentama projekta PS	Ambulanta za bol do kraja godine nije dodatno integrirana u projekt (osim kroz rad zdravstvenih djelatnika u OB)

CILJ 4.3: Vršiti pripreme aktivnosti za otvaranje Akutnog palijativnog odjela unutar OB Pula

RB	AKTIVNOSTI	IZVJEŠĆE REALIZIRANOG
4.3.1	Pripreme aktivnosti i potrebni pregovori oko formiranja Akutnog palijativnog odjela u OB Pula (istočno krilo zaraznog odjela?) – infrastruktura i kadar (potreba novog zapošljavanja, definiranje načina uključivanja postojećeg osoblja, edukacija)	Budući da su se konkretizirali pregovori oko izgradnje hospicija u Puli te budući da je OB krenula u sanacijski proces, a po planu izgradnje Nove bolnice u Puli stari zarazni odjel je namijenjen tehničkoj službi, odlučeno je da se za sada neće ići dalje u smjeru formiranja Akutnog palijativnog odjela u OB Pula
4.3.2	Priprema smjernica i kriterija o prijemu pacijenata na akutni palijativni odjel	Kriteriji prijema na stacionarni palijativni odjel će se odnositi na hospicijsku, a ne bolničku palijativnu skrb

5. SOCIJALNA PALIJATIVNA SKRB**CILJ 5.1: Osmisliti socijalnu palijativnu skrb u IŽ i njenu integraciju u ostale komponente PS IŽ**

RB	AKTIVNOSTI	IZVJEŠĆE REALIZIRANOG
5.1.1	Sastavljanje radne grupe koja će se baviti socijalnom palijativnom skrbi u IŽ	Sastavljena je radna grupa koja je imala za cilj definirati način uključivanja socijalnih radnika u rad, njihove permanentne edukaciju kao i osmisliti instrumente kojima će se socijalni radnici služiti u radu. Jedan diplomirani socijalni radnik prisustvovao je edukaciji koja je organizirana od strane Medicinskog fakulteta vezano uz model razvoja palijativne skrbi u RH. Održano je 6 sastanka radne grupe.
5.1.2	Definiranje modela rada socijalne službe u pružanju PS prilagođenog lokalnim uvjetima, te sam rad socijalnih radnika u pružanju usluga palijativnim pacijentima i njihovim obiteljima	Definirane su usluge i način uključivanja socijalnih radnika u program palijativne skrbi i to na taj način međusobnog povezivanja zdravstvene i socijalne skrbi. Inicijativa za uključivanjem socijalnih radnika dolazi od mobilnog tima palijativne skrbi o čemu je i prethodno obaviješten obiteljski liječnik. Dogovoreno je da se prva posjeta ili kontakt socijalnog radnika s bolesnikom ili obitelji izvrši unutar nekoliko dana. Na području cijele Poreštine su kroz projekt <i>Hospicij – kućna skrb</i> Doma za starije i nemoćne osobe Poreč pružene socijalne, psihološke i zdravstvene usluge za 70 korisnika i oko stotinjak članova njihovih obitelji.
5.1.3	Edukacija članova tima	Po izraženom interesu za uključivanje u program organizirana je jednodnevna edukacija za socijalne radnike na kojoj je educirano 15 socijalnih radnica iz cijele Istre.
5.1.4	Opisivanje usluga i načina integracije socijalne PS s ostalim komponentama PS	Radna grupa za socijalnu PS je definirala i opisala usluge i način rada socijalnih radnica kao integrativni dio ostalih komponenta PS. U razdoblju od ljeta do kraja godine bilo je 49 inicijativa za uključivanjem socijalnih radnika, od toga je odrađena 31 usluga (neki su pacijenti preminuli prije dolaska socijalne radnice). Kratkom evaluacijom rada utvrđeno je da: * Uočava se veliki nerazmjer između inicijativa koje su dolaze sa područja Pule i ostalih gradova Istre, te je glavnina bolesnika sa područja Pule * Da u pravilu obitelj nije bila upoznata s pravima iz socijalne i drugih vidova skrbi koje su propisane zakonima ili aktima lokalne i regionalne samouprave te s mogućnošću i načinom njihove realizacije * Da socijalnog radnika doživljavaju kao osobu koja će im pored gore navedenog pružiti podršku kako bolesniku tako i članovima obitelji u nastalim specifičnim poredbama, pomagati ih i uključiti se u zajedničkom planiranju skrbi o bolesniku u zavisnosti o specifičnim potrebama i snazi obitelji

		* Da su kapaciteti vaninstitucionalne socijalne skrbi (njega i pomoć u kući i organizirana prehrana) nedovoljni
5.1.5	Pripremanje pregleda prava pacijenata u palijativnoj skrbi u skladu sa novim zakonom o socijalnoj skrbi i sa pravima pacijenata iz socijalnih odluka JLS	Pripremljen je pregled prava pacijenata i podijeljen svim socijalnim radnicama koje su uključene u pružanje usluga palijativnim pacijentima.

CILJ 5.2: Osigurati kontinuitet dostupnosti savjeta medicinskih sestara palijativnim bolesnicima (24/7) kroz projekt *Halo, niste sami!*

RB	AKTIVNOSTI	IZVJEŠĆE REALIZIRANOG
5.2.1	Definiranje načina suradnje MS iz projekta <i>Halo, niste sami</i> s Centrom za PS	Razmatraju se mogućnosti uključivanja sestara iz projekta <i>Halo, niste sami</i> u dežuranje za palijativne bolesnike
5.2.2	Edukacija sestara	Izvršena su informativna predavanja za sve medicinske sestre doma A. Štiglić i Vila Maria

CILJ 5.3: Osmisliti načine smještaja palijativnih bolesnika u socijalne ustanove (privremeno ili trajno)

RB	AKTIVNOSTI	IZVJEŠĆE REALIZIRANOG
5.3.1	Vršenje pripremnih aktivnosti za pronalaženje lokacije i otvaranje kroničnog palijativnog odjela u sklopu ustanove u sustavu socijalne skrbi (uz moguće stacionare u zdravstvenim ustanovama)	Razvojem okolnosti i novonastalih situacija, aktivnosti su preusmjerene na izgradnju i osnivanje hospicija u Istarskoj županiji
5.3.2	Izviđanje mogućnosti privremenog smještaja (tranzitorni dom) palijativnog bolesnika u socijalnim ustanovama (dok se ne nađe trajnije rješenje) – odluka na razini Skupštine IŽ o prioritetnom smještaju po strogo određenim kriterijima	Na sastancima radne grupe za socijalnu PS dogovarani su načini realizacije ove aktivnosti, nastavak rada na toj aktivnosti će se odvijati u 2014. godini u sklopu OPA 2014.

6. VOLONTERI U PALIJATIVNOJ SKRBI

CILJ 6.1: Koordinirati rad volontera na različitim razinama pružanja PS i implementacija aktivnosti

RB	AKTIVNOSTI	IZVJEŠĆE REALIZIRANOG
6.1.1	Koordinacija i nadzor nad radom volontera – profesionalni angažman koordinatora, određivanje koji volonter paše kojem pacijentu	Izrađen je popis volontera nakon završene edukacije i podjela po korisnicima (pacijentima) – u Labinu 11 volontera, a u Puli 15 volontera. Izvršen redovit tjedni nadzor telefonom i jednom mjesečno zajednički sastanci u Labinu i Puli
6.1.2	Posjete volontera u kućama pacijenata i u domovima umirovljenika (sat vremena tjedno s korisnikom – šetnja, razgovori, druženje, nabavka namirnica i lijekova, zamjena njegovatelja, priprema obroka, poduka članova obitelji o osnovama kuhanja)	Labin –32 sata posjeta po volonteru – ukupno Labin 352 sata volonterskog rada Pula – 8 sati po volonteru Ukupno Pula – 120 sati volonterskog rada (tečaj je završio 4. 12. 2013.) Sveukupno volonterskog rada u 2013 – 472 sata
6.1.3	Psihološka podrška volonterima Praćenje rada volontera, supervizija i usavršavanje volontera Stručno usavršavanje voditelja i koordinatora	Održano 5 sastanaka sa volonterima u Labinu i 2 u Puli Na svim sastancima izvršena analiza posjeta, pružena psihološka podrška svim volonterima Održano 8 telefonskih konzultacija sa voditeljicom u Labinu
6.1.4	Dogovaranje mogućnosti ulaska volontera u OB Pula i stacionare	Pregovaranja su išla u smjeru rada psihologinje u OB Pula koja će kasnije biti spona prema volonterima uključenima u PS

6.1.5	Popularizacija volonterstva u PS preko VCIŽ	Nakon nekoliko pokušaja pregovora s VCIŽ, koordinatori volontera u pružanju PS su shvatili da mogu samostalno promovirati volonterstvo
6.1.6	Vidljivost rada volontera (priprema posebnih bedževa sa slikom svakog volontera)	Pripremljeno je i podijeljeno 26 posebnih bedževa sa slikom svakog volontera

CILJ 6.2: Edukacija volontera		
RB	AKTIVNOSTI	IZVJEŠĆE REALIZIRANOG
6.2.1	Edukacija novih volontera kroz bazični tečaj (tečaj u Puli i Labinu); pomoć u organizaciji volonterskog rada u Labinu	Labin – 19 educiranih volontera Pula – 30 educiranih volontera
6.2.2	Nabava i podjela edukativne brošurice <i>Hrvatskog društva prijatelja hospicija</i> svim volonterima uključenima u PS	Nabavljeno je i podijeljeno 50 edukativnih brošurica <i>Hrvatskog društva prijatelja hospicija</i>

7. MREŽA POSUDIONICA POMAGALA ZA PALIJATIVNE BOLESNIKA

CILJ 7.1: Organizirati i koordinirati rad posudionica diljem IŽ		
RB	AKTIVNOSTI	IZVJEŠĆE REALIZIRANOG
7.1.1	Koordinacija rada posudionica diljem Istre (vođenje spiska pomagala i pružatelja usluga po svim lokalitetima diljem IŽ, uviđanje potreba za nabavom novih pomagala i širenjem usluga, upućivanje pacijenta i obitelji) u suradnji sa Centrom za PS	U posudionici pomagala 2013. godine u Puli su bile uključene 354 osobe, 222 osobe su preminule. Antidekubitalni madrac bio je posuđen 291 osobi, invalidska kolica 11 osobama, toaletna kolica 22 osobama, krevet bolesnički 15 osobama, toaletna stolica 19 osobama, hodolica 12 osobama, toaletno povišenje 3 osobama. U Labinu je posuđen antidekubitalni madrac 2 osobama u 2013. godini. U Pazinu je posuđen antidekubitalni madrac 12 osobama u 2013. godini, 6 osoba je preminulo. Nabavljena su nova pomagala: 70 antidekubitalnih madraca i 2 toaletnih kolica –za Pulu 50 madraca; za Pazin 10 madraca i 1 toaletna kolica, za Labin – 10 madraca i 1 toaletna kolica.
7.1.2	Definiranje načina sufinanciranja korištenja pomagala od strane krajnjih korisnika	Dogovoreno je da korisnici neće sufinancirati posudbu pomagala
7.1.3	Otvaranje novih posudionica – širenje mreže po drugim ljekarnama, udrugama, zdravstvenim i socijalnim ustanovama	Otvorene su posudionice u Labinu i Pazinu
7.1.4	Pružanje psihološke podrške njegovateljima i članovima obitelji pri posudbama (prije i poslije smrti pacijenta)	Broj obavljenih razgovora psihološke potpore: Pula 373; Pazin 12; Labin 2

8. DUHOVNA PALIJATIVNA SKRB

CILJ 8.1: Osmisliti duhovnu palijativnu skrb u IŽ i njenu integraciju u ostale komponente PS IŽ		
RB	AKTIVNOSTI	IZVJEŠĆE REALIZIRANOG
8.1.1	Definiranje modela rada duhovne PS prilagođenog lokalnim uvjetima	Obzirom na premještaj imenovanog koordinатора duhovne palijativne skrb u drugu županiju, usluge duhovne skrbi palijativnim pacijentima se postižu uključivanjem ordinirajućih župnika.

8.1.2	Edukacija pružatelja usluga duhovne PS	Nije odrađeno radi premještaja koordinatora
8.1.3	Opisivanje usluga i načina integracije s ostalim akterima u PS, te suradnja s ostalim vjerskim zajednicama i karitativnim ustanovama	Nije odrađeno radi premještaja koordinatora

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za ovo prioritetno područje:

PALIJATIVNA SKRB	Planirano u 2014.	Ostvareno u 2013.
1. Razvoj multidisciplinarnog projekta palijativne skrbi u IŽ – organizacija i koordinacija, Centar za palijativnu skrb IŽ, rad specijalističko-konzilijarnog Mobilnog palijativnog tima, bolnička palijativna skrb, socijalna palijativna skrb, mreža posudionica pomagala, volonteri u palijativnoj skrbi, duhovna palijativna skrb (aktivnosti su detaljno razrađene u posebnom Planu razvoja PS u IŽ). Tu spadaju sve aktivnosti osim 4.1.3 i dio aktivnosti 5.1.2	724.000,00	710.635,08 kn
2. Psihološko savjetovanje i unapređenje mentalnog zdravlja palijativnih bolesnika i njihovih obitelji (Projekti: Psihološko savjetovanje za onkološke bolesnike; Unapređenje mentalnog zdravlja bolesnika oboljelih od malignih bolesti i njihovih obitelji) - Aktivnost 4.1.3	36.000,00	36.000,00 kn
3. Hospicij – kućna skrb - Aktivnost – dio 5.1.2 koji se odnosi na rad u Poreču	40.000,00	40.000,00 kn
UKUPNO (1.+2.+3.):	800.000,00	786.635,08 kn

Obrazloženje: Manje utrošena sredstva odnose se na manje troškove medijske promocije i putne troškove za vanjske suradnike.

Odgovorne osobe za prioritetno područje: *Roberta Katačić*

---

prioritetno područje: ZAŠTITA ZRAKA

U proceduri definiranja prioriteta za plansko razdoblje 2013. – 2014. Plana za zdravlje okolišne problematike nisu ušle u prioritete ciljanih skupina, fokus grupa niti su podržana u sklopu web ankete. Isto tako, konsenzus konferencija nije uvrstila ekološku problematiku u prioritete Plana za zdravlje. Ipak, na temelju učestalih prosvjeda građana sa područja labinštine, posebno od perioda puštanja u pogon tvornice kamene vune u Općini Pićan, na inicijativu Tima za Plan za zdravlje, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb IŽ uključio je „Zaštitu zraka“ u prioritete.

U cilju definiranja problema imenovana je multidisciplinarna radna skupina od stručnjaka iz različitih institucija i udruga (Akademska zajednica, ZZJZIŽ Holcim d.o.o, Zelena Istra, IŽ, JLS), koja je, na radionici održanoj 24. listopada 2012. godine, sagledala problematiku i definirala egzaktno problem u prioritetu „Zaštita zraka“.

Problem, unutar PRIORITETA ZAŠTITA ZRAKA je egzaktno definiran i glasi: „Informacije o kvaliteti zraka su, sukladno zakonskom propisu, prezentirane javnosti previše stručno i dostupne su isključivo informatički pismenim osobama, što za posljedicu ima nekvalitetnu informiranost javnosti i nepovjerenje u rezultate mjerenja.“

Obzirom na problem koji je prepoznat u samoj proceduri definiranja problema, kroz Operativni plan za 2013. godinu su definirana dva područja djelovanja i to:

1. Administrativne mjere i program praćenja kakvoće zraka na području IŽ – zadaci i aktivnosti koje se provode na području Istarske županije, a koji proizlaze iz provedbe odredbi Zakona o zaštiti zraka i podzakonskih provedbenih akata RH koji su harmonizirani s zakonskom regulativom EU;
2. Unapređenje sustava informiranja javnosti – zadaci i aktivnosti koji će definirati alate da se rezultati administrativnih mjera kvalitetnije i transparentnije prinesu široj javnosti i time postepeno vrati povjerenje u institucije koje provode aktivnosti glede zaštite i unapređenja kakvoće zraka na području Istarske županije.

1. Administrativne mjere i program praćenja kakvoće zraka na području IŽ

ZADATAK	AKTIVNOST	ODGOVORNI IZVRŠITELJ	ROK	IZVRŠENJE PLANA
Usvajanje Programa unapređenja i zaštite zraka	Javna rasprava o Nacrtu prijedloga Programa unapređenja i zaštite zraka na području IŽ	UO za održivi razvoj, Odsjek ZPIO	veljača 2013.	Nacrt prijedloga Programa kojega izrađuje ovlaštena institucija još uvijek je u postupku dorade pa stoga nije niti upućen u postupak javne rasprave.
	Usvajanje Programa unapređenja i zaštite zraka na području IŽ	Stručne službe Županijska skupština		Nakon dovršetka Nacrta prijedloga i provedene procedure javne rasprave isti će se, putem župana uputiti u proceduru usvajanja na predstavničko tijelo IŽ

Praćenje kakvoće zraka	Provođenje programa praćenja kakvoće zraka za 2013. godinu	Zavod za javno zdravstvo IŽ, Služba zdravstvene ekologije	kraj 2013.	<p>Zavod za javno zdravstvo IŽ (u daljnjem tekstu: Zavod) je, sukladno Ugovoru s IŽ proveo program praćenja kakvoće zraka za 2013. godinu. Sukladno odredbi točke 4. Ugovora Zavod će godišnje izvješće dostaviti županiji do 15. ožujka 2014. godine.</p> <p>Obzirom da Zavod kod obrade pojedinačnih uzoraka nije identificirao povećane koncentracije onečišćujućih tvari za očekivati je da će se kvaliteta zraka na području IŽ kretati u okvirima kvalitete iz 2012. godine.</p> <p>Prema izvješću Zavoda iz 2012. godine prva kategorija zraka zabilježena je na svim mjernim postajama po svim mjernim pokazateljima onečišćenja zraka osim na mjernoj postaji Ripenda gdje je zabilježana druga kategorija zraka s obzirom na ozon kao onečišćujuću tvar.</p>
	Usvajanje Izvješća o kakvoći zraka na području županije za 2012.	Zavod za javno zdravstvo IŽ i Stručna služba Skupštine, Župan, Predsjednik Skupštine,	svibanj 2013.	Godišnje izvješće o kakvoći zraka na području IŽ za 2012. godinu je usvojeno od strane župana u lipnju 2013. godine te je u cijelosti objavljeno na službenim Internet stranicama IŽ i dostavljeno Agenciji za zaštitu okoliša IŽ.
Katastar emisija u zrak - Registar onečišćivača okoliša (ROO)	Komunikacija s obveznicima prijave podataka u ROO bazu	UO za održivi razvoj, Odsjek za ZOIP	kontinuirano	U razdoblju od 1. siječnja 2014. godine do 1. ožujka 2014. godine svi poslovni subjekti sa područja IŽ (oko 800 subjekata) koji proizvode emisije u zrak iz stacionarnih izvora uslijed proizvodnih procesa i/ili grijanja poslovnih prostora u obavezi su emisije za 2013. godinu prijaviti u Bazu ROO. Tijekom tog perioda djelatnici UO za održivi razvoj, Odsjeka za zaštitu prirode i okoliša, kao nadležno tijelo u županiji intenzivno provode komunikaciju s subjektima kako bi se kvalitetno izvršila prijava količina onečišćujućih tvari u zrak.
	Verifikacija podataka	UO za održivi razvoj, Odsjek za ZOIP	15. lipnja	Od 1. ožujka do 15. lipnja 2014. godine djelatnici nadležnog odsjeka provode verifikaciju unosa podataka što uključuje provjeru kvalitete i tehničku ispravnost samih prijava. U slučaju nedostataka o

				<p>obvezi su osigurati izmjenu i dopunu uz komunikaciju s obveznicima i nadležnom inspekcijom zaštite okoliša. Do kraja tekuće godine traje komunikacija s Agencijom zaštite okoliša oko izrade nacionalnog izvješća.</p>
--	--	--	--	---

Zaključno:

Tradicija praćenja kvalitete zraka na području Istarske županije je rezultat iznimnog zalaganja Zavoda za javno zdravstvo IŽ koji je tijekom dugog vremenskog perioda od 1982. godine, uz financijsku podršku IŽ, kontinuirano unapređivao sustav praćenja kadrovski, opremom i akreditacijom pojedinih metoda te se time profilirao u instituciju koja prati sve trenove i izazove vezano uz tu problematiku.

Tako se, u domeni „zaštite zraka“ tijekom 2013. godine, usluga prema našim građanima proširila sa program praćenja koncentracije peludnih zrnaca u zraku obzirom da su alergolozi ukazali na znatan broj alergija uzrokovanih peludom kao alergenom. Naime, uz financijsku potporu IŽ, instaliran je prvi uzorkivač peludi na području IŽ. Uzorkivač je smješten na zgradi ZZJZ IŽ u Nazorovoj ulici u Pula. 2013. godina bila je godina osposobljavanja stručnog djelatnika Zavoda kao i uhodavanje metode uzorkovanja i identifikacije peludnih zrnaca karakterističnih za podneblje južne Istre. Sam program je započeo 2014. godine, predstavljanjem programa javnosti i izradom peludne prognoze za grad Pulu koja se objavljuje na službenim Internet stranicama Zavoda.

2. Unapređenje sustava informiranja javnosti

Planirane aktivnosti s područja unapređenja sustava informiranja javnosti (izrada projektnog zadatka, utvrđivanje potreba javnosti, prezentacija dobivenih rezultata, definiranje aktivnosti po prioritetu za 2014. godinu, uvrštavanje dobivenih aktivnosti u program javnih potreba IŽ za 2014. godinu, analiza, evaluacija i ocjena pristiglih projekata i predlaganje aktivnosti po prioritetu za 2014. godinu) nisu u potpunosti realizirane zbog pomanjkanja financijskih sredstava.

Projektni zadatak za utvrđivanje potreba javnosti glede poboljšanja sustava informiranja koji bi, na osnovu provedenih mjerenja, bio razumljiviji i dostupniji široj javnosti je radna skupina razmotrila i definirala ali nije izvršena provedba utvrđivanja potreba putem institucije/tvrtke koja bi se morala odabrati putem javne nabave jer za to nisu bila osigurana sredstva u proračunu županije.

U Javnom pozivu za prijavu projekata iz područja zdravstva i socijalne skrbi u Istarskoj županiji za 2013. godinu nije bilo uključeno područje „Zaštite zraka“ čime članovi tima zaduženi za prioritet „Zaštita zraka“ nisu imali niti jedan projekt za ocjenu.

ZADATAK	AKTIVNOST	ODGOVORNI IZVRŠITELJ	ROK	IZVRŠENJE PLANA
Unaprijediti sustav informiranja javnosti o kakvoći zraka na način da je informacija razumljiva i dostupna široj javnosti	Izrade projektnog zadatka za utvrđivanje potreba javnosti glede poboljšanja sustava informiranja koji bi, na osnovu provedenih mjerenja, bio razumljiviji i dostupniji široj javnosti.	radna grupa prioriteta	do kraja veljače 2013	Projektni zadatak za utvrđivanje potreba javnosti glede poboljšanja sustava informiranja koji bi, na osnovu provedenih mjerenja, bio razumljiviji i dostupniji široj javnosti je radna skupina razmotrila i definirala ali nije izvršena provedba utvrđivanja potreba putem institucije/tvrtke koja bi se morala odabrati putem javne nabave jer za to nisu bila osigurana sredstva u proračunu županije.
	Provedba utvrđivanja potreba javnosti	institucija/tvrtka odabrana putem javne nabave IŽ	do 31. svibnja 2013.	zbog neosiguranih financijskih sredstava aktivnost nije provedena
	Prezentacija dobivenih rezultata	Tim za zdravlje Radna grupa Institucija koja je provela istraživanje	do 15. lipnja 2013.	-
	Definiranje aktivnosti po prioritetu za 2014. godinu.	Radna grupa	do 15. srpnja 2013.	Radna grupa je definirala operativni plan za 2014. godinu u kojem nije bila aktivnost vezana za uvrštavanje aktivnosti po prioritetu „zaštita zraka“ u program javnih potreba
	Uvrštavanje dobivenih aktivnosti u program javnih potreba IŽ za 2014. godinu	UO za zdravstvo i socijalnu skrb	Rok objave javnog poziva	
	Analiza, evaluacija i ocjena pristiglih projekata	radna grupa	15. rujan 2013.	
	Predlaganje aktivnosti po prioritetu za 2014. godinu	Radna grupa	1. listopada 2014.	

Zaključno:

Planirane aktivnosti s područja unapređenja sustava informiranja javnosti (izrada projektnog zadatka, utvrđivanje potreba javnosti, prezentacija dobivenih rezultata, definiranje aktivnosti po prioritetu za 2014. godinu, uvrštavanje dobivenih aktivnosti u program javnih potreba IŽ za 2014.

---

godinu, analiza, evaluacija i ocjena pristiglih projekata i predlaganje aktivnosti po prioritetu za 2014. godinu) nisu u potpunosti realizirane zbog pomanjkanja financijskih sredstava.

Financijska sredstva za ovo prioritetno područje nalaze se u razdjelu Upravnog odjela za održivi razvoj, i to na slijedeći način:

Namjena sredstava – po smjericama	planirana financijska sredstva (kn)	utrošena financijska sredstva (kn)
1. Administrativne mjere i program praćenja kakvoće zraka na području IŽ	632.216,76	632.216,76
2. Unaprjeđenje sustava informiranja javnosti	-	-
Proračun Istarske županije UKUPNO:	632.216,76	632.216,76

Odgovorne osobe za prioritetno područje: *Ljiljana Dravec i Aleksandar Stojanović*

---

prioritetno područje iz perioda 2005.-2012.:

PREVENCIJA I LIJEČENJE OVISNOSTI I POREMEĆAJA U PONAŠANJU DJECE I MLADIH

---

1. Iz rada Službe za prevenciju, izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti i zaštitu mentalnog zdravlja Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije

Tijekom 2013. godine, u Službi za prevenciju, izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti i zaštitu mentalnog zdravlja Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije provodila se je provodila prevencija, dijagnostika, izvanbolničko liječenje, rehabilitacija i resocijalizacija mladih osoba s rizikom i s poteškoćama s područja mentalnog zdravlja, povremenih uzimatelja (konzumenata) i ovisnika o psihoaktivnim drogama. Isto tako, radilo se i s članovima obitelji korisnika. Provodili su se motivacijski programi, programi smanjenja štete (individualni metadonski i buprenorfinski programi i zaštitno preventivni programi koji se odnose na hepatitis B, C te AIDS i sifilis), «Drug free» program, programi resocijalizacije ovisnika i preventivni programi u odgojno – obrazovnim ustanovama. Stručni rad se odvijao putem individualnog, partnerskog, obiteljskog savjetodavnog i psihoterapijskog tretmana konzumenata i ovisnika, te grupne psihoterapije roditelja i članova obitelji korisnika. Provodila se je i priprema za bolnički detoksifikacijski program (PK Rab, PB «Sestre Milosrdnice» i PB Vrapče), kao i pripreme za različite programe terapijskih zajednica u RH. Dijagnostika i izvanbolničko liječenje ovisnika također se je provodilo i u ambulantama u Poreču i Rovinju. Na području Istarske županije djeluju dvije udruge, UZPIRO CRO i Institut, koje su se bavile resocijalizacijom i rehabilitacijom ovisnika. Provodili su se i brojni preventivni programi, kao što su razna predavanja, tribine, radionice i javno zdravstvene aktivnosti za djecu i mlade, roditelje.

Tijekom 2013. godine, u Službi za prevenciju, izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti i zaštitu mentalnog zdravlja radilo se je s 664 osobe, koje su se javile zbog problema zlouporabe droga. Za sve 664 osobe ispunjen je Pompidou upitnik za potrebe registra ovisnika pri Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo. S ovisnicima i konzumentima došlo je 185 roditelja ili članova obitelji, koji su također uključeni u tretman.

Od ukupnog broja korisnika Službe zbog zlouporabe droga (664), najveći postotak čine heroinski ovisnici (84,3 %). Ako pogledamo razdoblje od prethodnih 6 godina, možemo zaključiti da je ova brojka uglavnom stabilna, uz male varijacije. To je važan podatak, jer nam govori da već registrirani ovisnici ostaju u tretmanu. Po učestalosti dolazaka, osobe koje su došle u Službu zbog zlouporabe marihuane (10,5 %) sljedeće su po broju.

U 2013. godini u Službi je registrirano 259 novoevidentiranih korisnika usluga.

Zbog zlouporabe (kao glavno sredstvo) javilo se:

- heroina (opijata) 29 osoba
- marihuane 30 osoba
- amfetamina 4 osobe
- savjetovalište 196 osoba (od toga 13 osoba zbog problema s alkoholom, 3 osobe zbog kockanja, 180 osoba zbog drugih problema s područja mentalnog zdravlja)

Broj novoevidentiranih heroinskih ovisnika jednak je kao i prošle godine, što je važan podatak jer nam govori da nema rasta ove pojave. Broj novoevidentiranih osoba koje su se javile zbog konzumacije marihuane manji je za 33,3 %. Pad broja osoba koje su se u Službu javile zbog konzumacije marihuane mogli bi objasniti zakonskim promjenama vezanim uz posjedovanje marihuane, koje su se desile početkom 2013. godine. Naime, Općinsko državno odvjetništvo više nije nadležno i ne može izricati Posebne obaveze odvikavanja od konzumacije marihuane koje su

se izvršavale u našoj Službi. Za ovaj problem nadležan je Prekršajni sud i ovaj podatak nam ukazuje da je potrebno ispitati mogućnosti suradnje s Prekršajnim sudom.

Tijekom 2013. godine izvršena su testiranja kapilarne krvi kod 138 osoba te su kod 38,8 % testiranih dokazana antitijela na C hepatitis.

Ako objedinimo podatke o radu s ovisnicima dobivene u Službi za prevenciju, izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti i zaštitu mentalnog zdravlja i u ambulantama u Poreču i Rovinju, dobivamo slijedeće rezultate:

Broj korisnika u 2013. g. prema vrsti droge i u savjetovalištu (Služba, ambulante u Poreču i Rovinju)

Vrsta droge	2013. godina
Sve droge	834
Opijati (heroin)	730
Heptanon	7
Buprenorfin	6
Marihuana	70
Ecstasy	1
Cocain	5
Amphetamini	14
Tablete	1
Savjetovalište	314

Broj ovisnika i konzumentata droga po mjestu stanovanja u 2013. (Služba, ambulante u Poreču i Rovinju)

Mjesto stanovanja	2013. godina
Ukupno	834
Pula	505
Labin	61
Rovinj	41
Poreč	97
Pazin	12
Umag, Buje, Buzet	78
Istra	794
Ostale županije	34
Stranci	6

PROJEKTI ODABRANI TEMELJEM JAVNOG POZIVA

Nositelj i naziv projekta	Osnovne značajke projekta i rezultati	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
<p>2. Udruga Institut - Program Smanjenja šteta</p>	<p>Podijeljeno je 68230 igala, 38995 štrcaljki, 4975 kondoma, 225 lubrikanata, 12440 ampula destilirane vode, 41860 alkoholnih tufera, 379 kutija za odlaganje infektivnog otpada, 480 brošura o krvlju i spolno prenosivim bolestima, HIV/AIDS u, HCV, HBV, sigurnijem korištenju droga i postupcima pri predoziranju. Tijekom godine bilježimo ukupno 276 korisnika, od tog broja 33 osobe prvi put se javljaju u udrugu. 13 osoba je upućeno u programe rehabilitacije, a 12 ovisnika je motivirano na anonimno i besplatno testiranje na HIV, HCV i HBV pri HZJZ IŽ. U 75 odlazaka u akcije čišćenja javnih površina od sitnog i infektivnog otpada sudjelovalo je 26 volontera i 5 osoba sa izrečenom mjerom zamjena kazne zatvora za rad za opće dobro. Čistilo se 19 lokacija u Puli i 1 lokacija u Poreču. Poduzeće "Ekoplanet" d.o.o. je preuzelo na spaljivanje 263,1 kg infektivnog otpada. Otvornjem i opremanjem jedinog Drop in centra u županiji omogućili smo našim korisnicima obavljanje osobne higijene, pranja i sušenja robe, gledanje TV, kruh i pekarske proizvode, tople napitke: čaj i kava, topli obrok: juha, mjerenje razine šećera u krvi, mjerenje tjelesne težine, edukacije o spolno i krvlju prenosivim zarazama, predoziranju. Vanjski rad s ovisnicima se odvija u Puli na 12 punktova za one korisnike koji ne mogu ili ne žele doći u prostorije Drop ina, a isto tako se po prethodnom dogovoru odlazi u Umag, Poreč- 2 lokacije, Rovinj- 2 lokacije, Višnjan, Bale, Fažana, Banjole, Štinjan i Krnica</p>	<p align="center">30.000,00 kn</p>
<p>3. Udruga za prevenciju, rehabilitaciju o resocijalizaciju liječenih ovisnika o drogama. UZPIRO-CRO Pula – Prevencija, rehabilitacija i resocijalizacija liječenih ovisnika o drogama kroz edukaciju do zaposlenja</p>	<p>Izvršenje projekta se odvijalo sukladno planiranom, a to je potvrđeno procesnom i završnom evaluacijom od strane internih kontrolnih i nadzornih subjekata (mentora, voditelja, Upravnog odbora i vanjskih suradnika). Povećan je broj korisnika na edukaciji i zapošljavanju unutar udruge kroz sezonski rad u poljoprivredi uz naknadu i javnim radovima u Udruzi uz mjesečnu plaću. Sveukupno uposlenih u ove dvije kategorije 13 novouposlenih. Ostvarena su sredstva za provođenje programa iz više natječaja iako nisu ostvarena po svim planiranim davateljima potpore pa su zamijenjena drugima i povećanim vlastitim učešćem i donacijama. U povećanju broja volontera zabilježeno je minimalno prekoračenje planiranog. Promocija projekta/programa ostvarena je više od planirane i to vlastitim prezentacijama na javnim mjestima tijekom čitave godine. Najveći je uspjeh zabilježen upravo ostvarenjem glavnog cilja projekta, zaposlenje na 12 mjeseci 3 korisnika, dobivenim iz sredstava za poticaj zapošljavanja u javnim radovima prema kandidiranom Poslovnom planu za 2013. godinu, posredstvom Zavoda za zapošljavanje podružnice Pula, a 1 uposlenika financiranog iz projekta Ministarstva zdravlja RH. Isto tako su osigurana sredstva za uposlenje 9 korisnika na ukupno 90 dana u godini za sezonski rad u poljoprivredi uz naknadu od brutto 92,38 za osam sati rada.</p>	<p align="center">30.000,00 kn</p>

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za ovo prioritetno područje: 60.000,00 kn

Odgovorne osobe za prioritetno područje: *Helena Mitrović i Ines Pušar*

prioritetno područje iz perioda 2005.-2012.:

RANO OTKRIVANJE RAKA DOJKE

1. Iz rada Službe za javno zdravstvu Zavoda za javno zdravstvo

Rak dojke, iako i dalje najčešći rak kod žena, više nije županijski prioritet te su za mamografije u 2013.g. osigurana nešto manja sredstva (100.000,00 kn) u odnosu na ranije godine (150.000,00 kn). Stoga je Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb Istarske županije uputio krajem 2012.g. preporuku jedinicama lokalne samouprave da preuzmu financiranje i organiziranje mamografskih pregleda za žene rođene 1967.g, a prema mogućnosti i žena rođenih 1965.g. Ovu preporuku prihvatili su gradovi Pula, Poreč, Rovinj, Pazin i Vodnjan i općine Barban, Tar-Vabriga i Vrsar. Navedeno je od osobite važnosti jer se time postiže kontinuitet programa mamografija i metodologije obuhvata žena u dobi od 46 do 69 godina.

U radu na županijskom programu preventivne mamografije za žene rođene 1967. naišli smo na problem: matični uredi nisu mogli dostaviti popise žena mamografskim jedinicama te se Istarska županija obratila za pomoć MUP-u. Obzirom da je popis žena od MUP-a dobiven krajem lipnja, s pozivima na mamografije krenulo se kasnije od uobičajenog te su aktivnosti pozivanja i mamografiranja dijelom prebačene i na 2014.godinu. Također je dovršavano mamografiranje žena rođenih 1966. godine.

Od početka provedbe Županijskog programa 2005. godine do 2013. godine pozvano je 9 godišta odnosno 16.489 žena te je mamografiju putem županijskog programa učinilo oko 5400 žena. Ukupni obuhvat svih ovih godina je oko 48%, a vjerujemo da je i veći jer nismo uspjeli dokumentirati sve podatke za žene koje su obavile mamografiju izvan Županijskog programa. Mamografija obavljena u sklopu Županijskog programa za oko 50% žena ujedno je i prva mamografija u životu, dakle osnovna mamografija na osnovi koje će se uspoređivati sljedeće snimke.

Rezultati Županijskog programa preventivne mamografije (2005.-2013. godina)

Godište	Pozvano	Odazvano	Odazvano + obavile unutar 24 mj.*	%
1959.	1827	746	1065	58,29
1960.	1836	645	1023	55,72
1961.	1807	648	953	52,74
1962.	1918	723	980	51,09
1963.	1823	582	875	48,00
1964.	1787	590	809	45,27
1965.	1907	587	835	43,79
1966.	1817	516	738	40,62
1967.**	1767	370	243	34,69
ukupno	16489	5407	2484	47,86

*uključene i žene koje su po drugoj osnovi obavile mamografiju

** provedba u toku

Preventivnom mamografijom rak dojke otkriven je kod 13 žena rođenih 1959.-1967.godine.

U Općoj bolnici Pula u 2013.g. nakon što je nabavljena potrebna oprema počela se provoditi biopsija sentinel limfnog čvora.

Udruge su provodile uobičajene programe podrške oboljelima te organizirale obilježavanje Dana narcisa i Dana ružičaste vrpce.

PROJEKTI ODABRANI TEMELJEM JAVNOG POZIVA		
Nositelj i naziv projekta	Osnovne značajke projekta i rezultati	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ (kn)
2. Gea Pula, Klub žena liječenih od karcinoma dojke – Prevencija karcinoma dojke, post-operativna rehabilitacija i limfna drenaža operiranih i liječenih žena	<p>Projekt se uspješno provodi od 1997. godine. Glavni mu je cilj smanjenje smrtnosti od raka dojke na području Istarske županije te podizanje razine svijesti žena o važnosti prevencije i poticanje na samopregled i preventivne preglede, osposobljavanje žena za samostalno obavljanje samopregleda dojki, brža postoperativna rehabilitacija operiranih žena i povećanje kvalitete života. Sudionici projekta su stručno medicinsko osoblje, liječnici onkolozi, viši fizioterapeuti, više medicinske sestre, psiholozi, treneri yoge, umjetnici, stručni suradnici i volonteri raznih zanimanja. Aktivnosti koje se provode su: savjetovalište, ciljane medicinske vježbe, terapijska yoga, keramička radionica, tematska predavanja te humanitarne akcije Dan narcisa, Dan zdravih dojki i Dan ružičaste vrpce. Dosadašnji rezultati su osvještenija populacija, brža postoperativna rehabilitacija liječenih žena, znatno poboljšano stanje žena s limfedemom ruku, osposobljenost većeg broja ženske populacije za samopregled, veći broj preventivnih pregleda te veće zadovoljstvo članica kluba sa aktivnostima koje se u klubu odvijaju, brojnije članstvo, veći interes za volonterski rad, prepoznatljivost i zadovoljstvo lokalne sredine s radom Kluba. Na područjima postoperativne rehabilitacije i podizanja svijesti postignuti su vidljivi rezultati i pomaci. Budući da se u posljednje vrijeme povećava broj oboljelih žena mlađe životne dobi od oko 30 godina intenzivno se razmišlja o tome kako utjecati na ranije otkrivanje bolesti kako bi liječenje bilo učinkovitije. Zato se i na razini Hrvatske pojavila inicijativa o provođenju screeninga ultrazvukom za žene rizičnih dobnih skupina do 40 godina.</p>	60.000,00
3. Liga protiv raka Labin – Metode ranog otkrivanja raka dojke	<p>"Postoji trajna potreba u zajednici da se edukacijom o ranom otkrivanju raka dojke podigne svijest o bolesti koja ranim otkrivanjem postiže izlječenje u 98 % slučajeva, te se indirektno smanjuje mortalitet od te bolesti. Od 1999.-2012. Na labinštini je, od raka dojke registrirano 187 novooboljelih žena. Podaci o dobi žena u vrijeme otkrivanja, kao i mortalitetna statistika obrađuju se pri službi za javno zdravstvo. Na labinštini se, osim ovog projekta, ne provodi nikakva sustavna edukacija o ovom javnozdravstvenom problemu. Tijekom 2013. Je od strane lige protiv raka nastavljeno provođenje edukacije na temu metoda ranog otkrivanja raka dojke. Predavanjima održanim u</p>	5.000,00

	prostorima osnovnih škola prisustvovalo je 158 korisnica-majki učenika VIII razreda. Sve aktivnosti provedene su u planiranim terminima i u okviru raspoloživih sredstava."	
4. Liga protiv raka Pula – Rehabilitacijsko-terapijske keramičke radionice za osobe liječene od karcinoma	U uobičajenoj praksi, osobe liječene od karcinoma imaju fizikalnu terapiju s jedne strane i organizirane društvene aktivnosti s druge. Terapijske keramičke radionice objedinjuju razvijanje motoričkih sposobnosti i psihosocijalne dobrobiti kreativnog rada u malim grupama. Kreativni rad i rad u grupi je iznimno stimulativan 'čistač' mračnih misli kao i rezigniranosti koju vrlo često osjeća osoba oboljela od onkološke bolesti. Polaznice su radeći u maloj istoznačnoj grupi pod stručnim vodstvom stekle više samopouzdanja, poboljšale su motoriku svojih ruku i dlanova, a glina im je kao medij pomogla da se opuste i relaksiraju.	10.000,00
5. Zavod za javno zdravstvo IŽ – Koordinacija i evaluacije Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke na županijskoj razini	Od prosinca 2011. godine provodi se treći ciklus pozivanja žena u sklopu Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke (poziv na treću mamografiju). U trećem ciklusu obuhvaćene su žene rođene 1943.-1962. godine. U 2013. godini 19.385 žena navedenih godišta je od Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije dobilo pismeni poziv s mjestom provedbe i terminom mamografije. Treći ciklus pozivanja bit će dovršen početkom 2014.g.	20.000,00
6. Istarski domovi zdravlja – Provedba Županijskog programa mamografiranja	Obavljeno je 195 mamografskih pregleda žena (od čega 29 žena s invaliditetom), odnosno po ispostavama: Buzet 37, Labin 28, Rovinj 19; Pula 93, Umag 18.	100.000,00

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva: 195.000,00 kn

Odgovorne osobe za prioritetno područje: *Daniјela Lazarić-Zec i Romanita Roјnić*

prioritetno područje iz perioda 2005.-2012.:
UNAPRJEĐENJE KAKVOĆE VODA

Na konsenzus-konferenciji održanoj 2005. godine je s visokim stupnjem konsenzusa odgovornih profesionalaca, političkih predstavnika kao i predstavnika zajednice za plansko razdoblje 2005. – 2012. kao peti prioritet Plana za zdravlje odabran prioritet UNAPRJEĐENJA KAKVOĆE VODA. Tijekom planskog razdoblja postignuti su zacrtani ciljevi na način da su svi korišteni vodni resursi zadržani u vodoopskrbi uz postojeću tehnologiju prerade te su dva bunara, koja su bila isključena iz vodoopskrbnog sustava, vraćena u funkciju vodoopskrbe nakon instalacije nove tehnologije obrade vode (tehnologija membranske filtracije - uklanjanje NO₃). Isto tako, značajno je istaknuti da je sustav institucionaliziran te je stvoren vrlo dobar profesionalni odnos i suradnja među svim dionicima. Praćenjem „starog prioriteta“, kao predstavnici tima Plana za zdravlje u prioritetu VODA želimo da se takav odnos nastavi te da uz političku i zakonodavnu podršku na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini uspostavimo dobro stanje svih voda, a posebno podzemnih voda koje koristimo kao pitku vodu.

Tijekom 2013. godine nastavljeno je provođenje planova, projektnih mjera i aktivnosti dionika koji su bili prepoznati tijekom implementacije prioriteta u planskom razdoblju 2005.-2012. Svima je bazni dokument i dalje Zakon o vodama i podzakonski akti donijeti temeljem zakona te Odluka o zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće na području Istarske županije, usvojena na Skupštini Istarske županije u kolovozu 2005. godine i dopunjena 2011. godine (Sl. novine IŽ 12/05, 2/11).

Kratak prikaz aktivnosti provedenih tijekom 2013. godine prikazan je kroz četiri grupe i to:

1. Provođenje administrativnih mjera zaštite vodnih resursa i podizanje ekološke svijesti o očuvanju okoliša
2. Unaprjeđenje gospodarenja krutim otpadnim tvarima
3. Unaprjeđenje sustava javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda
4. Podizanje kvalitete vodoopskrbnog sustava

1. Provođenje administrativnih mjera zaštite vodnih resursa i podizanje ekološke svijesti građana

AKTIVNOST	TKO	KADA	IZVRŠENJE PLANA
Provođenje programa praćenja kakvoće sirovih voda izvorišta koji se koriste ili su potencijalni za javnu vodoopskrbu stanovništva, privrede i turizma u IŽ	<ul style="list-style-type: none"> • HV – VGO Ri • ZZZJZ IŽ • UO za održivi razvoj, Odsjek za zaštitu prirode i okoliša IŽ 	Kontinuirano (Izvešće do kraja ožujka tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu)	Tijekom 2013. godine nastavilo se sa praćenjem kakvoće voda po programu financiranom iz proračuna HV i po programu financiranom iz proračuna IŽ. ZZZJZ je do sada izvršio sve ugovorom planirane aktivnosti. Sukladno Ugovoru o provedbi programa praćenja kakvoće sirovih voda, ZZZJZ IŽ će Izvešće, kojim će objediniti rezultate oba programa praćenja kakvoće sirovih voda, dostaviti do 31.03.2014. Nakon prihvaćanja izvješća od strane predstavničkog tijela IŽ isto će se objaviti na web stranicama IŽ kako bi rezultati bili u cijelosti dostupni javnosti. ¹⁾

<p>Provođenje programa mjera zaštite izvorišta temeljem Odluke o zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće u IŽ (Sl. novine IŽ 12/05): izrada projektnog zadatka za izradu Programa i usuglašavanje istog s svim dionicima</p>	<ul style="list-style-type: none"> • IVS – istarski vodozaštitni sustav Buzet • HV –VGO Ri • UO za održivi razvoj, Odsjek za zaštitu prirode i okoliša IŽ 		<p>EC je u sklopu Programa IPA Adriatico odobrila projekt DRINKADRIA u kojem IŽ, kao jedan od 15 partnera, učestvuje i s izradom Programa zaštite izvorišta vode za piće na području IŽ. Ugovor je potpisan 16. prosinca. Projekt traje do ožujka 2016. godine.</p>
<p>Novelacija zona sanitarne zaštite izvorišta temeljem hidrogeoloških istraživanja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • HV-VGO Ri u suradnji s nadležnim tijelima Istarske županije • UO za održivi razvoj, Odsjek za zaštitu prirode i okoliša IŽ 	<p>Kontinuirano prema izvršenim hidrogeološkim istraživanjima koja ugovaraju Hrvatske vode</p>	<p>Tijekom 2012./2013. godine su HV započele hidrogeološka istraživanja na području oko Muntića kao i otvaranje nove bušotine za crpljenje podzemne vode za piće koja bi trebala zamijeniti postojeće pulske bunare koji su u užoj urbanoj sredini. Osim toga započeta su i istraživanja izvora Blaz a sve u cilju da se za južnu Istru osiguraju dovoljne količine vode za piće.</p>
<p>Podizanje ekološke svijesti o očuvanju okoliša</p>	<ul style="list-style-type: none"> • UO za održivi razvoj, Odsjek za zaštitu prirode i okoliša IŽ • JLS • ZZJZ IŽ • Zaklada za razvoj civilnog društva • HV ZG, • Vodovodi, • Mediji 	<p>Kontinuirano</p>	<ul style="list-style-type: none"> • U sklopu projekta DIVA – „Sanacija ilegalnih odlagališta i podizanje svijesti o njihovoj štetnosti“, financiranog iz IPA Programa prekogranične suradnje SI-HR 2007. – 2013. nastavila se jedna od glavnih aktivnosti IŽ, UO za održivi razvoj, Odsjeka za zaštitu prirode i okoliša - medijska kampanja glede podizanja svijesti svih dobrih skupina o štetnosti ilegalnih odlagališta na vodne resurse i na ljudsko zdravlje. Rezultati projekta su vidljivi obzirom da javnost kontinuirano prijavljuje nova ilegalna odlagališta kroz GIS web aplikaciju koja je izrađena u sklopu projekta. Više o medijskoj kampanji na web stranicama projekta - www.diva.istra-istria.hr ili www.projekt.diva-istra.eu • Tijekom 2013. godine, u sklopu projekta DIVA održane su radionice u osnovnim i srednjim školama školama u Buzetu, Puli, Pazinu i Labinu • 22. studenog 2013. godine, u sklopu projekta – Europa u mojoj regiji/gradu održano je cjelodnevno predavanje za studente Fakulteta ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“ na temu „Zaštita voda na krškom području – izazovi za budućnost“. • U sklopu predavanja provedena je i anketa o poznavanju predmetne problematike i to prije i poslije svake tematske cjeline.

¹⁾ Programi praćenja kakvoće sirovih voda su kompatibilni i međusobno se nadopunjuju s ciljem da se dobije veći broj relevantnih pokazatelja za ocjenu kakvoće vode. Programima su obuhvaćene prirodne, ne prerađene vode,

---

koje se koriste za javnu vodoopskrbu. Izuzetak čini nekoliko bunara na pulskom području na kojima nije moguće uzorkovati sirovu vodu, a da se ne dovede u opasnost sigurnost vodoopskrbe.

Tijekom 2013. godine programom praćenja kakvoće vode obuhvaćeni su slijedeći izvori: Sv. Ivan, Gradole, Bulaž, Rakonek, F. Gaja, Kokoti, Plomin, Kožljak, Mutvica; bunari: Ševe, Šišan, Jadreški, Tivoli, Campanož, Peroj, Škatari, Karpi, Rizzi i Lokvere i akumulacija Butoniga na tri dubine (0,5 m pod površinom, mjesto usisa za vodoopskrbu i pridneni sloj-1m od dna).

Ne smije se zaboraviti da su zone prihranjivanja izvorišta i bunara u kršu vrlo osjetljive prema vanjskom onečišćenju što ima za učinak visoku ranjivost podzemnih voda.

Najveća onečišćenja dolaze preko otpadnih voda te putem procjednih voda neuređenih odlagališta otpada zbog čega se godinama provlači u zaključcima izvješća apel prema JLS -ima, tvrtki IVS-d.o.o. i HV te komunalnim trgovačkim društvima da ubrzaju građenje sustava javne odvodnje s uređajima za pročišćavanje kao krajnjim objektima te provedu sanaciju legalnih i "ilegalnih" neuvjetnih odlagališta.

Prema Državnom planu za zaštitu voda definirana je planska kakvoća prema kojem sve podzemne vode koje su namijenjene za vodoopskrbu spadaju u I kategoriju, dok je akumulacija Butoniga svrstana u II kategoriju. Godišnjom statističkom obradom svih analiza definira se vrsta vode. Na području IŽ su odstupanja vrste u odnosu na kategoriju značajna što se može dvojako tumačiti:

- zbog specifičnih geoloških i hidrogeoloških uvjeta te
- zbog antropogenog utjecaja i onečišćenja.

Analizom rezultata ispitivanja u odnosu na sadašnji stupanj obrade vode na izvorima Sv. Ivan, Gradole i Rakonek (taloženje, filtriranje i dezinfekcija) uspješno se uklanja onečišćenje čime se u javnom vodoopskrbnom sustavu osigurava distribucija zdravstveno ispravne vode za piće.

Vode bunara na širem području Pule su tipične podzemne vode sa osobito izraženom mineralizacijom i većim udjelom nekarbonatne tvrdoće. Na bunarima se nastavlja trend porasta hranjivih tvari, posebno nitrata tako da su gotovo svi bunari isključeni iz vodoopskrbe jer nitrati prelaze granične vrijednosti propisane za vodu za piće. Tijekom 2012. godine je Vodovod Pula, zbog sušne godine, uz financijsku i stručnu podršku Hrvatskih voda, ugradio uređaje za pročišćavanje otpadnih voda na Bunar Tivoli (mikro i ultra filtracija) i Campanož (mikro i ultra filtracija i reverzna osmoza).

Tijekom 2013. godine su Hrvatske vode započele hidrogeološka istraživanja na području oko Muntića kao i otvaranje nove bušotine za crpljenje podzemne vode za piće koja bi trebala zamijeniti postojeće pulske bunare koji su u užoj urbanoj sredini. Osim toga započeta su i istraživanja izvora Blaz a sve u cilju da se za južnu Istru osiguraju dovoljne količine vode za piće.

Akumulacija Butoniga je termički stratificirana, što znači da prirodno dolazi do raslojavanja vode što ima za posljedicu različite fizikalno-kemijske osobine vode i različite procese po stupcu vode. Ljetni mjeseci su karakteristični po naglom padu otopljenog kisika prema dnu akumulacije gdje se pojavljuje i anoksija. U takvim uvjetima dolazi do pojave povećanih koncentracija amonijaka, spojeva željeza i mangana te sumporvodika. Također je zabilježen i trend porasta fosfora koji je vrlo važan faktor u eutrofikaciji akumulacije. Obzirom da je u ljetnim mjesecima mjesto usisa više u pridnenim slojevima dolazi do crpljenja vode lošije kvalitete što zahtjeva tehnološki zahtjevniju obradu do standarda za pitku vodu.

2. Unapređenje gospodarenja krutim otpadnim tvarima

AKTIVNOST	TKO	KADA	IZVRŠENJE PLANA
Sanacija postojećih legalnih odlagališta i rekonstrukcija u reciklažna dvorišta i transfer stanice <u>Napomena:</u> Sanacija i rekonstrukcija provoditi će se kontinuirano do uspostave integriranog sustava gospodarenja otpadom na području IŽ i izgradnjom ŽCGO Kaštijun – planirano do kraja 2013. godine	<ul style="list-style-type: none"> • JLS • KP • FZOEU* • IŽ 	kontinuirano	Tijekom 2013. godine komunalne tvrtke su se usmjerile na unapređenje sustava odvojenog prikupljanja korisnog otpada iz komunalnog otpada. Paralelno s time, imajući u vidu da postojeći sustav gospodarenja komunalnim otpadom mora funkcionirati do uspostave novog integriranog sustava, JLS su, putem komunalnih tvrtki, pristupile sanaciji postojećih ne uvjetnih odlagališta i izgradnji novih polja u cilju osiguranja volumena za zbrinjavanje ostatnog dijela komunalnog otpada. IŽ se može pohvaliti da su sva neuvjetna legalna odlagališta sanirana i da komunalne tvrtke posjeduju dozvole za rad što znači da se komunalni otpad odlaže na odlagališta izgrađena sukladno odredbama zakonskih propisa. ŽCGO Kaštijun je započeo s građenjem te je ishodovao 5 od 7 dozvola. Osim toga u postupku je odabir najboljeg ponuđača opreme.

FZOEU - Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

Na radnim sastancima, te pregledom baze Registra onečišćavanja okoliša, uočeno je povećanje količine izdvojeno skupljenog otpada pogotovo onih vrsta otpada koje se prikupljaju na zelenim otocima, a to su papir i karton, plastična i metalna ambalaža te staklo. Uočen je i trend stalnog širenja usluge skupljanja otpada od vrata do vrata koja predstavlja jedan novi, osobniji, princip u gospodarenju otpadom. Također je, Odlukom FZOEU odobrena uspostava reciklažnog centra (u Industrijskoj zoni u Puli) u kojem djeluju dvije nove tvrtke za odvojeno skupljanje otpadom.

3. Unapređenje sustava javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda

AKTIVNOST	TKO	KADA	IZVRŠENJE PLANA
Izgradnja i rekonstrukcija primarne i sekundarne kanalizacijske mreže	JLS KP HV Fondovi	Kontinuirano prema osiguranim financijskim sredstvima	Sve komunalne tvrtke na području IŽ (8) ulažu značajna sredstva u izradu projektne dokumentacije za izgradnju i proširenje primarne i sekundarne kanalizacijske mreže kao i za izgradnju i rekonstrukciju postojeće mreže. Postojeći sustavi javne odvodnje se šire kako bi se što više korisnika priključilo na sustav i time smanjilo opterećenje okoliša te stvorili uvjeti za optimalan rad planiranih UPOV. Najintenzivnije se to radi na području gradova Poreč, Rovinj, Pula, Umag, Novigrad, gradova koji su ušli u rješavanje problematike odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u projekt Jadran. Gradovi koji imaju već biološke UPOV (Pazin, Buzet, Labin, Buje) kao i nekoliko općina intenzivno povećavaju kanalizacijski sustav kako bi se optimizirao rad postojećih uređaja.

Rekonstrukcija i izgradnja uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda	JLS KP Hrvatske vode Fondovi	Kontinuirano prema osiguranim financijskim sredstvima	Najveći pomaci u pripremanju dokumentacije za kandidaturu projekata na programe EU učinjeni su na području Poreštine, Grada Rovinja, gradova Novigrad, Umag, Labin. Na području Poreštine je prihvaćena koncepcija izgradnje 4 odnosno 5 MBR UPOV (kapaciteta 136000 ES) s dislociranjem postojećih uređaja s obale u unutrašnjost i koncepcijom uporabe pročišćene otpadne vode prije upuštanja viška vode putem postojećih (saniranih) podzemskih ispusta. Tvrtka IVS intenzivno priprema dokumentaciju za realizaciju projekta „Malih naselja“ u zonama sanitarne zaštite kako bi također imala spreman projekt za natječaje EU.
--	---------------------------------------	---	--

4. Podizanje kvalitete vodoopskrbnog sustava

AKTIVNOST	TKO	KADA	IZVRŠENJE PLANA
Objedinjavanje vodoopskrbnih sustava sukladno Prostornom planu IŽ	IŽ Hrvatske vode JLS Vodovodi	Sukladno godišnjem planu Hrvatskih voda	Prijedlog Vodoopskrbnog plana je izrađen. Planom su ponuđena projektna rješenja sigurnog snabdijevanja vodom stanovništva i privrede Istarske županije pitkom vodom (izrađivač IGH d.d. PC Rijeka i Zagreb, ožujak 2007.). Tijekom 2013. godine nije bilo aktivnosti glede rasprava i prihvaćanja predmetnog plana na predstavničkom tijelu IŽ.
Zamjena zastarjelih dijelova vodoopskrbne mreže	Vodovodi Hrvatske vode IŽ JLS	Kontinuirano	Vodoopskrbna poduzeća, uz sufinanciranje Hrvatskih voda, JLS-e i Istarske županije i dalje ulažu napore u rekonstrukciji vodoopskrbne mreže te izgradnju nove. Rezultat navedenih aktivnosti je visoki stupanj pokrivenost stanovništva Istarske županije pitkom vodom iz javne vodoopskrbe.
Provedba programa praćenja zdravstvene ispravnosti vode za piće	ZZJZ IŽ IŽ Hrvatske vode Vodovodi	Kontinuirano	Program ispitivanja vode za piće se nastavio i tijekom 2013. godine na vodoopskrbnoj mreži sva tri vodoopskrbna sustava (Istarski vodovod Buzet, Vodovod Pula i Vodovod Labin). Program provodi ZZJZ IŽ a rezultati se objavljuju na službenim Internet stranicama ZZJZ IŽ.
Provedba nadzora nad vodoopskrbnim objektima	ZZJZ IŽ Hrvatske vode Vodovodi MZSS – sanitarna inspekcija	Kontinuirano	Godišnja izvješća o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće objavljuju se medijima.

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva:

VODA ZA PIĆE	Utrošena sredstva iz Proračuna IŽ
1. Provođenje administrativnih mjera zaštite vodnih resursa i podizanje ekološke svijesti o očuvanju okoliša	509.783,24 (sredstva Upravnog odjela za održivi razvoj)
4. Podizanje kvalitete vodoopskrbnog sustava	657.387,80 (sredstva Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb)
UKUPNO	1.167.171,04

- 1) DRINKADRIA - potpisan je Ugovor o sufinanciranju iz sredstava EU – Program IPA Adriatico – partner IŽ: 190.000,00 €.
- 2) ŽIVO – odobren na tijelima EU 18. prosinca 2013. godine – Program IPA CBC SL-HR 2007. – 2013. – IŽ vodeći partner: 586.768,40 €

Odgovorne osobe za prioritetno područje: *Ljiljana Dravec i Aleksandar Stojanović*

Projekti odabrani temeljem javnog poziva koji NISU UVRŠTENI U PRIORITETNA PODRUČJA

Nositelj i naziv projekta	Osnovne značajke projekta i rezultati	Utrošena fin. sredstva iz Proračuna IŽ
<p>1. Udruga Zelena Istra – Zeleni telefon Istarske županije – zaštitom okoliša do zaštite zdravlja</p>	<p>Zeleni telefon je i u 2013. ostvario svoje zadane ciljeve-i dalje je ostao besplatan servis koji rješava i potiče na rješavanje okolišnih problema s ciljem prevencije zdravstvenih rizika kroz zaštitu okoliša. u 2013. godini primili smo ukupno 205 poziva te smo informirali građane, savjetovali ih, rješavali probleme odlaskom na teren ili kontaktiranjem nadležnih službi. Na kategoriju otpada odnosilo se 58, odnosno 28,3% poziva građana. Na drugom mjestu bila je kategorija zelenilo sa 40 poziva ili 19,5% poziva, a na trećem kategorija razno sa 37 ili 18 % poziva građana. Zanimljiv je porast poziva vezanih uz kategoriju voda na koju se odnosi 25 poziva tj. 12,2% poziva. Bili smo vrlo aktivni u traženju informacija i slanju prijave te smo poslali 172 dopisa nadležnim službama, jedinicama lokalne uprave i samouprave te brojnim inspekcijama. Odgovore smo dobili na čak 127 dopisa te možemo zaključiti da se broj riješenih slučajeva i broj pruženih informacija povećao. Sve pozive smo kategorizirali (voda, otpad, zrak, zelenilo, šume, zračenje, razno, životinje, rudarenje). Pružili smo podršku građanskim inicijativama te smo u suradnji s građanima pokretali kampanje. Budući da je 2013., godina ulaska Hrvatske u Europsku uniju educirali smo se i informirali o novim zakonima koji su usklađeni sa europskim regulativama te smo informacije prenijeli i građanima. Za Zeleni telefon od najveće važnosti je novi Zakon o održivom gospodarenju otpadom te novi Zakon o pravu na pristup informacijama. Kako bi što više pripremili građane na nove zakonske odredbe sudjelovali smo i u radio emisijama te pisali o tim temama u našem mjesečniku ZINFO te na web stranici. Ova godina bila je značajna zbog vrlo aktivnih građanskih inicijativa što predstavlja direktno sudjelovanje građana.</p>	<p>10.000,00 kn</p>
<p>2. Hrvatska donorska mreža – Promicanje postmortalnog darivanja organa među građanima i potrebe transplantacijskog liječenja organima umrlih osoba</p>	<p>Velik broj ljudi na području Istarske županije, ali i cijele Hrvatske treba transplantaciju zbog terminalnog zatajenja organa. Kao najveći problem ove terapije pokazao se nedostatak organa za transplantaciju, zbog nedovoljno obaviještene javnosti ili zbog neorganiziranosti zdravstvenog sustava. Hrvatska donorska mreža (HDM) godinama provodi program kako bi se riješili ovi problemi, pa tako i u 2013. godini. Održano je više predavanja za najširu javnost, ali i za posebne skupine, kao što su zdravstveni radnici i srednjoškolski učenici. Nadalje, podijeljen je velik broj donorskih kartica i ostalog promidžbenog materijala. Čestim prisustvom u tiskanim i elektronskim medijima osiguravamo stalnu prisutnost ideje doniranja organa i transplantacije u javnosti. Rad u prošloj godini, ali i prijašnjih godina vidljiv je u izvrsnim rezultatima koje hrvatska transplantacijska medicina postiže posljednjih godina.</p>	<p>15.000,00 kn</p>
<p>3. Društvo Naša djeca Pula – Za osmijeh djeteta u bolnici</p>	<p>Tijekom 2013.godine projekt je proveden uz pomoć Istarske županije, Grada Pule, sponzora i volonterskog rada članova DND-a. Održane su predstave na odjelu Pedijatrije OB Pula. S obzirom na neujednačenost broja djece koja</p>	<p>10.000,00 kn</p>

	<p>su boravila na Odjelu, predstave su se održavale prema potrebi. Naime, ponekad je na odjelu jako malo djece, a ponekad više. U predstavama su sudjelovala i sama djeca. Kao i prijašnjih godina u listopadu su predstavnici DND-a zajedno sa predstavnicima Grada i Županije posjetili male bolesnike na Odjelu pedijatrije. Djecu su prigodnim programom razveselili učenici OŠ Vidikovac i glumci Teatra Naranča. Doniran je didaktički materijal za Veselu igraonicu na dječjem odjelu.</p>	
<p>4. Zavod za javno zdravstvo Istarske županije – Praćenje populacije Tigrastog komarca na području Istre i istraživanje procjene rizika od Denge, Chiknugunya groznice i groznice Zapadnog Nila</p>	<p>Tijekom 2013. godine u razdoblju od travnja do listopada praćene su populacije komaraca na području više istarskih gradova i općina. Rezultati praćenja ukazuju na relativno malu brojnost komaraca u područjima gdje se provode mjere kontrole brojnosti komaraca od strane ovlaštenih izvršitelja. Bitni porast populacije zabilježen je tijekom mjeseca rujna, nakon prvih kiša, što je i razumljivo, s obzirom da su visoke temperature pogodovale razvoju ličinki u leglima. U mjestima utvrđene povećane brojnosti na području Pule, Rovinja, Umaga i Buja pristupalo se mjerama larvicidnih tretmana na cijelom širem području, dok su mjere adulticidnih tretmana obavljane ciljano na točkama visoke infestacije. Na području Poreča, Umaga i Buja ostvarena je dobra suradnja sa tvrtkom - izvršiteljem mjera dezinfekcije, koji su iste mjere provodili, dok je za područje Pule i Rovinja izvršitelj bio Zavod za javno zdravstvo Istarske županije. U razdoblju od 20. do 23. rujna su djelatnici Odjela za biologiju Sveučilišta u Osijeku uz pomoć djelatnika Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije proveli izlov komaraca vrste <i>Culex pipiens</i>, kako bi se napravile analize na prisutnost virusa groznice Zapadnog Nila na području Pule, Rovinja i Buja. Izlov je obavljen CDC lovka. Uzorci su analizirani na Veterinarskom institutu u Zagrebu i nije utvrđen niti jedan pozitivan uzorak. Kako se radilo o malom broju uzoraka i jednokratnom izlovu, ne može se tvrditi da i na području Istarske županije ne postoji rizik od pojave bolesti koje mogu prenijeti komarci.</p>	20.000,00 kn
<p>5. Hrvatska liga protiv reumatizma – ogranak za Istarsku županiju – Prevencija, rano otkrivanje i liječenje osteoporoze</p>	<p>Uspjeli smo ostvariti većinu planiranih aktivnosti te je oko 1200 direktnih korisnika ostvarilo besplatno mjerenje mineralne gustoće kosti u Istarskoj županiji i to u Umagu, Puli, Svetvinčentu i Žminju. (Informacije radi, kroz lokalno financirane projekte smo mjerenja provodili i u Poreču te dodatno početkom godine u Puli). Svi korisnici imali su priliku naučiti više o prevenciji i liječenju osteoporoze kroz predavanja, radionice, vježbe i tiskane materijale. Kroz medije smo kontinuirano informirali širu javnost o načinima prevencije i liječenja osteoporoze. Također, obilježili smo prigodno Svjetski dan borbe protiv osteoporoze 19. listopada u Puli na Portarati.</p>	25.500,00 kn
UKUPNO		80.500,00 kn

Ukupno planirana i utrošena financijska sredstva za provedbu Plana za zdravlje u 2013. godini:

Namjena sredstava – po područjima	planirana financijska sredstva (kn)	utrošena financijska sredstva (kn)	Pozicija u Proračunu IŽ za 2013.
Opći dio	114.500,00	106.150,00	5855, 586
Mentalno zdravlje djece i mladih	530.000,00	528.162,55	569-571
Podrška obitelj	270.000,00	180.000,00	572, 573
Unapređenje kvalitete usluga rane intervencije kod djece s neurorizicima i razvojnim teškoćama	100.000,00	77.000,00	5731, 574
Skrb za starije i nemoćne osobe	2.500.290,00	2.835.556,39	575-578
Zaštita i unapređenje kvalitete života osoba s invaliditetom	1.650.000,00	1.669.721,12	580, 581
Prevenција kardiovaskularnih bolesti	250.000,00	170.775,00	5811-582
LYH (EU)	3.617.093,00	2.942.542,43	587-604
Rak debelog i završnog crijeva	30.000,00	30.000,00	583, 584
Palijativna skrb	800.000,00	786.635,08	5841-5854
Zaštita zraka	632.216,76	632.216,76	104 - UO za održivi razvoj
Prevenција i liječenje ovisnosti i poremećaja u ponašanju djece i mladih	60.000,00	60.000,00	586
Rano otkrivanje raka dojke	195.000,00	195.000,00	586
Unapređenje kakvoće voda	657.387,80	657.387,80	486
	509.783,24	509.783,24	104 - UO za održivi razvoj
Projekti odabrani temeljem javnog poziva koji nisu uvršteni u prioritetna područja	80.500,00	80.500,00	586
Ukupno	11.996.770,80	11.461.430,37	

Izvori financiranja:			%
Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb - nenamjenska sredstva	7.237.677,80	7.376.887,94	64
Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb - EU projekt	3.617.093,00	2.942.542,43	26
Upravni odjel za održivi razvoj - nenamjenska sredstva	1.142.000,00	1.142.000,00	10
Ukupno	11.996.770,80	11.461.430,37	100